

# Filipino

**Ikaapat na Markahan–Modyul 1:  
Pagbibigay ng Panuto na may Tatlo  
Hanggang Apat na Hakbang Gamit  
ang Pangunahin at  
Pangalawang Direksiyon at  
Pagbibigay ng Kahulugan ng Salita sa  
Pamamagitan ng Pormal na  
Depinisyon ng Salita**



**Filipino – Ikaapat na Baitang**  
**Alternative Delivery Mode**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 1 – Pagbibigay ng Panuto na may Tatlo hanggang Apat na Hakabng gamit ang Pangunahin at Pangalawang Direksyon Pagbibigay ng kahulugan ng Salita sa pamamagitan ng Pormal na Depinisyon ng Salita.**

**Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang ano mang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang ano mang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa ano mang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Meagan Alexis A. Almasco	
<b>Editors:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>		
<b>Tagalapat:</b>	Ma. Dianne Joy R. dela Fuente	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili	

**Inilimbag sa Pilipinas ng \_\_\_\_\_**

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

**Ikaapat na Markahan–Modyul 1:  
Pagbibigay ng Panuto na may Tatlo  
Hanggang Apat na Hakbang Gamit  
ang Pangunahin at  
Pangalawang Direksiyon at  
Pagbibigay ng Kahulugan ng Salita sa  
Pamamagitan ng Pormal na  
Depinisyon ng Salita**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.



## ***Alamin***

Magandang araw sa iyo, kumusta?

Ikaw ba ay natutuwa sa tuwing lumalabas ng bahay at nagtutungo sa mga lugar na nais mong puntahan?

Hindi mo man sabihin ngunit alam kong oo ang sagot mo dahil para sa isang mag-aaral na tulad mo, tunay ngang nakasisiya at nakasasabik ang magpunta sa iba't ibang lugar lalong-lalo na kung kasama ang iyong mga mahal sa buhay, hindi ba?

Subalit, paano kaya kung sa paglabas ninyo ay ikaw na mismo ang magbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon at magbibigay ng kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon? Kaya mo na ba?

Ano-ano nga ba ang dapat mong isaalang-alang upang ikaw ay maging matagumpay rito?

Sa tulong ng modyul na ito, inaasahan na:

1. Nakapagbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon. **(F4PS-IVa-8.7)**
2. Naibibigay ang kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon ng salita. **(F4PT-IVc-1.10)**

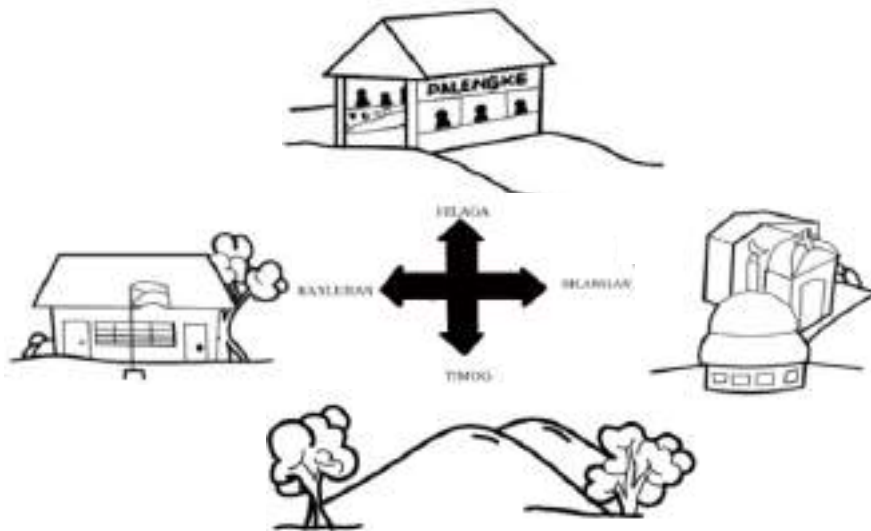


Halika, subukin natin ang iyong kaalaman at galing.



## Subukin

**A. Panuto:** Pag-aralan ang mapa. Magbigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahing direksiyon. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.



1. Kung ako ay pupunta sa simbahan upang bumili ng kandila at pagkatapos ay tutungo naman sa palengke upang bumili ng aming uulamin, ano ang panuto na dapat ibigay sa akin?

---

---

2. Upang makarating sa aming paaralan, kinakailangan kong dumaan sa simbahan at bundok. Ibigay ang panuto na dapat sundin.

---

---

3. Mula sa palengke ay tutungo ako sa paaralan upang sunduin ang aking kaibigan. Pagkatapos nito ay mamasyal kami sa bundok. Ibigay ang panuto na dapat sundin.

---

---

4. Mula bundok ay tutungo sa palengke at pagkatapos ay magsisimba sa simbahan. Ibigay ang panuto na dapat sundin.
- 
- 

5. Mula simbahan ay dadaan sa paaralan upang pumasok at pagkatapos ay pupunta sa palengke upang tulungang magtinda ang nanay. Ibigay ang panuto na dapat sundin.
- 
- 

**B. Panuto:** Kopyahin ang mga salita at ibigay ang kahulugan nito gamit ang diksiyonaryo ayon sa pormal na depinisyon. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

- |              |   |       |
|--------------|---|-------|
| 6. handog    | - | _____ |
| 7. angkan    | - | _____ |
| 8. muwebles  | - | _____ |
| 9. disiplina | - | _____ |
| 10. respeto  | - | _____ |

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Elemento	Puntos				
	5 (Napakagaling)	4 (Magaling na Magaling)	3 (Magaling)	2 (Katamtaman)	1 (Magsanay pa)
Malinaw ang gustong ipahayag					
Gumamit ng mga pangunahin at pangalawang direksiyon					
Nakapagbigay ng tama at kumpletong detalye					
Iba pang puna					
<b>KABUOAN</b>					

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok. Maaaring tingnan sa pahina ng Susi sa Pagwawasto ang ilan sa mga maaaring kasagutan sa dinawana paasasanav.



## **Aralin**

# **1**

**Pagbibigay ng Panuto na may Tatlo Hanggang Apat na Hakbang Gamit ang Pangunahin at Pangalawang Direksiyon at Pagbibigay ng Kahulugan ng Salita sa Pamamagitan ng Pormal na Depinisyon ng Salita**



## ***Balikan***

Naalala mo pa ba ang aralin bago ang modyul na ito?

Narito ang isang gawain na susukat kung gaano mo naintindihan at naisapuso ang paksa tungkol sa pagsasalaysay muli nang may wastong pagkakasunod-sunod.

**Panuto:** Ipabasa ang sanaysay sa iyong magulang, kapatid, o nakatatandang kasama sa bahay. Pakinggan at unawin ito nang mabuti. Isalaysay muli ito nang may wastong pagkakasunod-sunod. Isulat ang sarili mong pagsasalaysay sa sagutang papel.

## **Pagbabago**

Basura'y nagkalat dahil sa walang humpay na pagtatapon ng basura kahit saan. Mga likas na yaman ay unti-unting nasisira dahil sa kapabayaan at kasakiman ng maraming tao. Ang mga tao sa bahay ay mas inuuna pa ang mga bagay na hindi masyadong mahalaga.

Iyan nga ba ang mga dahilan kung bakit tayo naghihirap sa kasalukuyan? Marahil, hindi ito ang angkop na kasagutan ngunit sa isang banda, tayo rin ang may kasalanan.

Hindi pa huli ang lahat kaya kinakailangan nating magtulungan. Irespeto at alagaan ang mga likha ng Diyos dahil ito'y ipinagkatiwala Niya sa atin. Huwag tayong maging gahaman



sa mga bagay dahil ito’y wala ring patutunguhan. Higit sa lahat, unti-unti nating baguhin ang ating mga sarili para sa kabutihan ng nakararami.

- ni Meagan Alexis A. Almasco

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

<b>Elemento</b>	<b>Puntos</b>				
	5 <i>(Napakagaling)</i>	4 <i>(Magaling na Magaling)</i>	3 <i>(Magaling)</i>	2 <i>(Katamtaman)</i>	1 <i>(Magsanay pa)</i>
Malinaw ang gustong ipahayag					
Naisalaysay nang mabuti ang sanaysay nang may wastong pagkakasunod-sunod					
Nakapagbigay ng tama at kumpletong detalye					
Ibang puna					
<b>KABUOAN</b>					

Halika, gamitin naman natin ang ating natutuhan sa pagbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon at pagbibigay ng kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon.



## ***Tuklasin***

Basahin at unawain nang mabuti ang tula.

### **Panuto**

*ni Meagan Alexis A. Almasco*

Panuto ay mga tagubilin  
Sa pagsasagawa ng iniutos na gawain.  
Maaaring pabigkas o pasulat,  
Kaya dapat na sundin nating lahat.

Panuto ay tiyak na maiintindihan din,  
Kung mga simpleng salita ang gagamitin.  
Ito ay tunay na kasasabikang gawin  
Siguradong masusundan ang tatahakin.

Hilaga, Timog, Silangan, at Kanluran  
Mga pangunahing direksyon na dapat tandaan.  
Makatutulong sa pagtunton ng tamang daan,  
Kapahamakan ay siguradong maiiwasan.

Hilagang Kanluran, Hilagang Silangan,  
Timog Kanluran, at Timog Silangan,  
Mga pangalawang direksiyon ang tawag diyan  
Itatak sa isipan upang hindi mahirapan.

Sa pagbibigay ng panuto,  
Ito ang mga dapat isaisip at isapuso.  
Huwag kalilimutan dahil ito'y magsisilbing gabay,  
Sa pagkamit ng inaasam na tagumpay.

## Sagutin Natin

1. Tungkol saan ang binasang tula?
2. Ano-ano ang mga pangunahing direksiyon na dapat tandaan?
3. Ano-ano ang mga pangalawang direksiyon?
4. Bilang isang mag-aaral, ano-ano ang magagandang maidudulot kung nasusunod mo nang tama ang mga panuto?
5. Ano-ano ang mga dapat isaisip at isapuso sa pagbibigay ng panuto?
6. Sa tulang iyong binasa, pamilyar ka ba sa mga salitang **tagubilin**, **tatahakin**, at **inaasam**? Hanapin ang kahulugan ng tatlong salita sa diksyonaryo upang maibigay ang pormal na depinisyon ng mga ito.
7. Basahing muli ang tula. Maliban sa tatlong salitang nabanggit, may mga salitang hindi pa ba pamilyar sa iyo? Kung mayroon, bigyang pakahulugan ang mga ito gamit ang diksyonaryo.



## Suriin

Ano ang panuto?

---

Ganito ba ang iyong sagot?

Ang panuto ay mga tagubilin sa pagsasagawa ng iniutos na gawain.

Ano-ano ang mga dapat isaalang-alang sa pagbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon?

---

Ang mga dapat isaalang-alang ay gumamit ng mga simpleng salita, huwag maging paligoy-ligoy sa pagbibigay ng panuto, gamitin ang wastong bantas sa hulihan ng bawat pangungusap, at alamin ang mga pangunahin at pangalawang direksiyon.

Magkatulad ba tayo ng sagot? Nakatulong ba sa iyo ang tulang iyong binasa sa pagbibigay ng panuto? May mga salita bang hindi pamilyar sa iyo?

Narito ang mga parirala o pangungusap na hinango mula sa binasang talata.

**1. Panuto ay mga tagubilin sa pagsasagawa ng iniutos na gawain.**

- Ano ang salitang may salungguhit?  
**tagubilin**
- Ano ang pormal na depinisyon ng salitang tagubilin?  
Ito ay mga paalala, panuto o bilin na magagamit na gabay sa pagsasagawa ng isang gawain.

**2. Siguradong masusunod ang tatahakin**

- Ano ang salitang may salungguhit?  
**tatahakin**
- Ano ang pormal na depinisyon ng salitang tatahakin?  
Ito ay dadaanan o pupuntahang lugar

**3. Sa pagkamit ng inaasam na tagumpay**

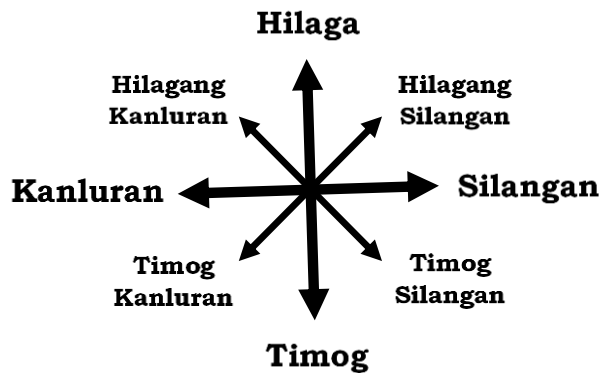
- Ano ang salitang may salungguhit?  
**inaasam**
- Ano ang pormal na depinisyon ng salitang inaasam?  
Ito ay pinapangarap, hangarin o minimithi sa buhay.

Mahusay! Binabati kita at mahusay mong natukoy ang mga dapat isaalang-alang sa pagbibigay ng panuto at nabigyan ng pormal na depinisyon ang mga salita.

## Lagi mong tatandaan...

Ang **panuto** ay mga tagubilin sa pagsasagawa ng iniutos na gawain. Ito'y maaaring pabigkas o pasulat.

Ginagamit ang mga pangunahin at pangalawang direksiyon:

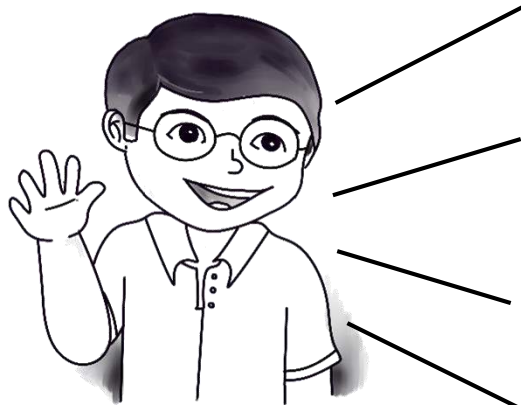


Ang pangunahing **direksiyon** ay ang apat na pangunahing sulok sa pagtuntun ng lokasyon o direksiyon sa isang mapa o lugar tulad ng: **Hilaga**, **Timog**, **Silangan**, at **Kanluran**.

Ang pangalawang direksiyon naman ay ang **Hilagang Kanluran**, **Hilagang Silangan**, **Timog Kanluran**, at **Timog Silangan**.

Ang kasanayan sa pagbibigay ng panuto ay mahalagang matutuhan ng isang mag-aaral na katulad mo upang maibahagi at magawa nang tama at maayos ang mga gawain.

Narito ang mga dapat isaalang-alang sa wastong pagbibigay ng panuto:



Gumamit ng simple at payak na salita.

Huwag maging paligoy-ligoy sa pagbibigay ng panuto.

Gamitin ang wastong bantas sa hulihan ng bawat pangungusap.

Alamin ang mga pangunahin at pangalawang direksiyon.

Ang **pagbibigay-kahulugan sa salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon** ay magagawa naman sa pamamagitan ng paggamit ng **diksiyonaryo** at **talahuluganan**.

Ikaw, subukin mo namang magbigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon at pagkatapos, hanapin ang kahulugan ng mga hindi pamilyar na salita sa isang diksiyonaryo upang malaman ang pormal na depinisyon ng mga ito.

Binabati kita at naunawaan mo ang tinalakay. Kasunod nito ang pagsagot sa mga pagsasanay para lalong mahasa ang iyong kasanayan.



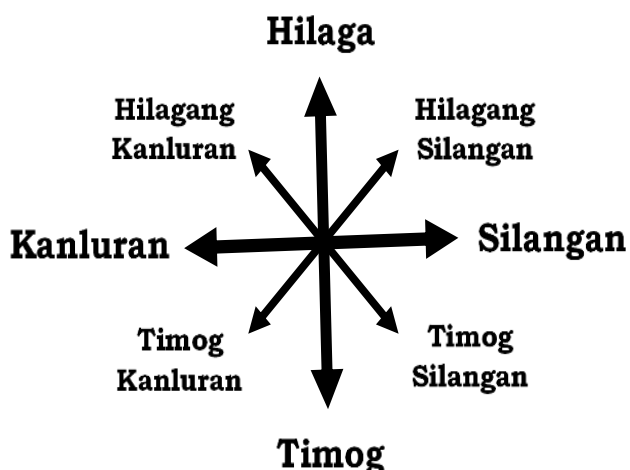
## ***Pagyamanin***

### **Ipagpatuloy ang pagsasanay**

**A. Panuto:** Kung ikaw ay magbibigay ng panuto sa taong nagtatanong ng direksiyon patungo sa kaniyang destinasyon, paano mo ito isusulat na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon? Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

#### ***Palatandaan:***

**H-** Hilaga  
**HS-** Hilagang Silangan  
**S-** Silangan  
**TS** – Timog Silangan  
**T-** Timog  
**TK** – Timog Kanluran  
**K-** Kanluran  
**HK** – Hilagang Kanluran



<b>Gabay</b>	<b>Panuto</b>
Dadaanan: <b>T</b> – Poste <b>TK</b> – Pulang Bahay Destinasyon: <b>K</b> – Bahay ni Ali	1.
Dadaanan: <b>H</b> – Tindahan <b>HS</b> – Parke <b>S</b> – Munisipyo Destinasyon: <b>TS</b> – Paaralan	2.
Dadaanan: <b>H</b> – Rizal <i>Street</i> <b>S</b> – Simbahan <b>TS</b> – Kainan ni Pepe Destinasyon: <b>T</b> – Museyo	3.
Dadaanan: <b>HK</b> – Silid-Aklatan <b>H</b> – <i>Covered Court</i> <b>HS</b> – Silid-Aralan Destinasyon: <b>TS</b> – Klinika	4.
Dadaanan: <b>TK</b> – <i>Mall</i> <b>T</b> – Bangko <b>TS</b> – Kainan Destinasyon: <b>S</b> – Pasyalan	5.

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

<b>Elemento</b>	<b>Puntos</b>				
	5 ( <i>Napakagaling</i> )	4 ( <i>Magaling na Magaling</i> )	3 ( <i>Magaling</i> )	2 ( <i>Katamtaman</i> )	1 ( <i>Magsanay pa</i> )
Malinaw ang gustong ipahayag					
Naisalaysay nang mabuti ang panuto nang may wastong pagkakasunod-sunod					
Nakapagbigay ng tama at kumpletong detalye					
Iba pang puna					
<b>KABUOAN</b>					

**B. Panuto:** Basahing mabuti ang bawat pangungusap. Ibigay ang kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon ng salitang may salungguhit. Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel.

6. Malaki ang potensiyal ni Marjorie sa pagsulat.

- A. kabutihan
- B. kakayahan
- C. trabaho
- D. kabutihan

7. Ang mga manggagawa ay masipag na ginagawa ang kanilang mga trabaho.

- A. empleyado
- B. kaaway
- C. tambay
- D. utusan

8. Kahit na nasa ikaapat na baitang pa lamang si Josiah ay mithiin na nitong maging isang doktor upang matulungan ang kaniyang mga magulang na may sakit.

- A. gawain
- B. ayaw
- C. tingnan
- D. pangarap

9. Si Sarah Geronimo ay isa sa mga tanyag na mang-aawit sa bansa.

- A. sikat
- B. laos
- C. hindi kilala
- D. magaling

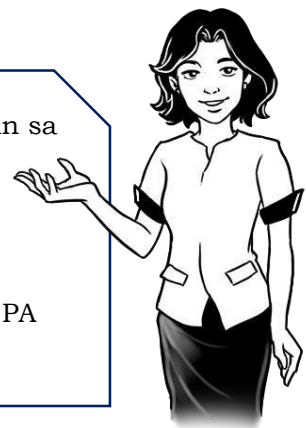
10. Balisa ang ina dahil hindi pa umuuwi ang kaniyang anak galing sa bahay ng kaibigan.

- A. panatag
- B. kalmado
- C. hindi mapakali
- D. malungkot

Binabati kita. Natapos mo ang pagsubok. Alamin natin sa pahina 18 ng Susi sa Pagwawasto ang tamang sagot

Saang antas ka nabibilang?

- 9-10 tamang sagot - NAPAKAHUSAY
- 5-8 tamang sagot - MAGALING
- 1-4 tamang sagot - PAGBUBUTIHIN PA
- 0 tamang sagot - KAYA MO YAN







## ***Isaisip***

Isiping mabuti...

**A. Panuto:** Punan ang sumusunod na talahanayan.

Ano ang iyong mga natutuhan?	Ano ang kahalagahan nito?

**B. Panuto:** Kumpletuhin ang sumusunod na pahayag.

Mahalagang matutuhan ang pagbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon at pagbibigay ng kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon dahil

---

---

---



## ***Isagawa***

**Panuto:** Sagutin ang sumusunod na gawain sa iyong sagutang papel.

**A.** Sumulat ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon kung paano mararating ang paaralan na iyong pinapasukan mula sa iyong bahay.

**B.** Pumili ng tatlong salita na hindi pamilyar sa iyo at hanapin ang kahulugan sa isang diksiyonaryo upang malaman at maibigay ang pormal na depinisyon ng mga ito.

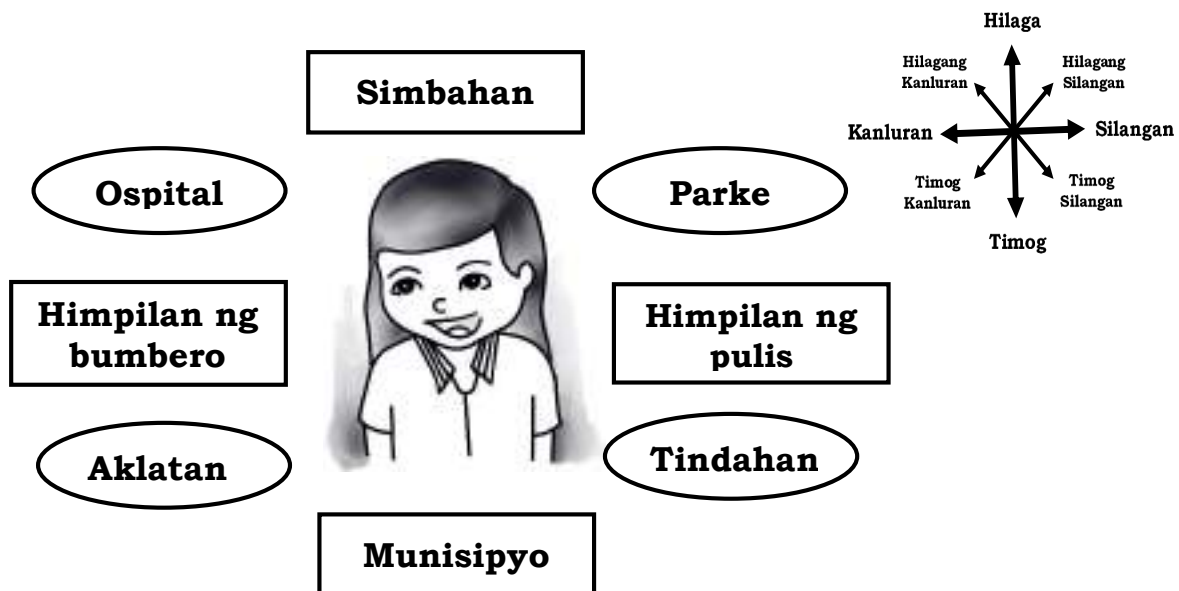
**C.** Sa iyong palagay, bakit mahalagang malaman ang wastong paraan ng pagbibigay ng panuto at kahulugan ng salita?



## ***Tayahin***

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa pagbibigay ng panuto at pagpapakahulugan gamit ang pormal na depinisyon?

**A. Panuto:** Tulungan si Maricar sa pagbibigay ng panuto gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon sa tulong ng isang mapa sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.



1. Si Maricar ay bibili ng kape at bigas sa tindahan. Ibigay ang panuto.

---

---

---

2. Siya naman ay magtutungo sa simbahan. Ibigay ang panuto.

---

---

---

3. Gusto rin niyang dumaan sa aklatan upang humiram ng aklat. Ibigay ang panuto.

---

---

---

4. Si Maricar ay pupunta sa parke upang maglaro. Ibigay ang panuto.

---

---

---

5. Pumasok si Maricar sa munisipyo upang kumustahin ang kanyang tiya. Ibigay ang panuto.

---

---

---

**B. Panuto:** Kopyahin ang mga salita at hanapin ang kahulugan nito sa isang diksiyonaryo upang malaman at maibigay ang pormal na depinisyon ng mga ito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

6. lihim - \_\_\_\_\_

7. mahirap - \_\_\_\_\_

8. kalahok - \_\_\_\_\_
9. kapanganakan - \_\_\_\_\_
10. espesyal - \_\_\_\_\_

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat na pagsasanay. Iwasto mo ang iyong mga sagot sa **pahina 18**. Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?



## ***Karagdagang Gawain***

Ngayong malawak na ang iyong kaalaman, magsanay pa sa pagbibigay ng panuto at pagpapakahulugan gamit ang pormal na depinisyon.

**Panuto:** Sumulat ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon kung paano mararating ang pinakamalapit na simbahan mula sa inyong bahay. Pumili ng tatlong salita na hindi pamilyar sa iyo at hanapin ang kahulugan sa isang diksiyonaryo upang malaman at maibigay ang pormal na depinisyon ng mga ito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

---

---

---

---

---

---

---

Gamitin mo ang rubriks sa **pahina 3** para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin.  
Ang saya-saya ko dahil napagtagumpayan mo  
ang mga pagsasanay at gawain.

**Ang husay mo!**





## Susi sa Pagwawasto

<p><b>Subukin</b></p> <p><b>A.</b> (gawing gabay ang mga sagot sa ibaba sa pagmamarka)</p> <p>1. Magtungo sa silangan upang bumili ng kandila at pagkatapos, tahakin ang daan patungo sa hilaga upang bumili ng ulam sa palengke.</p> <p>2-5. (Ipagpatuloy ang pagmamarka sa mga susunod na bilang.)</p> <p><b>B.</b></p> <p>6-10. Ang sagot ay maaaring iba-iba dahil sa uri ng pagsasanay</p>	<p><b>Tuklasin</b></p> <p>1. mga tagubilin sa pagsasagawa ng initos na gawin</p> <p>2. hilaga, timog, silangan, kanluran</p> <p>3. hilagang kanluran, hilagang silangan, timog kanluran, timog silangan</p> <p>4. (ang sagot ay maaaring iba-iba)</p> <p>5. gumamit ng mga simpleng salita, alamin ang mga pangunahin at pangalawang direksyon</p> <p>6-7. (ang sagot ay maaaring iba-iba)</p>	<p><b>Surin</b></p> <p>Gamitin ang <i>rubrics</i> sa pagwawasto sa pahina 3</p> <p><b>Pagymamanin</b></p> <p><b>A.</b> (gawing gabay ang mga sagot sa ibaba sa pagmamarka)</p> <p>1. Mula sa poste sa timog, babaybayin ang daan patungo sa timog kanluran. May makikita kang pulang bahay. Maglakad pa patungong kanluran, marating mo na ang bahay ni Ali.</p> <p>2-5. (Ipagpatuloy ang pagmamarka sa mga susunod na bilang.)</p> <p><b>B.</b></p> <p>6. B 7. A 8. D 9. A 10. C</p>
---	--	---

**Karagdagang Gawin**

Gamitin ang *rubrics* sa pagwawasto sa pahina 3

**Isagawa**

Gamitin ang *rubrics* sa pagwawasto sa pahina 3

### Tayahin

**A.** (gawing gabay ang mga sagot sa ibaba sa pagmamarka)

1. Pumunta sa Timog Silangang direksyon upang bumili ng kape at bigas sa tindahan.
2. Baybayin ang hilagang direksyon upang marating ang simbahan.
3. Pumunta sa Timog Kanlurang direksyon upang marating ang aklatan.
4. Pumunta sa Hilagang Silangan direksyon upang marating ang parke.
5. Pumunta sa timog na direksyon upang marating ang munisipyo.

**B.**

6-10. Ang sagot ay maaaring iba-iba dahil sa uri ng pagsasanay

## ***Sanggunian:***

Jabines, A., et. al. *Yaman ng Lahi 4, Wika at Pagbasa Kagamitan ng Mag-aaral* (1<sup>st</sup> ed., pp. 100-112). Quezon City, Metro Manila: Sunshine Interlinks Publishing House, Inc. 2015

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

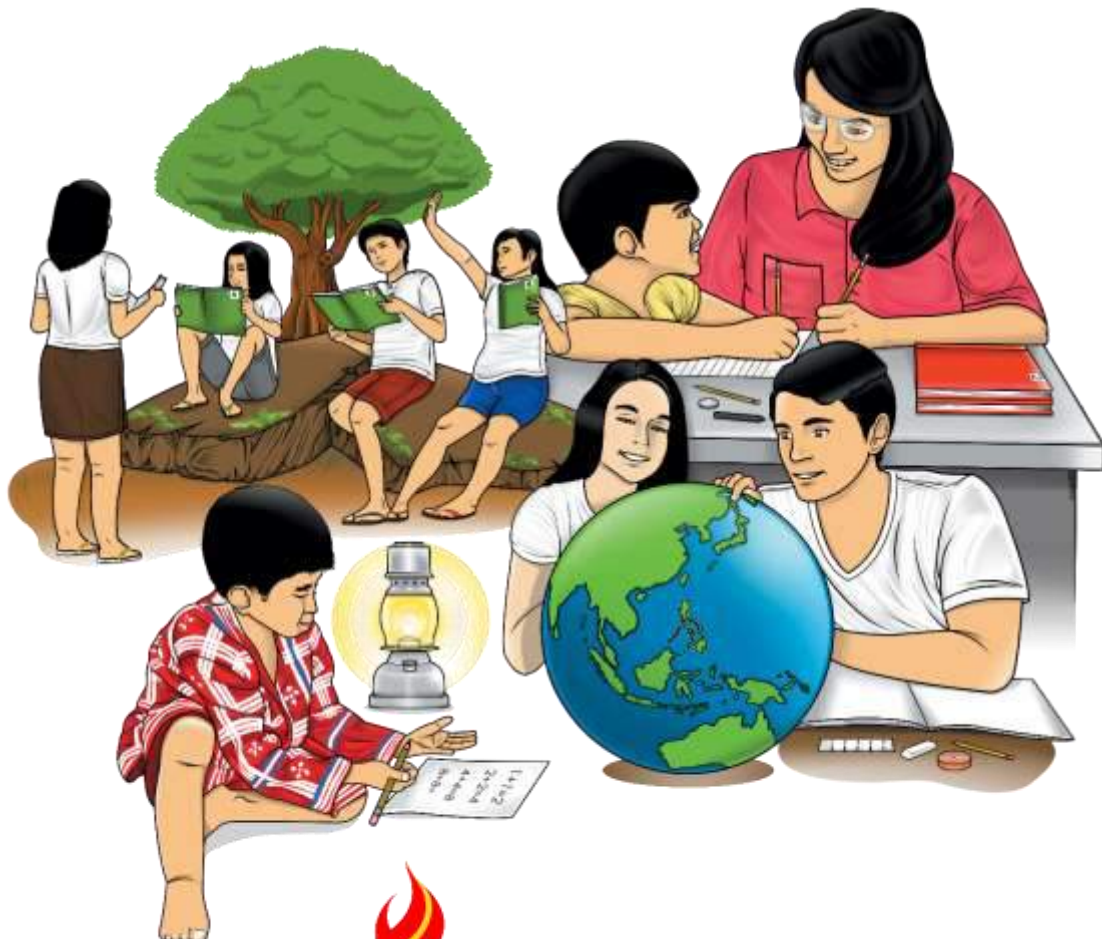
Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)



# Filipino

## Ikaapat na Markahan – Modyul 2: Paggamit ng mga Uri ng Pangungusap sa Iba't Ibang Sitwasyon



**Filipino – Ikaapat na Baitang**  
**Alternative Delivery Mode**  
**Ikaapat na Markahan – Modyul 2: Paggamit ng mga Uri ng Pangungusap**  
**sa Iba’t Ibang Sitwasyon**  
**Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon  
Kalihim: Leonor Magtolis Briones  
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

<b>Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul</b>		
<b>Manunulat:</b>	Laila C. Namoro at Girlie Marie L. Peñales	
<b>Editor:</b>	Ma. Theresa I. Cortez	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Mark Anthony O. Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	Jerome S. Jabel	
<b>Tagapamahala:</b>		
	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili	Rechie O. Salcedo

Inilimbag sa Pilipinas ng \_\_\_\_\_

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legaspi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 2:  
Paggamit ng mga Uri ng  
Pangungusap sa  
Iba't Ibang Sitwasyon**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.



## ***Alamin***

Kumusta mukhang masaya ka na ngayon dahil nalagpasan mo na ang naunang mga gawain. Ano naman ang nararamdaman mo na naabot mo ang yugtong ito sa pagsagot ng mga modyul?

Masayang matuto, di ba? Lalo na kung ang aralin ay maiugnay mo sa sarili mong karanasan, kung kaya't sa modyul na ito ay gagamitin mo ang iba't ibang uri ng pangungusap sa iba't ibang sitwasyon.

Sa tulong ng modyul na ito, inaasahan na:

1. Nagagamit mo ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasalaysay ng sariling karanasan;
2. Nagagamit mo sa pakikipagtalastasan ang mga uri ng pangungusap;
3. Nagagamit mo sa panayam ang iba't ibang uri ng pangungusap; at,
4. Nagagamit mo ang mga uri ng pangungusap sa pagsasabi ng pananaw.



Halika simulan mo na!



## Subukin

**Panuto:** Tingnan nang mabuti ang larawan at gawin ang sumusunod na gawain sa ibaba.



**A.** Alam kong naranasan mo nang maglinis sa inyong lugar. Isalaysay ang iyong karanasan tungkol dito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Ikuwento mo ito sa iyong kapatid o pinsan. \_\_\_\_\_

**B.** Ano ang nais ipabatid ng larawan sa itaas? Sumulat ng 5 pananaw tungkol sa larawan batay sa sariling karanasan gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Ilagay ang sagot sa nakalaang espayo sa ibaba. Pagkatapos, sabihin o ibahagi mo ang iyong sagot sa iyong mga magulang o sinumang kasama sa bahay.

1.Pasalaysay: \_\_\_\_\_

2.Patanong: \_\_\_\_\_

3.Padamdam: \_\_\_\_\_

4.Pautos: \_\_\_\_\_

5.Pakiusap: \_\_\_\_\_

- C.** Magsagawa ng isang panayam sa iyong kamag-anak o kasama sa bahay tungkol *Clean and Green Project* sa barangay. Gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pakikipanayam. Pagkatapos, sumulat ng 5 pangungusap na iyong ginamit sa pakikipagtalastasan. Isulat ang sagot sa loob ng kahon. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Gamitin mo ang *rubrics* sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

**Rubrik**

5	Napakalinaw na naisalaysay ang sariling karanasan pagpapahayag ng pananaw/pakikipanayam/pakikipagtalastasan batay sa paksang pinag-uusapan at nailahad ng wasto ang kabuoang mensahe nito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap na may tamang gamit ng bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay, estruktura, at gamit ng mga salita.
4	Malinaw na naisalaysay ang sariling karanasan pagpapahayag ng pananaw/pakikipanayam/pakikipagtalastasan batay sa paksang pinag-uusapan at nailahad ng wasto ang kabuoang mensahe nito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap na may tamang gamit ng bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay, estruktura, at gamit ng mga salita.
3	Medyo malinaw na naisalaysay ang sariling karanasan pagpapahayag ng pananaw/pakikipanayam/pakikipagtalastasan batay sa paksang pinag-uusapan at nailahad ng wasto ang kabuoang mensahe nito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap na may tamang gamit ng bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay, estruktura, at gamit ng mga salita.

2	Di-gaanong malinaw na naisalaysay ang sariling karanasan pagpapahayag ng pananaw/pakikipanayam/pakikipagtalastasan batay sa paksang pinag-uusapan at nailahad ng wasto ang kabuoang mensahe nito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap na may tamang gamit ng bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay, estruktura, at gamit ng mga salita.
1	Hindi malinaw na naisalaysay ang sariling karanasan pagpapahayag ng pananaw/pakikipanayam/pakikipagtalastasan batay sa paksang pinag-uusapan at nailahad ng wasto ang kabuoang mensahe nito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap na may tamang gamit ng bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay, estruktura, at gamit ng mga salita.



**Aralin****1****Paggamit ng mga Uri ng Pangungusap sa Iba't Ibang Sitwasyon*****Balikan***

Basahin ang halimbawa ng mga salita sa ibaba. Ibigay ang pormal na kahulugan ng mga ito. Pagkatapos, gamitin ang bawat salita sa isang pangungusap na nagbibigay ng panuto o direksiyon.

<b>Salita</b>	<b>Pormal na kahulugan</b>	<b>Panuto/Direksiyon</b>
1. Paunlarin		
2. Kapalaran		
3. Suliranin		
4. Linangin		
5. Sikapin		

Sanay ka nang gamitin ang mga pormal na salita sa pangungusap. Kung ganoon, ipagpatuloy na ang susunod na mga gawain.

*Magaling! Sa araling ito ay madadagdagan pa ang kaalaman mo sa paggamit nang wasto at angkop na uri ng pangungusap sa iba't ibang sitwasyon*





## ***Tuklasin***

### **Simulan mo na!**

Pakinggan ang iyong nanay, ate, o kuya habang binabasa ang usapan ng magkakaibigang Princess, Joseph, at Camille.

**Princess:** Yehey! Simula nang simbang gabi!

**Joseph:** Oo nga! Sigurado gigising na naman tayo nang maaga niyan para hindi tayo mahuli sa simbahan! Ang simbang gabi ay tradisyon na nating mga Pilipino.

**Princess:** Oo nga. sabi ni Nanay, kailangang makompleto natin ang siyam na gabi ng pagsisimba.

**Camille:** Ano naman ang mangyayari kapag nakompleto ang simbang gabi?

**Princess:** Kapag nakompleto mo raw ang siyam na gabi sa pagsisimba, siguradong matutupad ang mga kahilingan mo na matagal mo nang hinihiling.

**Camille:** Ganoon ba? Gusto ko 'yan! Halika na at gumayak na tayo para makapaghanda na mamaya para sa unang simbang gabi. Pero, maaari bang gisingin n'yo naman ako. Baka mapasarap ang tulog ko mamaya.

**Princess:** Oo naman, Camille.

**Joseph:** O, tama na ang kuwentuhan. Matulog na tayo para magising nang maaga bukas!

*Naiuugnay mo ba ang sarili mong  
karanasan sa napakinggang  
usapan?*

*Napansin mo ba ang mga  
salitang ginamit upang ipahayag  
ang saloobin ng magkakaibigan?*

*Ano ang tawag sa mga salitang ito?*



**Panuto:** Sagutin ang mga tanong na nasa ibaba. Ibahagi o isalaysay mo ang iyong sagot sa magulang o sinumang kasama sa bahay. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Tungkol saan ang diyalogong iyong narinig?
2. Sino ang mga tauhan sa diyalogo?
3. Sa napakinggan mong diyalogo, anong pangyayari ang maiuugnay mo sa iyong sariling karanasan? Isalaysay mo sa iyong kasama sa bahay.
4. Naniniwala ka rin ba na matutupad ang kahilingan kapag nakumpleto ang siyam na gabi na pagsisimba? Bakit?
5. Ano ang sarili mong pananaw tungkol sa diyalogong napakinggan?



## ***Suriin***

**Panuto:** Isa-isahin at suriin mo ang bawat pangungusap.

1. Yehey! Simula nang simbang gabi!  
Anong uri ng pangungusap ayon sa gamit ang pahayag?

## **Padamdang**

Bakit Padamdang?

**Sagot:** Dahil nagsasaad ito ng matinding damdamin tulad ng tuwa at nagtatapos ito sa tandang padamdang (!).

2. Ang simbang gabi ay tradisyon na nating mga Pilipino.

Anong uri ng pangungusap ayon sa gamit ang pahayag?

**Pasalaysay**

Bakit Pasalaysay?

**Sagot: Dahil ang pangungusap ay nagkukuwento o nagsasalaysay. Ito ay nagtatapos sa tuldok (.).**

3. Ano naman ang mangyayari kapag nakompleto ang simbang gabi?

Anong uri ng pangungusap ayon sa gamit ang pahayag?

**Patanong**

Bakit Patanong?

**Sagot: Dahil ang pangungusap ay nagsisiyasat o nagahahanap ng sagot. Ito ay nagtatapos sa tandang pananong (?).**

4. **Halika** na at gumayak na tayo.

Anong uri ng pangungusap ayon sa gamit ang pahayag?

**Pautos**

Bakit Pautos?

**Sagot: Dahil ang pangungusap ay nagpapahayag ng obligasyong dapat gawin. Nagtatapos din ito sa tuldok (.).**

5. Maaari bang gisingin n'yo naman ako mamaya. Baka mapasarap ang tulog ko hindi kaagad ako magising.

Anong uri ng pangungusap ayon sa gamit ang pahayag?

### **Pakiusap**

Bakit Pakiusap?

**Sagot: Dahil ang pangungusap ay maaaring nagsasaad ng paghingi ng pabor. Ginagamitan ng magagalang na salita upang makiusap. Maaring nagtatapos sa tuldok o tandang pananong (./?).**



**TANDAAN MO!**

Gumagamit tayo ng iba't ibang uri ng pangungusap at mga pananda sa pagpapahayag ng saloobin at karanasan.

Ang **pangungusap** ay lipon ng mga salita na buo ang diwa. Binubuo ito ng panlahat na sangkap, ang simuno at panag-uri. Ang mga uri ng pangungusap ay:

**Pasalaysay, Pautos, Patanong, Padamdam, at Pakiusap.**

### **Ang mga Uri ng Pangungusap**

1. **Pasalaysay** - pangungusap na nagkukuwento o nagsasalaysay. Ito ay nagtatapos sa tuldok (.)

**Halimbawa:** Si Maria ay sumasayaw.

2. **Pautos** - nagpapahayag ng obligasyong dapat gawin. Nagtatapos din ito sa tuldok (.).

**Halimbawa:** Magwalis ka ng bakuran.

3. **Pakiusap** - pangungusap na maaring nagsasaad ng paghingi ng pabor. Ginagamitan ng mga magalang na salita upang makiusap. Maaaring nagtatapos sa tuldok o tandang pananong (./?)

**Halimbawa:** Pakiabot naman ng baso.

4. **Patanong** - pangungusap na nagsisisyasat o naghahanap ng sagot at nagtatapos sa tandang pananong (?).

**Halimbawa:** Ano ang binili mo sa tindahan?

5. **Padamdang** - ito ay nagsasaad ng matinding damdamin tulad ng tuwa, takot, o pagkagulat. Nagtatapos ito sa tandang padamdang (!). Karaniwan ding nagbibigay ng babala o kaya'y nagpapahiwatig ng pagkainis.

**Halimbawa:** Aba! Bilisan mo! Mahuhuli ka na sa klase!



## **Pagyamanin**

Ipagpatuloy ang pagsasanay.

**A. Panuto:** Narito ang iba't ibang uri ng pangungusap. Piliin sa **Hanay B** ang angkop na tugon sa mga tanong o pahayag na nasa **Hanay A**. Isulat ang titik ng tamang sagot sa nakalaang espasyo ng iyong sagutang papel.

<b>HANAY A</b>	<b>HANAY B</b>
1. Yehey! Magkakaroon ng <i>field trip</i> ang klase namin.	a. Sino ba naman ang hindi matutuwa sa dagdag kaalaman at bagong karanasan sa <i>field trip</i> .
2. Naku! Mukhang malaking gastos iyon.	b. Bukod sa nakakatuwa na, maraming panibagong kaalaman pa ang matututuhan natin.

3. Payagan kaya ako ni nanay na sumama sa <i>field trip</i> ?	c. Talaga? Kailan naman kaya ang <i>field trip</i> na ito?
4. Nakakatuwa sana ang makasama at mapunta sa <i>zoo</i> .	d. Oo nga, dagdag bayarin na naman ito.
5. Ano – ano kayang hayop ang makikita namin sa loob ng <i>zoo</i> ?	e. Sana payagan ka para kung sakaling payagan din ako, tiyak na masaya 'yon.
6. Parang nakakatakot yatang lumapit sa mga hayop.	f. Sino – sino na ba ang siguradong sasama sa <i>field trip</i> ?
7. Tiyak ko na magiging nakakatuwang karanasan ang pagpunta namin sa <i>zoo</i> .	g. Alam ko na! Titipirin ko na simula ngayon ang baon na ibibigay sa akin para may dagdag baon ako sa <i>field trip</i> .
8. Huwag mo akong hihiwalayan sa <i>field trip</i> dahil baka maligaw ako.	h. May mga kulungan naman ito at kahit lumapit ka ay nakakaharang para hindi ka masaktan nito.
9. Sa dami ba naman ng mag-aaral na sasama sa <i>field trip</i> ay tiyak na mahirap mabantayan lahat ng ating guro.	i. Ako rin, takot akong maligaw kaya dapat mayroon akong ka- <i>partner</i> .
10. Paano kaya tayo magkakaroon ng dagdagan na baon para sa <i>field trip</i> ?	j. Tiyak hindi mawawala ang paborito kong <i>ostrich</i> at iba pang kakaibang hayop.

**B. Panuto:** Buoin ang usapan sa pamamagitan ng paglalagay ng angkop na pangungusap. Piliin ang sagot sa loob ng kahon. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang sa sagutang papel.

- Hindi pwede, bawal ipahiram ang *personal* na gamit. Sana maintindihan mo.
- Oo, kaya kailangang pumunta ka.
- Marami ka na bang benta?
- Ano ang mapapanood sa plasa?
- Aba! kailangan nating mag-*review*!

1. Rose: Tayo na sa plasa. Manood tayo ng eksibit.  
Quennie: \_\_\_\_\_
2. Rey: Aba! Kaarawan mo nga pala bukas.  
Tony: \_\_\_\_\_
3. Mrs. Ramos: Magkakaroon tayo ng pagsusulit bukas.  
Mag-aaral: \_\_\_\_\_
4. Aling Zeny: \_\_\_\_\_  
Aling Tessie: Oo, maari mo bang akong tulungan?
5. Ronnie: Kuya, maari bang hiramín ang tsinelas mo?  
Kuya Jojo: \_\_\_\_\_

**C. Panuto:** Gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasalaysay ng sariling karanasan.

Tanungin si Nanay kung papaano magluto ng *spaghetti*? Makinig nang mabuti upang masagot ang mga gabay na tanong sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang sa sagutang papel.



**Gabay na tanong:**

1. Ano ang mga hakbang na ginawa ng nanay mo sa pagluto ng *spaghetti*? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
2. Nagamit mo ba nang wasto ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasalaysay sa napakinggan o nasaksihang proseso na ginawa ni Nanay sa pagluluto ng *spaghetti*? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

**D. Panuto:** Magbigay ng iyong kaisipan o pananaw sa sumusunod na sitwasyon. Bumuo ng pahayag ayon sa hinihinging uri ng pangungusap sa bawat bilang. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang espasyo sa ibaba.

Sitwasyon	Uri ng Pangungusap	Sagot
Abala ang pamilya para sa paghahanda sa nalalapit na pagdiriwang ng pasko.	Patanong	
	Pasalaysay	
	Padamdam	
	Patanong o Pakiusap	

*Ang galing naman! Natapos mo ang mga Pagsasanay.*

*Saang pagsasanay ka ba nahirapan? Pagsasanay A, Pagsasanay B, Pagsasanay C, o Pagsasanay D.*

*Gayunpaman, binabati kita sa iyong tagumpay.*





## ***Isaisip***

Punan ang sumusunod na talahanayan. Isulat sa nakalaang espasyo sa ibaba ang natatandaan ninyong kahulugan o katangian ng iba't ibang uri ng pangungusap. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

<b>Uri ng Pangungusap</b>	<b>Kahulugan</b>
Pasalaysay	
Pautos	
Patanong	
Padamdam	
Pakiusap	



## **Isagawa**

*Upang lubos na masanay ka sa paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap sa pagpapahayag ng iyong pananaw isagawa ang gawain sa ibaba.*

**Panuto:** Tukuyin ang uri ng pangungusap sa bawat bilang. Pagkatapos, bumuo rin ng iba't ibang pangungusap o sitwasyon mula rito. Maaring magdagdag o magbawas ng salita upang maisulat ang hinihinging uri ng pangungusap ayon sa kinapapaloobang sitwasyon. Isulat ang iyong mga sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang.

\_\_\_\_\_ 1. Bilhin mo ang inaasam na regalo ng iyong kaibigan.

**Patanong:** \_\_\_\_\_

**Pasalaysay:** \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ 2. Na-miss ko ang *Christmas party* namin sa eskuwela!

**Pasalaysay:** \_\_\_\_\_

**Patanong:** \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ 3. Ano ang ginagawa mo upang makaiwas sa sakit na *Covid-19* lalo na ngayong paparating ang pasko.

**Pasalaysay:** \_\_\_\_\_

**Padamdang:** \_\_\_\_\_

**Pautos:** \_\_\_\_\_

**Magaling!** Matapos mong sagutin ang lahat ng mga pagsasanay, tingnan kung ito ay tama o mali sa Susi sa Pagwawasto sa **pahina 20** ng modyul na ito



## **Tayahin**

**A. Panuto:** Gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap, isalaysay mo ang sariling karanasan tungkol sa *home quarantine* na iyong naranasan dahil sa pandemya. Isulat ang sagot sa nakalaang kahon sa ibaba. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

**B. Panuto:** Basahin ang sumusunod na sitwasyon. Gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagpapahayag ng pananaw sa mga sitwasyon sa ibaba. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Napunit ang sagutang papel mo dahil natamaan ito ng kamay ng kaklase mo nang bigla itong mapaatras.

2. Nagbigay ng proyekto ang inyong guro ngunit hindi mo gaanong naintindihan ang kaniyang pagpapaliwanag.

3. Naubos na ang iyong papel ngunit hindi ka pa tapos at kailangang ipagpatuloy mo na ang ginagawa. Kakapusin ka na sa oras kung lalabas ka pa para bumili ng papel.

4. Ibinalik na ng inyong guro ang resulta ng pagsusulit.  
Nakita mo na wala kang nakuhang mali.

---

---

5. Tinatanong ka ng iyong mga kaklase kung bakit ka *absent*  
sa dalawang magkasunod na araw.

---

---

**C. Panuto:** Magsagawa ng isang panayam sa isa sa iyong kapamilya tungkol sa pagharap sa mga hamon dulot ng COVID-19. Gamitin ang iba't ibang uri pangungusap sa pakikipagtalastasan. Pagkatapos, isulat mo ang inyong usapan sa sa nakalaang kahon sa ibaba. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

*Gamitin mo ang rubrics na nasa **pahina 3** para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.*

**Mahusay!** Batid kong alam mo na kung paanong gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagpapahayag ng iyong pananaw. Ipagpatuloy ang pagsagot sa ilan pang karagdagang gawain.



## ***Karagdagang Gawain***

**Panuto:** Para hindi mo makalimutan ang paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap, ipagpatuloy mo pa ang iyong pagsasanay.

- A.** Sumulat ng talata na may 10 pangungusap tungkol sa paksa na nasa loob ng kahon sa ibaba. Gamitin ng iba't uri ng pangungusap sa pagpapahayag.

Paano madarama ang tunay na diwa ng Pasko.

---

---

---

---

---

---

---

---

### Rubrik sa Pagsulat ng Talata

5 Napakagalina	4 Magaling	3 Katamtaman	2 Paunlarin pa	1 Magsanay pa
Naisulat nang komprehensibo maayos, malinaw, at organizado ang nilalaman ng talata na may wastong paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap. Tamang paggamit ng <i>grammar</i> , bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay at estruktura ng pangungusap.	Maayos at organizado na naisulat ang nilalaman ng talata na may wastong paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusa p. Tamang paggamit ng <i>grammar</i> , bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay at estruktura ng pangungusa p.	Maayos na naisulat ang nilalaman ng talata na may wastong paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusa p. Tamang paggamit ng <i>grammar</i> , bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay at estruktura ng pangungusa p.	Hindi gaanong maayos na naisulat ang nilalaman ng talata at hindi gaanong wasto ang paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusa p. May kaunting kamalian sa paggamit ng <i>grammar</i> , bantas, kapitalisasyon, pagbabaybay at estruktura ng pangungusa p.	Hindi maayos o malinaw ang pagkakasulat ng nilalaman ng talata at maraming kakulangan sa paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusa p. Hindi maayos ang <i>grammar</i> , pagbabantas, kapitalisasyon, pagbabaybay at estruktura ng pangungusa p.



## Susi sa Pagwawasto

**Subukin**

Iwawasto ang sagot gamit ang rubriks sa pahina 2.

**Balikan**

<b>Salit</b>	<b>Formal na kahulugan</b>	<b>Gamitin sa Pangungusap</b>
1. Paunlarin	Payamanin, pasiglahin	Paunlarin natin ang ating pag-saral
2. kapalaran	tadhana	Tayo ang gumagawa ng santi nating kapalaran
3. Suliranin	problema	Huwag masyaong didbidin ang suliranin
4. Linangin	payamanin	Linanginatin ang ating kakayahian
5. Sikapin	magpursige	Sikapin kong mabot ang akting pangarap

**Isaisip**

Pasalaysay-Nagtatapos sa tuldok  
 Pautos-nagtatapos din sa tuldok.  
 Patanong- nagtatapos sa Padamdang- nagtatapos sa tandangpadamdang.

**Isagawa**

1. Pautos  
 2. Padamdang  
 3. Patanong  
 Iwawasto ang mga pangungusap gamit ang rubriks

Uri ng Pangungusap	Ano ang ihahandanat sa pasko?
Pasalaysay	Ang pasko ay pagbibigayan at pagmamahal
Padamdang	Ako ay sabik na sa regalang akting matatanggap ngayong pasko!
Patanong o Pakiusap	Nanay, maaari po bang ibili mo ako ng bagong sapatos ngayong pasko?

**Pagyaamanin**

A. 1. C 2. D 3. E 4. A 5. J 6. H 7. B 8. I 9. F 10. G

B. 1. Ano ang mapapanood sa Plasa?  
 2. Oo, kaya kailangang pumunta ka.  
 3. Aba! Kailangan nating mag review.  
 4. Marami kang bang benta?  
 5. Hindi pwed, bawal ipahiram ang personal na gamit. Sana maintindihan mo.

C. Alam nyo ba ang hakbang na ginawa ni nanay sa pagluluto ng spaghetti? Pinalakulan ni Nanay ang spaghetti noodles at isinantabi kapag naluto na. Naglisa si nanay ng bawang at sibuyas, isinama niya ang giniling na karne hanggang sa maluto. Idinagdag ni nanay ang hotdog, tomatoe paste, tomatoe sauce, ketchup, asin at paminta. Pagkatapos, ibinuho niya ang spaghetti noodles at inihalo. Inihain sa amin na may kasamang tinapay at ginadagaran ng keso sa ibabaw. Masarap ang spaghetti niluto ni nanay! “Pakiabot nga ng tinidor at nang matikman na”, sabik kong sabi.

D. Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 12.

**Tayahin**

Iwawasto ang sagot gamit ang rubriks sa pahina 2



## ***Sanggunian***

- Calatrava, S. et al. (2015). *Yaman ng Lahi Wika at Pagbasa sa Filipino 4 1st edition*. Pasig City: Sunshine Interlinks Publishing House, Inc.
- Liwanag, L. (1999). *Landas sa Wika*. (1st ed). Quezon City: Dane Publishing House Inc.
- Marasigan, E. & Tesalona, L. (2017). *Pinagyamang Pluma 6 (K-12) Wika At Pagbasa Para Sa Elementarya* (1st ed). Quezon City: Phoenix Publishing House.
- Rafael-Gloria, T. & Cruz, G., (2004). *Alab Ng Wikang Filipino 6*. (1st ed). Sta. Ana. Manila: Innovative Educational Materials, Inc

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

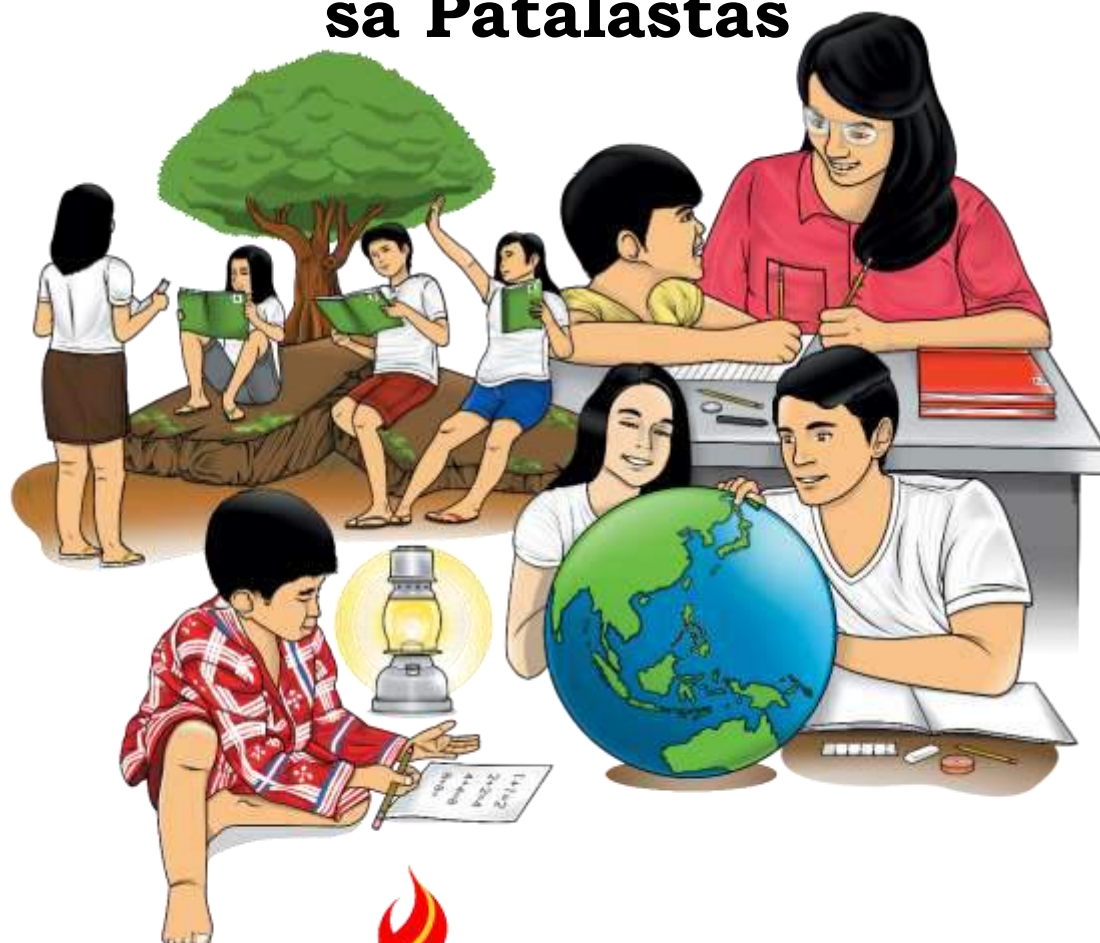
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)

# Filipino

## Ikaapat na Markahan – Modyul 3 Pag-unawa at Pagsusuri sa Patalastas



**Filipino – Ikaapat na Baitang**  
**Alternative Delivery Mode**  
**Ikaapat na Markahan – Modyul 3 – Pag-unawa at Pagsusuri sa Patalastas**  
**Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang ano mang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang ano mang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa ano mang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon  
Kalihim: Leonor Magtolis Briones  
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Susan D. Ramos	
<b>Editor:</b>	Ma. Theresa I. Cortez	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Jackielene V. Portea, Mark Anthony O. Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	Analyn J. Madera	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Rechie O. Salcedo	Belen B. Pili
	Randy A. Bona	

**Inilimbag sa Filipinas ng**

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500  
Mobile Phone: 0917 178 1288  
E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 3**  
**Pag-unawa at Pagsusuri sa**  
**Patalastas**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan..

## **Aralin 1**

# **Pag-unawa at Pagsusuri sa Patalastas**



### ***Alamin***

Isang mapagpala at magandang araw sa iyo.

Kumusta? Nanonood ba kayo ng telebisyon sa bahay? Ano-anong patalastas ang natatandaan ninyo?

Bakit ito ang patalastas na natatandaan mo? Maaari ka bang magbanggit ng isang bagong produkto batay sa napapanood mong patalastas?

Malamang sa hindi, dahil sa pandemya, ang panonood ng iba't ibang programa sa telebisyon ang isa sa mga pangunahing libangan ninyo sa bahay. Nakatitiyak ako na madadalain at mawiwili kang gawin ang mga nakatakdang gawain dahil may kinalaman sa panonood ng telebisyon ang paksa para sa modyul na ito.

Upang lalo mo pang mahasa ang iyong husay sa pag-unawa at pagsusuri sa mga napapanood ninyong patalastas, halika at gagabayan kitang umunawa, sumuri at mag-aral ng modyul na ito.

Sa tulong ng modyul na ito, inaaasahan na:

- 1. Nasasagot mo ang mga tanong sa napanood na patalastas;**
- 2. Napaghahambing mo ang iba't ibang patalastas na napanood; at,**
- 3. Nagagamit mo sa pagpapakilala ng produkto ang iba't ibang uri ng pangungusap.**





## Subukin



Marami ka bang natatandaang napanood na patalastas? Sige nga, mula sa mga napanood mong patalastas sa telebisyon o minsan sa isang dula-dulaan sa inyong klase ay susubukin ang iyong kakayahan sa pagsagot at paghambing ng mga patalastas.

**A. Panuto:** Pumili ng isa sa mga paboritong mong lokal na patalastas na iyong napanood na nasa wikang filipino. Pagkatapos, sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang sa iyong sagutang papel.

1. Tungkol saan ang patalastas na napanood? \_\_\_\_\_
2. Ano ang produktong ipinakikila ng patalastas? \_\_\_\_\_
3. Ano ang mensahe ang nais iparating ng napanood na patalastas? \_\_\_\_\_
4. Bakit ito ang napili mong patalastas? \_\_\_\_\_
5. Papaano mo maihahambing ang patalastas na iyong napanood sa iba pang patalastas? \_\_\_\_\_

**B. Panuto:** Batay sa napanood na patalastas, ano-ano ang mga pangungusap na ginamit upang maipakilala ang kanilang produkto. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang sa sagutang papel.

1. Pangungusap na Pasalaysay: \_\_\_\_\_



2. Pangungusap na Patanong:

---

3. Pangungusap na Padamdam:

---

4. Pangungusap na Pakiusap:

---

5. Pangungusap na Pautos:

---



## ***Balikan***

*Magbalik-aral ka.*

Naaalala mo pa ba ang iba't ibang uri ng pangungusap ayon sa gamit?

Tama. Ang iba't ibang uri ng pangungusap ayon sa gamit ay **pasalaysay, patanong, pautos o pakiusap**, at **padamdam**. Ano ang pagkakaiba ng mga ito?

Mahusay! Sa pagpapahayag natin ng ating naiisip o nadarama ay gumagamit tayo ng apat na uri ng pangungusap.

Ngayon, balikan natin ang natutuhan mo sa nakaraang aralin. Isagawa ang hinihingi sa sumusunod na gawain.

Tingnan ang larawan ng patalastas sa ibaba. Magbigay ng 5 sariling pananaw tungkol dito gamit ang mga uri ng pangungusap. Gawin mo ito sa iyong sagutang papel. Gamitin ang rubrik sa ibaba bilang gabay sa pamantayan sa pagsulat.

***May problema ba sa mga lamok?***

***Madali lang ‘yan!***

***Linisin ang buong paligid at;***

***Gamitin ang Labanos Mosquito Spray!***

***Patay ang lamok, ligtas ang pamilya.***



## **RUBRIK SA PAGSULAT NG PANGUNGUSAP NA NAGLALARAWAN**

- 5- Mahusay
- 4- Medyo mahusay
- 3- Sapat ang kasanayan
- 2- Magsanay pa
- 1- Kailangan ng masinsinang pagsasanay pa

<b>PAMANTAYAN SA PAGMAMARKA</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>1</b>
1. Kaangkupan sa paggamit ng pangungusap					
2. Gumamit ng iba’t ibang uri ng pangungusap.					
3. Kaayusan ng nilalaman at mga ideya.					
4. Naaayon sa wastong gramatika.					
<b>Kabuoan</b>					



## ***Tuklasin***

Ngayon, isasadula ng iyong pamilya, kamag-anak, o sinumang kasama sa bahay ang dalawang patalastas na nasa ibaba. Kailangang may umawit o bumasa ng bahagi ng patalastas habang isinasadula ang nasa larawan. Panoorin at pakinggan mo ito nang mabuti nang masagutan mo ang mga tanong sa ibaba.

### **PATALASTAS 1**



Gatas na malinamnam,  
subok na masustansiya.  
Puno ng *iron*, *zinc*, at *vitamins*.  
Inumin ito araw-araw.  
Katawan mo'y lalakas, isip mo'y tatalas!  
Numero unong gatas,  
magaan pa sa bulsa.

***'Yan ang Gatas na Soya Fortified!***

### **PATALASTAS 2**

**\*Aawitin ang patalastas sa himig ng “Leron-Leron Sinta”**

Tayo'y uminom gatas na masarap.  
Katawan ay lalakas! Resistensiya sisigla!  
Punong-puno ito ng *vitamins* at *mineral*.  
Kaya't gatas na *Milky Fresh*,  
baunin mo araw-araw.



Ngayon handa ka na bang sagutin ang mga tanong:

1. Tungkol saan ang napanood mong patalastas? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
2. Ano ang dalawang produktong ipinakikilala rito? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
3. Ano ang maidudulot sa katawan ang pag-inom ng *Soya Fortified?*  
*Milky Fresh?* \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
4. May pagkakahalintulad at pagkakaiba ba ang dalawang  
patalastas? Ano-ano ang mga ito? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
5. Para sa iyo, ano ang nais ipahiwatig ng dalawang patalastas?  
\_\_\_\_\_
6. Ayon sa patalastas, ang pag-inom ng gatas ay nagpapatibay at  
nagpapalakas ng katawan. Naniniwala ka ba rito? Bakit? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
7. Ano-anong uri ng pangungusap ang ginamit upang maipakilala  
ang kanilang produkto? \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_



## **Suriin**

Magaling at nagawa mo ang pagsasanay sa Tuklasin. Ano ang iyong ginawa upang masagutan ang mga tanong sa napanood mong patalastas? Iyan ang ating aalaman sa ating aralin sa modyul na ito.



## **ATING ALAMIN**

Ano ang patalastas?

- Ang **patalastas** ay isang paraan ng pag-aanunsiyo ng produkto o serbisyo sa pamamagitan ng iba't ibang anyo ng komunikasyong pang madla.

### **Halimbawa:**

*Basta germs, Sabonguard*

*Labanan ang COVID 19*

*Choco-Gatas, Galaw-Kampeon*

*Isulong Edukalidad 2020*

*MultiVitamins Lakas-Liksi*

Papaano mo nasagutan ang mga tanong tungkol sa napanood na patalastas?

- Nasagutan ang mga tanong sa napanood na patatalastas sa pamamagitan ng pagtukoy sa bawat detalye na nais ipahiwatig sa patalastas. Sinagutan ang mga tanong na Sino, Saan, Kailan, Ano, Bakit, at Paano.

### **Halimbawa:**

1. **Ano** ang dalawang produkto ng patalastas na iyong napanood?

*Sagot: Soya Fortified at MilkyFresh*

2. **Sino** ang dapat uminom ng gatas na ito ayon sa patalastas?

*Sagot: Mga Bata.*

3. **Kailan** dapat uminom ng gatas ang mga bata?

*Sagot: Araw araw/ Tuwing Umaga*

4. **Bakit** mahalagang uminom ng gatas araw-araw?

*Sagot: Kailangang uminom ng gatas araw-araw lalo na ang mga bata upang mapanatili ang lakas at tibay ng pangangatawan.*

5. **Papaano** mo naihahambing ang dalawang produkto?

*Sagot: Sa pamamagitan ng kanilang paraan ng pagpapatalastas ng kanilang produkto.*

<b>Pangalan ng produkto</b>	<b>Produkto 1: Soya Fortified</b>	<b>Produkto 2: MilkyFresh</b>
<b>Estilo / Paraan ng panghihikayat</b> (Paawit/Patula, Pasayaw, testimonya, atbp.)	Testimonya	Paawit
<b>Wikang ginamit</b>	Filipino	Filipino
<b>Pangunahing tagapagpakilala ng produkto</b> (Artista, empleyado ng kumpanya, atbp.)	Nanay	Bata
<b>Layunin ng pagbibigay impormasyon</b> (Nanghihikayat, nagpapakilala, ibinibigay ang negatibong epekto ng hindi paggamit, mga magagandang dulot)	Nanghihikayat na uminom ng kanilang produkto	Nanghihikayat na uminom ng kanilang produkto
<b>Makatotohanan o kapanipaniwala ba ito? Oo/ Hindi</b>	Oo	Oo



Nakuha mo ba? Sige nga, manood ka o makinig sa radyo ng iba pang patalastas sa inyong bahay kasama ang iyong magulang o kapatid at subukan mo paghambingin ang mga napanood o napakinggang mga patalastas.


---

Nagawa mo ba? Magaling! Alam kong kayang-kaya mong gawin ang mga ito. Ngayon pag-aaralan naman natin kung papaano ipapakilala ang isang produkto gamit ang uri ng pangungusap.

- Sa pagsulat ng mga patalastas, maaari tayong gumamit ng iba't ibang uri ng pangungusap. Ang **pasalaysay**, **patanong**, **pautos o pakiusap**, at **padamdang** na ginagamitan ng mga salitang naglalarawan sa bagay o produkto. Kailangang tandaan na dapat pumili ng aangkop sa paglalarawan sa lahat ng bagay, tao, o lugar.
- Kung gayon, paano ba ang mabisang pagbuo ng pangungusap na maaring gamitin sa paggawa ng patalastas. Basahin at unawain ang sumusunod:
  1. Kilalaning mabuti ang produkto, serbisyo, o bagay na gagawan ng patalastas.
  2. Itala ang mahahalagang detalye tungkol dito.
  3. Suriin ang naitalang mahahalagang detalye mula sa teskto.
  4. Mula sa mga nakalap na impormasyon, bumuo ng pangungusap na nagbibigay impormasyon tungkol dito at tiyakin na ito'y madaling maunawaan.
  5. Pag-aralang mabuti ang pangungusap at tiyakin kung angkop ba ito sa kabuoang nilalaman at mensahe ng patalastas, gayundin kung batay ba ito sa mga nakalap na ebidensiya.
  6. Mag-isip ng pangungusap na nakakatawag pansin at madaling tumatak sa isipan ng manonood.



**Panuto:** Subukan mong gumawa ng patalastas. Gamitin ang uri ng pangungusap sa pagpapakilala ng produkto na nasa ibaba. Mag-isip ng makakatawag pansing pangungusap.

Produkto	Uri ng Pangungusap
	1. Patanong:
	2. Pasalaysay:
	3. Padamdang:
	4. Pasalaysay:
	5. Patanong o Pakiusap:

Alam kong naunawaan mo na kung paano gumawa ng epektibong patalastas. Kaya tara na! Magsanay ka pa!



### ***Pagyamanin***



Upang mas mapalawak pa ang iyong kaalaman sa pagsagot ng mga tanong sa napanood na patalastas. Magsasagawa pa ng isang dula-dulaan sa tulong ng kasama mo sa bahay ng patalastas na nasa ibaba. Ipakita ang larawan ng patalastas na iyong pinanood. Idikit ito sa iyong kuwaderno.

### **Gawain 1**

**Mare 1:** Mare, ano yang gamit mong sabon sa paghugas ng inyong mga kamay?

**Mare 2:** Ito mare, mura na! Mabango pa sa kamay!



**Mare 1:** Sigurado ka ba diyan na tanggal ang mga *germs*? Tandaan mo mare, ang importante yung sabon na maaalis ang mga mikrobyo sa ating kamay. Subukan mo ito!

**Mare 2:** Wow! Mare, Malunggay Soap?

**Mare 1:** Oo mare, subok na ito 100% nakatatangal ng *germs* sa ating mga kamay. Kaya ito na ang gamitin ng iyong pamilya

**Malunggay Soap, 100% *germs* protection**

**A. Panuto:** Sagutin ang sumusunod na tanong at bilugan ang titik ng tamang sagot sa bawat bilang sa iyong sagutang papel.

1. Ano ang paksa ng patalastas na iyong napanood?
  - A. Sabon na panghugas sa kamay
  - B. Sabon na pampaputi
  - C. Sabon na panlaba
  - D. Sabon na pampaganda
2. Sino ang pangunahing tagapagkilala ng patalastas?
  - A. Bata
  - B. Nanay
  - C. Tatay
  - D. Guro
3. Ano ang produktong ipinakilala sa patalastas?
  - A. Guyabano Soap
  - B. Malunggay Soap
  - C. Papaya Soap
  - D. Banaba Soap
4. Alin sa mga sumusunod ang HINDI dahilan kung bakit kailangan nating maghugas ng kamay?
  - A. Maalis ang *germs* o mikrobyo sa kamay.
  - B. Makakaiwas sa sakit dulot ng mikrobyo.
  - C. Huwag maghugas ng kamay dahil magastos sa sabon.
  - D. Panatiliing malinis ang kamay bago at pagkatapos kumain.

5. Bakit kailangang palaging nahuhugas ng kamay?

- A. Upang tayo'y ang maging malusog
- B. Upang tayo'y maging maganda
- C. Upang tayo'y maging masigla
- D. Upang tayo'y maging matapang

**B. Panuto:** Bilang isang mag-aaral, papaano mo mahihikayat ang ibang batang tulad mo ang maghugas ng kamay? Isulat ang sagot sa loob ng kahon. Gumamit ng sagutang papel.

## Gawain 2

**Panuto:** Manood ng dalawang lokal na patalastas sa paborito mong *Filipino channel*. Paghambingin ang mga ito. Gamitin ang tsart na nasa ibaba. Gumamit ng sagutang papel.

Pangalan ng produkto	Produkto 1	Produkto 2:
<b>Estilo / Paraan ng panghihikayat</b> (Paawit/Patula, Pasayaw, Testimonya, atbp.)		
<b>Wikang ginamit</b>		
<b>Pangunahing tagapagpakilala ng produkto</b> (Artista, empleyado ng kumpanya, atbp.)		
<b>Layunin ng pagbibigay impormasyon</b> (Nanghihikayat, nagpapakilala, ibinibigay ang negatibong epekto ng hindi paggamit, mga magagandang dulot)		
<b>Makatotohanan o kapanipaniwala ba ito? Oo/ Hindi</b>		

### Gawain 3

**Panuto:** Mag-isip ng sariling produkto na maaaring magamit “Laban sa COVID 19”. Pagkatapos, gumawa ng patalastas tungkol dito gamit ang iba’t ibang uri ng pangungusap. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang kahon sa ibaba. Gumamit ng sagutang papel.

--

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

#### Rubrik sa Paggawa ng Patalastas

Pamantayan	4	3	2	1
1. Orihinal ang pagkakasulat ng patalastas.				
2. Kaakit-akit ang nilalaman ng patalastas na naisulat.				
3. Naisulat ng maikli at malinaw ang mensahe sa pagpapakilala ng produkto.				
4. Mahusay na nailahad ang benipisyo ng produktong ipinapakilala.				
5. Nailarawan nang mabuti ang pagpapakilala ng produkto gamit ang iba’t ibang uri ng pangungusap na may tamang bantas, pagbaybay, kapitalisasyon, at estruktura.				

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok. Alamin natin sa **pahina 19** ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

5 tamang sagot – NAPAKAHUSAY

3-4 tamang Sagot – MAGALING

1-2 tamang sagot – PAGBUBUTIHAN PA

0 tamang sagot – KAYA MO 'YAN



## ***Isaisip***

**Panuto:** Isulat ang iyong mga natutuhan sa aralin. Sagutin ang sumusunod na tanong sa nakalaang espasyo sa iyong sagutang papel.

**A.** Punan ang sumusunod na talahayanan:

Ano ang iyong mga natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

**B.** Kompletuhin ang sumusunod na pahayag.

Mahalagang matutuhan ang kasanayan sa pag-unawa at pagsusuri sa patalastas dahil \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_



## ***Isagawa***

Upang lubos na masanay ka sa paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap sa pagpapakilala ng produkto, isagawa ang gawain sa ibaba.

Alamin kung anong negosyo mayroon ang iyong magulang, kamag-anak, o kapitbahay. Mula sa nakalap na mga impormasyon, bumuo ng isang patalastas na makakatulong upang ipakilala ang kanilang produkto. Gamitin ang natutunan mong iba't ibang uri ng pangungusap upang maging epektibo at makatawag-pansin ang iyong patalastas. Gawin ito sa nakalaang kahon sa iyong sagutang papel at pagkatapos ipakita ito sa kanila.

**Magaling!** Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama o mali sa pahina ng Susi sa Pagwawasto sa **pahina 19.**



## ***Tayahin***

Marami ka nang napanood na mga patalastas. Alin sa mga napanood mo ang nagustuhan mo? Bakit? Natulungan ka ba ng paksang ito upang mapalawak ang iyong kaalaman at karanasan sa pagkatuto?

Sige, manood ka pa ng patalastas upang lalo pang mahasa ang iyong sarili sa pagsagot sa mga tanong tungkol dito at papaano mo gagamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap kung sakaling ikaw

ay gagawa ng isang patalastas para maipakilala ang isang partikular na produkto.

Manood ng dalawang lokal na patalastas tungkol sa **produktong sabong panlaba**. Pagkatapos, gawin ang sumusunod na gawain sa ibaba.

**A. Panuto:** Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang sa bawat bilang. Gawin ito sa sagutang sapel.

1. Anong uri ng produkto ang ipinakilala sa napanood na patalastas?

---

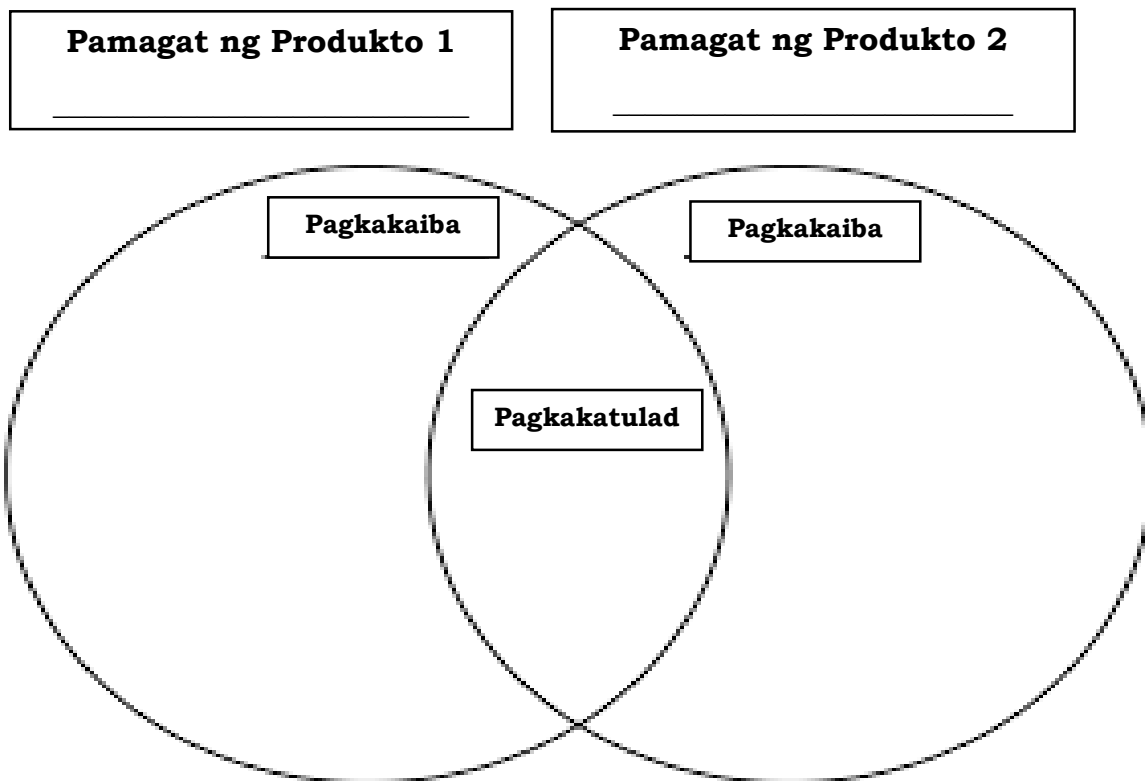
2. Ang patalastas na iyong napanood ay naglalayong kumbinsihin ang mga mamimili lalo na ang mga

---

3. Ano ang ginamit na istilo o paraan ng dalawang patalastas na iyong pinanood sa pagpapakilala ng kanilang produkto?

---

4. Sa napanood na patalastas tungkol sa sabong panlaba, paghambingin mo ang mga ito. Gamitin ang *Venn Diagram* sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.



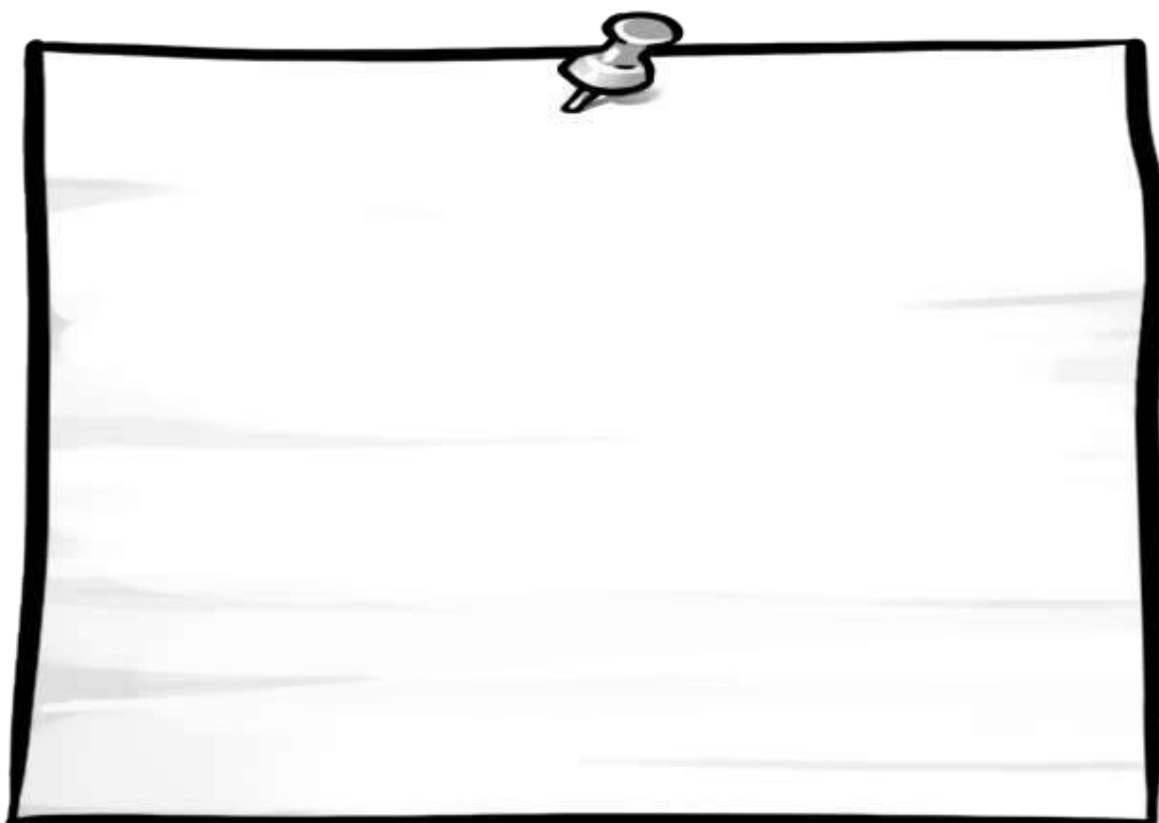
5. Mag-isip ng sariling produktong sabong panlaba. Pagkatapos, gumawa ng patalastas tungkol dito gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang kahon sa ibaba. Gamitin ang rubriks na nasa **pahina 13**.

**Mahusay!** Batid kong alam mo nang gamitin ang iyong dating karanasan at kaalaman sa paghuhula ng maaring mangyari sa isang sitwasyon. Ipagpatuloy ang pagsagot sa isa pang karagdagang gawain.



## ***Karagdagang Gawain***

**Panuto:** Mag-isip ng isang bagong produkto o mga lokal na produkto sa ating lugar. Ipakilala ito sa pamamagitan ng paggawa ng isang patalastas tungkol dito. Gamitin ang iyong natutunang kaalaman sa iba't ibang uri ng pangungusap upang makalikha ng isang epektibo at nakakatawag pansin na patalastas. Ilagay ang iyong patalastas sa nakalaang kahon sa ibaba.



**Malugod na pagbati!** Napagtagumpayan mo ang mga gawain sa modyul na ito. Maari ka nang magpatuloy sa susunod na modyul.







## Susi sa Pagwawasto

**Subukin**

Iwawasto ng magulang depende sa napanoood na patalastas.

**Surin**

**Patanong:** Gusto mo bang gumanda ang iyong katawan?

**Padamdam:** Abal Kumain ka ng manga. Tama, Manggal

**Pasalaysay:** Ang manga ay mayaman sa bitamina at mineral na makakatulong upang maging masigla at maganda ang ating katawan.

**Padamdam:** Talaga! Kaya't kain na!

**Pakiusap:** Kumain ng manga para katawan ay gumanda. (Tanggapin ang iba pang ginawang patalastas. Gamitin ang rubriks sa pagwawasto.)

**Isagawa/Karagdagang Gawain**

Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 13.

**Tayahin**

1-6 – Iwawasto depende sa napanoood na patalastas.  
7-10- Iwawasto gamit ang rubriks na nasa **pahina 13**.

### Balikan

1. Sigurado bang mabisa ang *mosquito spray* na yan?
  2. Wow! 100% patay ang lamok.
  3. Ang *Labanos Mosquito Spray* ay garantisadong ligtas gamitin ng pamilya.
  4. Tayo'y maglinis ng ating paligid at gamitin ang *spray* para wala ng lamok.
  5. Gamitin mo ang *spray* na ito at mabisang pamatay ng lamok.
- (Tanggapin pa ang ibang sagot).  
Maaaring gamitin ang rubriks sa pagwawasto.

### Pagyamanin

#### Gawain 1A

1. A 2. B 3. B 4. C 5. A
- B.** Sasabihin ko na ang paghuhugas ng kamay ay mahalaga upang iwas sa sakit dulot ng germs. (Tanggapin ang iba pang sagot).

#### Gawain 2 at Gawain 3

Iwawasto gamit ang rubriks sa **pahina 13**. (Tanggapin ang iba pang sagot)

**Tuklasin**

1. Pag-inom ng gatas
2. Soya Fortified & MilkyFresh
3. *Soya Fortified* – Masustansiya at Puno ng Iron, Zinc, at vitamins. *MilkyFresh* – katawan lalakas, resistensiyang sisigla
4. Opo. Magkahalintulad ang dalawa dahil nagpapalakas ng katawan at isipan ang pag-inom nito. Magkiba naman sa istilo ng pagpapatalastas. *MilkyFresh-Awit* samantalang *Soya Fortified* ay testimoniyang bata araw-araw.
6. Opo. Dahil may iron, zinc, vitamins, growth nutrients, DHA at Choline ang mga ito. (Tanggapin ang iba pang sagot)
7. Pasalaysay, Padamdam, Pakiusap

**Isaisip**

1. Pagsagot sa mga tanong tungkol sa napanoood na patalastas.
2. Naihambing ko ang iba't ibang patalastas
3. Nakakagawa ako ng patalastas gamit ang uri ng pangungusap.
- \*Mahalagang matunuan ang mga ito upang mas maging matas at maragdag ang aking kaalaman at pagsasanay sa pagsagot sa mga tanong at makagawa ng sariling patalastas gamit ang uri ng pangungusap. (Tanggapin ang iba pang kasagutan)

## ***Sanggunian***

Agarrado, P.J., Francia, M., Guerrero, P., Gojo Cruz, G. (2016). *Alab Filipino 6* 1st ed. Quezon City: Vibal Group, Inc.

Calatrava, S., et.al (2015). *Yaman Ng Lahi Wika At Pagbasa Sa Filipino 4*. 1st ed. Pasig City: Sunshine Interlinks Publishing House, Inc.

Hernandez, R., (2015), Ang Patalastas at ang Sikolohiyang Pilipino. February 15, from <https://www.slideshare.net/romilynh13/ikalimang-bahagi>

Liwanag, L. (1999). *Landas Sa Wika 6*. 1st ed. Quezon City: Dane Publishing House Inc.

Rafael-Gloria, T. & Cruz, G., (2004). *Alab Ng Wikang Filipino 6*. 1st ed. Sta. Ana. Manila: Innovative Educational Materials, Inc.

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

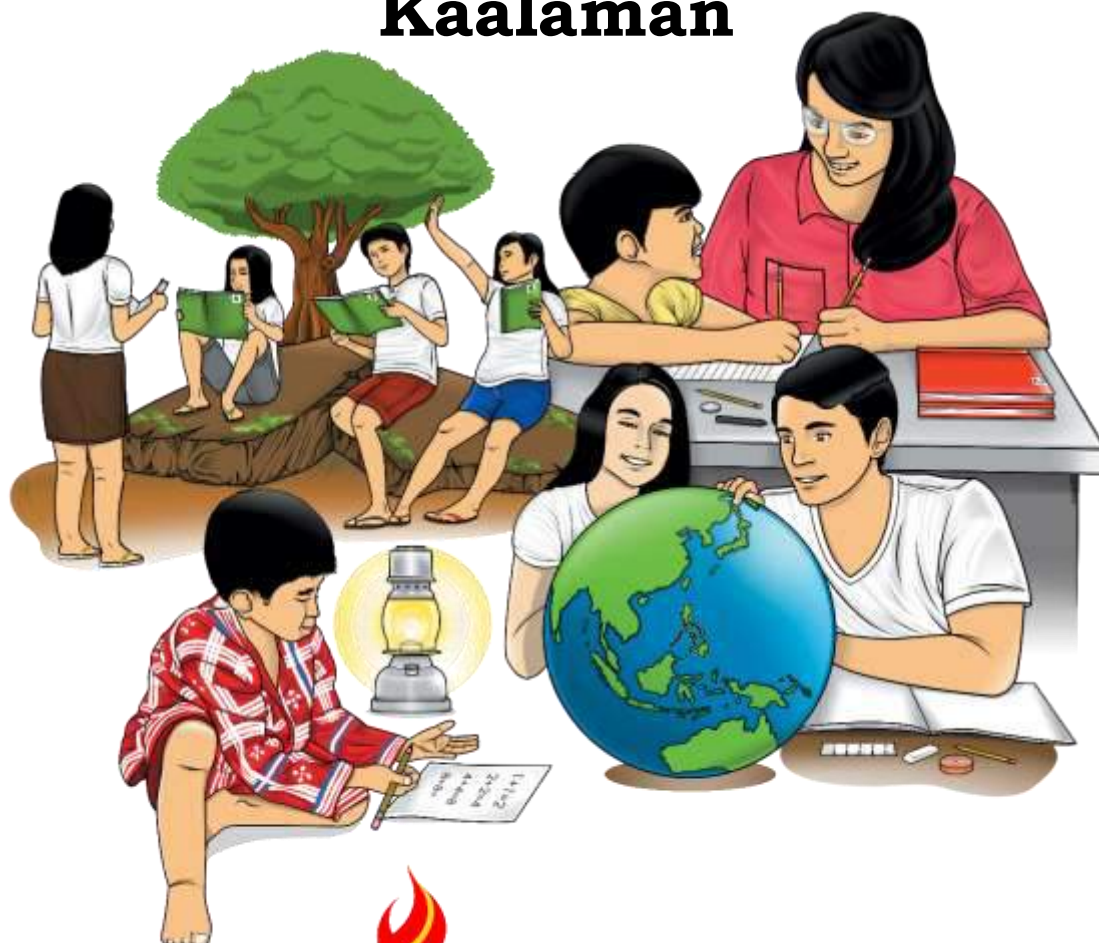
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)

# Filipino

## Ika-apat na Markahan – Modyul 4: Pagsulat ng Balangkas Mula sa Nakalap na Impormasyon at Kaalaman



**Filipino – Baitang 4****Alternative Delivery Mode****Kwarter 4–Modyul 4: Pagsulat ng Balangkas mula sa Nakalap na Impormasyon at Kaalaman****Unang Edisyon, 2020**

“Isinasaad ng **Batas Republika 8293, sekyon 176** na “Hindi maaaring magkaron ng karapatang-ari (sipi) sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito’y pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaringgawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.”

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand names, tatak o trademarks, palabras sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-arang iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Judith L. Osea, Juvy G. Clavillas	
<b>Editor:</b>	Ma. Theresa I. Cortez	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Mark Anthonyn O. Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	Nathan A. Bea	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Rechie O. Salcedo	Belen B. Pili
	Randy A. Bona	

Inilimbag sa Pilipinas ng \_\_\_\_\_

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Telefax: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

## **Ika-apat na Markahan – Modyul 4: Pagsulat ng Balangkas Mula sa Nakalap na Impormasyon at Kaalaman**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.



## ***Alamin***

Magandang Araw!

Kumusta ka? Mahilig ka bang magbasa ng maikling kuwento, balita sa dyaryo, o magasin? Ano ang makukuha mong kaalaman o impormasyon dito?

Naranasan mo na bang maghatid ng impormasyon sa inyong mga magulang? Paano mo ito sinasabi sa iyong magulang, kapatid, o kamag-anak?

Sa modyul na ito ay mas lalo mong mapalalawak ang iyong kaalaman sa sumusunod na kasanayan:



- Nakasusulat ng isang balangkas mula sa mga nakalap na impormasyon mula sa binasa. (*F4PU-IVab-2.1*)
- Naipakikita ang nakalap na impormasyon sa pamamagitan ng nakalarawang balangkas o dayagram. (*F4EP-Iva-d-8*)
- Nakakukuha ng tala buhat sa binasang teksto. (*F4EP-IVb-e-10*)
- Naibibigay ang bagong natuklasang kaalaman mula sa binasang teksto. (*F4PB-IVe-15*)
- Naibibigay ang paksa ng napakinggang teksto. (*F4PN-IVb-7*)

Halika, umpisahan mo na.





## **Subukin**

Alamin natin kung hanggang saan ang alam mo sa pagsulat ng balangkas mula sa nakalap mong impormasyon at kaalaman.

**A. Panuto:** Basahin at unawain ang teksto. Kunin at itala ang mahahalagang impormasyon tungkol dito upang makasulat ng isang balangkas gamit ang dayagram na nasa ibaba.

### **Ang Bumubuo ng Araw ni Florence**

*Ni: Judith L. Osea*

Si Florence ay nakagawiang tumulong sa kaniyang nanay tuwing umaga. Winawalisan niya ang buong bahay at pinapalitan ng bagong punda ang unan, kumot, at sapin sa kama. Mahilig din siyang maglagay ng makukulay na kurtina upang magbigay ng kaaya-ayang paligid.

Pagsapit nang tanghali, siya ay tumutulong sa paghahanda ng hapag-kainan at pagkatapos siya rin ang naghuhugas ng mga pinggan.

Tuwing hapon, dinidiligan niya ang kanilang halaman at hilig din niyang magtanim ng iba't ibang uri ng gulay sa kanilang bakuran.

Ang gabi naman ay inilalaan niya sa oras ng pag-aaral at kadalasang pag-aayos ng gamit niya sa eskuwela. Kasunod nito ay manonood na siya ng balita sa telebisyon.

#### **I. Ang Libangan ni Florence**

##### **A. Umaga.**

a. winawalisan ang buong bahay

b. \_\_\_\_\_

##### **B. Tanghali**

a. \_\_\_\_\_

b. naghuhugas ng mga pinggan

C. Hapon

a. dinidiligan ang halaman

b. \_\_\_\_\_

D. Gabi

a. naglalaan ng oras sa pag-aaral

b. \_\_\_\_\_

c. \_\_\_\_\_

**B. Panuto:** Batay sa nabasang teksto, ipakita sa kasama sa bahay ang mga nakalap at mga bago mong natuklasang impormasyon. Gamit ang mga kaalaman, ayusin ito sa inilaang balangkas na nasa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

<b>Paksa</b>	→	
Tauhan	→	
Tagpuan	→	
Mahahalagang Pangyayari	→	
	→	
	→	

Nasagot mo ba ang lahat ng mga tanong?  
Tingnan ang wastong sagot sa **pahina 17**.



## **Balikan**

Nais kong balikan mo ang aralin sa nakaraang modyul na iyong natutuhan. Sagutin ang mga tanong sa palatastas upang makakuha ng tala buhat sa binasang teksto. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Ipinababatid ng Iriga Central School na magkakaroon ng “Gulayan sa Paaralan” ngayong ika-12 ng Marso.

Ang kalahok sa nasabing proyekto ay mga magulang sa ikaapat na baitang. Huwag kalimutang magdala ng kagamitan sa pagtanim.

Inaasahan ang pakikilahok ng lahat tungo sa layunin na malaman ng mga magulang na mahalaga ang pagtanim ng gulay at sa tuluyang pagtatagumpay ng proyekto ng paaralan.

1. Ano ang bagong proyekto ng Iriga Central School?
  - A. Gulayan sa Paaralan
  - B. Pagtanim ay kailangan
  - C. Babuyan sa bakuran
2. Saan isasagawa ang proyektong Gulayan sa Paaralan?
  - A. Sa San Juan
  - B. Sa San Nicolas
  - C. Sa Iriga Central School
3. Kailan isasagawa ang proyekto?
  - A. Ika-13 ng Pebrero
  - B. Ika-12 ng Marso
  - C. Ika-11 ng Enero
4. Sino ang mga kalahok sa nasabing proyekto?
  - A. Magulang sa unang baitang
  - B. Magulang sa ikalimang baitang
  - C. Magulang sa ikaapat na baiting

5. Bakit kailangan ang Gulayan sa Paaralan?

- A. Upang malaman ng mga magulang na mahalaga ang pagtatanim ng gulay.
- B. Upang maging luntian ang paaralan.
- C. Walang gulayan ang paaralan.



Matapos mong sagutin ang pagsasanay, iyong iwasto ang iyong kasagutan, tignan sa pahina ng Susi sa Pagwawasto sa **pahina 17**.



## **Tuklasin**

**Panuto:** Basahing mabuti ang teksto. Sagutin ang mga tanong ng mga nakalap na impormasyon sa kuwentong binasa. Isulat o itala ang inyong sagot sa balangkas na nasa ibaba.

### **Noon at Ngayon**

*ni: Ma. Theresa I. Cortez*

Isang umaga habang nasa sala ang magkakapatid na sina Maria, Karla, at Lito pinag-uusapan nila ang malaking pagbabago ng panahon ngayon kumpara noon.

Pahayag ni Maria sa kaniyang mga kapatid, “Noon normal ang pamumuhay ng mga tao. Malayang lumabas ng bahay na walang *facemask* o *faceshield*, pumapasok ang mga bata sa paaralan upang mag-aral, at malayang makapaglaro, maaari ding mamasyal ang mag-anak sa ibang lugar at ang pagkakaroon ng salusalo sa bawat barangay kapag piyesta”.

“Oo ate, nakakalungkot mang isipin pero ito na marahil ang bagong yugto na ating haharapin sa kasalukuyan dahil sa pandemiyang *COVID-19*. Maraming pinagbabawal na gawin para sa kaligtasan ng bawat isa. Kailangang sumunod sa alituntunin at

batas na ipinatutupad ng gobyerno. “Tayo ay nasa *new normal* na sitwasyon,” wika ni Karla.

Kailangan din nating sundin ang sumusunod, tulad ng huwag nang lumabas ng bahay kung hindi naman mahalaga ang iyong gagawin, bawal lumabas ang mga bata na nasa edad labinlima pababa. Sa bagong sistema ng edukasyon, wala munang *face-to-face classes* kundi *online class* o modyul ang gagamitin sa pag-aaral. “Kung may okasyon naman, bawal munang magkaroon ng piging, at hinihikayat na huwag na munang mamasyal ang mga mag-anak kung saan-saan,” dagdag naman ni Lito.

“Sana lahat ng tao ay mabigyan ng bakuna para malabanan na ang sakit na *COVID-19*,” sabay sabay na banggit ng tatlo.

1. Tungkol saan ang talatang binasa?
2. Sino-sino ang tauhan sa kuwento?
3. Ano ang pagkakaiba ng panahon ngayon sa panahon noon?
4. Batay sa iyong pananaw, alin ang mas gusto mo, panahon noon o panahon ngayon? Bakit?
5. Ibigay o ipakita mo ang natuklasang bagong kaalaman tungkol sa nabasang teksto.



### ***Suriin***

Magaling at nasagot mong lahat ang katanungan na nasa itaas. Alam mo bang isa yan sa mga paraan na makakalap o makatala ng mga impormasyon o kaalaman tungkol sa nabasa o napakinggang teksto. Sa pagkakalap ng mga impormasyon ay may mga paraan upang magawa mo ito nang maayos. Tara! Pag-aralan at dapat mong unawain kung papaano ang pagbabalangkas ng mga nakalap na impormasyon.



\*Ano ang balangkas?

Ang **Balangkas** o **Pagbabalangkas** ay **maayos na pagtatala, paghahanay, o pagsasaayos** ng mga **pangunahing kaisipan, impormasyon, at kaalaman** tungo sa higit na madaling pag-unawa sa binasang teksto o anumang sulatin. Maaari din ipakita ang balangkas gamit ang mga numero, titik, o **dayagram**.

Paano ka makakalap o makakatala ng mahahalagang impormasyon tungkol sa nabasa o napakinggang teksto?

Sa **pagkalap ng impormasyon, karaniwang ito ay sumasagot sa mga tanong na Ano, Sino, Bakit, Saan, Kailan, at Paano** upang lubos na maunawaan ang gustong ipabatid sa mga mambabasa. Tungo sa madaling pag-unawa, maaaring ipakita, ayusin at isulat ang kasagutan sa tulong ng **balangkas** Nakatutulong din ito upang maging kaakit-akit ang mga impormasyon sa mambabasa. Ang mga nabasang teksto sa programa sa palatutunan ay ilan sa halimbawang maaaring mapagkuhanan ng ideya at impormasyon.

**Halimbawa:** Pansinin ang nabuong balangkas mula sa binasang teksto.

I. **Pamagat:** Noon at Ngayon

II. **May-akda:** Ma. Theresa I. Cortez

III. **Tagpuan:**

A. **Lugar:** Sa kanilang sala

B. **Oras:** Umaga

IV. **Mga Tauhan/Karakter:**

A. Maria

B. Karla

C. Lito

V. **Pangyayari:**

A. Pagkakaiba ng Panahon

a. Noon (Normal na Pamumuhay)

1. Libre tayong lumabas ng bahay na walang *facemask* o *faceshield*.

2. Nag-aaral ang mga bata sa paaralan at malayang nakapaglalaro.
3. Maaaring makapamasyal ang mag-anak sa ibang lugar.
4. Nagkakaroon ng salusalo sa bawat barangay kapag piyesta.

**B. Bagong Normal (*New Normal*)**

1. Huwag nang lumabas ng bahay kung hindi naman mahalaga ang iyong gagawin.
2. Bawal lumabas ang mga bata na nasa edad labinlima pababa at walang *face-to-face classes*.
3. Bawal magkaroon ng piging sa anumang okasyon.
4. Hindi pinahihintulutang mamasyal ang mga mag-anak kung saan-saan.

**VI. Kalutasan sa Suliranin:** Sana lahat ng tao ay mabigyan ng bakuna upang malabanan ang sakit na *COVID 19*.

---

Napansin mo ba kung paano ginawa ang balangkas na ito? Kung gayon, pag-aralan natin ang pagsulat ng balangkas.

**Bahagi ng Balangkas:**

**I. Pamagat**

- Dito nakasaad ang pinakapaksa ng kuwento.

**II. Tauhan**

- Sa bahaging ito, iniisa-isa ang mga nagsiganap sa kuwento.

**III. Tagpuan**

- Pinapakita kung saan ang pinangyarihan ng mga kaganapan sa kuwento.

**IV. Pangyayari**

- Dito ibinibigay ang mga pangyayari sa kuwento.

**V. Aral**

- Dito ibinabahagi ang natutunan sa kuwento binasa.

## Halimbawa:

**I. Pamagat:**

**II. Tauhan**

A.

B.

**III. Tagpuan**

A.

B.

**IV. Pangyayari**

A.

1.

2.

B.

1.

2.

**V. Aral**

A.

B.



## ***Pagyamanin***

Naunawaan mo na ba ang konsepto sa pagsulat ng isang balangkas? Subukin natin ang iyong kasanayan sa pagsulat ng isang balangkas sa pamamagitan ng pagbibigay at pagpapakita ng mahahalagang impormasyon sa babasahing teksto.

**A. Panuto:** Basahin at unawain ang teksto sa ibaba. Gamitin ang mga impormasyon upang sagutin ang mga tanong para mabuo ang balangkas. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

### **Huwarang Bata**

*Judith L. Osea*

Si Kaela ay isang batang may maaliwalas na ngiti at malusog na bata. Angkin din niya ang ugaling mabait, masipag, at matulungin sa kapwa. Siya ay tumutulong sa mga gawaing bahay



tulad ng paglilinis ng bakuran at paglalaba ng kanilang damit. Hilig din niya ang pagbabasa ng mga aklat, pagguhit ng magagandang tanawin, at pagsusulat ng mga tula.

## **I-PAMAGAT NG KUWENTO**

(A. Huwarang Bata    B. Malusog na Bata)

## **II- KATANGIAN NG TAUHAN**

1. Pisikal

a. (A. may maaliwalas na ngiti    B. laging malungkot)

b. (A. patpating bata                      B. malusog na bata)

2. Pag-uugali

a. (A. mabait                      B. masungit)

b. (A. tamad                      B. masipag)

c. (A. matulungin              B. madamot)

## **III. GAWAIN SA BAHAY**

1.(A. paglilinis                      B. pagluluto)

2.(A. pagpupunas              B. paglalaba)

## **IV. HILIG GAWIN**

1. (A. magbasa ng aklat              B. manood ng karton)

2. (A. pagsayaw                      B. pagguhit ng tanawin)

3. (A. pagsusulat ng tula              B. pagsusulat ng kuwento)

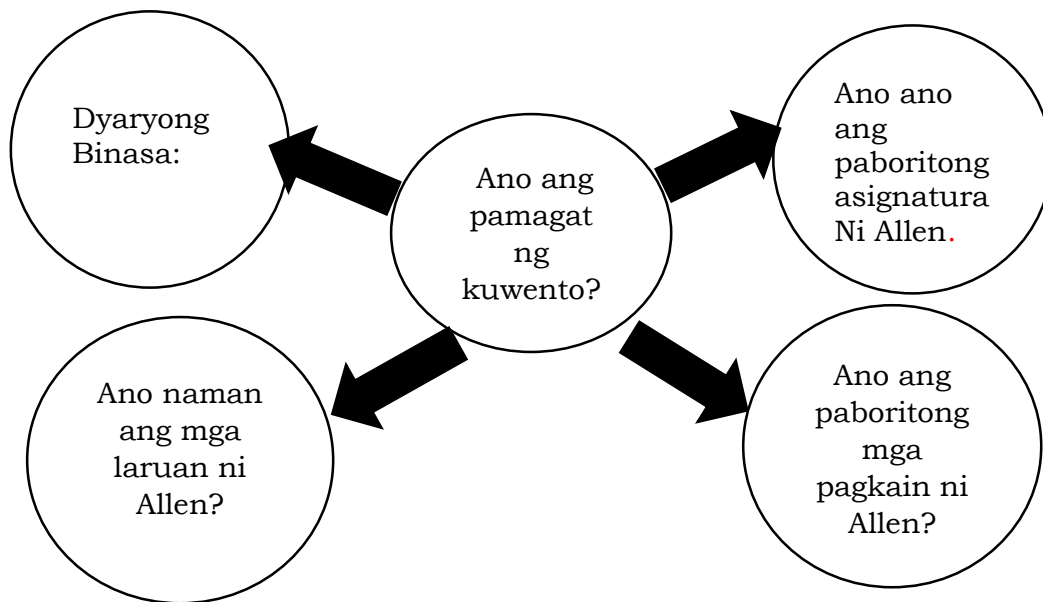
**B. Panuto:** Basahin ang talata. Ayusin at ihanay ang mga nabasang kaalaman sa sumusunod na dayagram. Gawin ito sa sagutang papel.

### **Paborito ni Allen**

*Juvy G. Clavillas*

Matalinong bata si Allen. Paborito niya ang mga asignaturang Ingles, Matematika, Filipino, Arts, at Agham. Mahilig

din siyang magbasa ng dyaryo tulad ng *Philippine Star*, *Daily Inquirer*, *Balita Ngayon*, at *Tonite*. Maliban sa pagbabasa, nangongolekta rin siya ng mga laruan na robot, eroplano, kotse, baril, at bola. Paboritong pagkain naman niya ang Adobong Manok, Sinigang, Pinakbet, at Pritong Bangus.



### **Isaisip**

Isulat ang iyong mga natutuhan sa aralin. Sagutin ang sumusunod sa iyong sagutang papel.

**A.** Punan ang sumusunod na talahayanan:

Ano ang iyong mga natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

**B. Kompletuhin ang sumusunod na pahayag.**

Mahalagang matutuhan ang kasanayan sa pagsulat ng balangkas mula sa nakalap na impormasyon at kaalaman dahil

---

---

---



***Isagawa***

Upang lubos kang masanay sa pagsulat ng balangkas mula sa nakalap na impormasyon. Isagawa ang gawain sa ibaba.

**Panuto:** Magpakuwento sa magulang o sinuman na kasama sa bahay tungkol sa kanilang magagandang karanasan. Pumili ng isang paksa sa ibaba. Pagkatapos bumuo ng isang balangkas. Gumawa ng sariling dayagram at gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Inaasam na Bakasyon
2. Ang Perpektong Araw ng Pamilya
3. Mga Paraan ng Pagsisikap ng Pamilya

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

### Rubrik sa Pagsulat ng Balangkas

Marka	Pamantayan
5 Napakahusay	Malinaw, wasto ang pagkakasulat at paghahanay ng mga nakalap na impormasyon at kaalaman upang makabuo ng isang balangkas.
4 Mahusay	Wastong nakapaghanay ng mga nakalap na impormasyon at kaalaman upang makabuo ng isang balangkas.
3 Katamtaman	Bahagyang nakapaghanay ng mga nakalap na impormasyon at kaalaman upang makabuo ng isang balangkas.
2 Di-Gaanong Mahusay	Hindi wasto ang paghahanay ng mga nakalap na impormasyon at kaalaman upang makabuo ng isang balangkas.
1 Magsanay pa	Hindi wastong nakalap ang mga impormasyon at kaalaman upang makabuo ng isang balangkas.

Magaling! Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama o mali sa pahina ng Susi sa Pagwawasto sa **pahina 18**.





## **Tayahin**

Basahin ang maikling kuwento.

**A. Panuto.** Pakinggan ang maikling kuwentong babasahin ng iyong magulang o kasama sa bahay, maaaring basahin mo ito nang mag-isa. Kunin o itala ang mahahalagang impormasyon upang makasulat ng isang balangkas gamit ang dayagram na nasa ibaba.

### **Gawain ng Mag-anak**

*Ma. Theresa I. Cortez*

Ang mag-anak na Santos ay isang masayang pamilya. Lagi silang nagsasama at nagtutulungan. Tuwing Sabado at Linggo, sila ay nagsisimba, namamasyal sa Luneta, at nagkukuwentuhan.

Kapag Lunes si Nanay ay namamalengke, habang si Tatay ay pumapasok na sa trabaho at ang mga bata sa paaralan. Pagdating nang Martes at Miyerkules, si Nanay ay naglilinis ng bahay at nag-aayos ng kanilang bakuran. Pagpupunas naman ng mga bintana at pagpapalit ng kurtina ang kanilang ginugugol sa araw ng Huwebes at Biyernes.

#### **I. Pamagat: Gawain ng Mag-anak**

##### **A. Sabado at Linggo.**

- (1) a. \_\_\_\_\_  
b. Namamasyal sa Luneta
- (2) c. \_\_\_\_\_

##### **B. Lunes**

- a. Si nanay ay namamalengke
- (3) b. \_\_\_\_\_  
c. Ang mga bata papasok sa paaralan

C. Martes at Miyerkules

a. dinidiligan ang halaman

(4) b. \_\_\_\_\_

D. Huwebes at Biyernes

a. nagpupunas ng bintana

(5) b. \_\_\_\_\_

**B. Panuto:** Ipakita sa iyong kasamahan sa bahay ang mga nakalap mong impormasyon. Pagkatapos, ibigay ang bagong natuklasang kaalaman o paksa tungkol dito. Gawin ito sa iyong sagutang papel gamit ang inilalarawang balangkas na nasa ibaba.

Tauhan	→	
Tagpuan	→	
Mahahalagang Pangyayari	→	
	→	
	→	

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat ng pagsubok. Iwasto mo ang iyong kasagutan sa **pahina 18**.

Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?





## ***Karagdagang Gawain***

**Panuto:** Basahin at unawain ang maikling kuwento sa ibaba. Sumulat ng isang balangkas o dayagram mula sa mga impormasyong nakalap.

### **Pagdadalaga ni Mei Mei**

*(Juvy G. Clavillas)*

Si Mei Mei ay nasa ikaapat na baitang. Nararanasan niya ang unti-unting pagbabago sa katawan. Kaya naman tinanong niya ang kaniyang nanay kung ano ang mga pagbabagong nagaganap kapag nagdadalaga na.

Kaagad naman itong sinagot ng Nanay. Unti-unting lumalaki ang dibdib, nagkakaroon ng taghiyawat sa pisngi, nagkakaroon ng buhok sa kili-kili, pribadong bahagi ng katawan lumalapad ang balakang, pagtangkad, at pagkakaroon ng buwanang dalaw o tinatawag na regla.

Kaya pinayuhan si Mei Mei ng kaniyang nanay ng mga dapat niyang gawin tulad ng mas maiging paglilinis ng katawan tuwing naliligo, pagkain ng masustansiyang pagkain, palagiang pagpalit ng bagong damit panloob kung kinakailangan upang mapanatiling mabango at maiwasan ang pagkakaroon ng hindi kanais-nais na amoy sa katawan.

Mga impormasyong nakalap.

- I- Ano ang pamagat ng kuwento?
- I. Sino ang tauhan sa kuwento?
- II. Ano-ano ang mga pagbabagong nagaganap kay Mei-Mei?
- III. Ano-ano ang mga payong ibinigay ni Nanay kay Mei-Mei?



**Malugod na pagbati!**  
Napagtagumpayan mo ang  
mga gawain sa modyul na  
ito. Maaari ka nang  
magpatuloy sa susunod na  
modyul.





## Susi sa Pagwawasto

<p><b>Subukin</b></p> <p>I.A. Pinapalitan ng bagong punda ang unan, kumon, at sapin sa kama</p> <p>B. a. Tumutulong sa paghahanda sa hapag kainan. b. naghuhugas ng mga pinggan</p> <p>C. b. mahilig magtanim ng gulay</p> <p>D. b. nag-aayos ng mga kagamitan sa pag-aaral c. nanood ng balita sa telebisyon</p> <p>6. Ang tauhan sa kuwento ay si Florence</p> <p>7. Ang tagpuan ay sa bahay</p> <p>8. Siya ay tumutulong sa kanyang nanay</p> <p>9. b. Tumutulong siya sa hapag kainan bago at pagkatapos kumain</p> <p>10 c. Naglalaan siya ng oras sa pag-aaral</p>	<p><b>Balikan</b></p> <p>1. A</p> <p>2. C</p> <p>3. C</p> <p>4. C</p> <p>5.A</p>
<p><b>Tuklasin</b></p> <p>1. Noon at Ngayon</p> <p>2. Maria, Karla at Lito</p> <p>3. Panahon Noon – Normal na Pamumuhay</p> <p>3. Panahon Ngayon – <i>New Normal</i></p> <p>4. Iwawasto base sa sagot ng bata</p> <p>5. Kailangan mag-inganda sa mga pagbabago ng panahon</p> <p>(Tanggapin pa ang ibang kasagutan)</p>	<p><b>Pagymainin</b></p> <p>A. 1. A</p> <p>II. 1. A 2. B Allen</p> <p>2.Pag-uugali Tonite</p> <p>3.Asignatura: Ingles, Matematika, Filipino, Arts, Agham</p> <p>4. Laruan: robot, eroplano, kotsehan, baril at bola</p> <p>5.Pagkain: Adobong Manok, Sinigang, Pinakbet, Pitong Bangus</p> <p>B. 1.Pamagat: Paborito ni</p> <p>2.Diyaryo: Philippine Star, Daily Inquirer, Balita,</p>

**Isagawa****A.**

1. Sinusunod niya ang lahat ng iniutos sa kanyang nanay.
2. Sabado maagang gumising si Jose.
3. Nagdasal at inaayos ang kanyang hinigaaan.
- B.**
1. Nagluto ng almusal. 2. Ginising niya ang nanay at kumain sila.
3. Pagkatapos hinugasan niya ang kagamitan.
4. Naglinis ng bahay.
5. Tuwang tuwang ang nanay dahil sa kasipagan ng anak niya.

**Tayahin****I. A.**

1. Sinusunod niya ang utos ng kanyang nanay.
2. Nagdasal
3. Inaayos ang kanyang higaaan

**B.**

1. Siya ay nagluto ng almusal
2. Ginising niyaang kanyang nanay at kumain
4. Siya ay naglinis ng bahay
5. Tuwang tuwa ang kanyang nanay dahil sa kasipagan ni Jose

**Isaisip****A.**

1. Pagulat ng Balangkas

\*Mahalaga ang mga ito sapagkat madali mong matutunan o maipintindihan ang binasang teksto at pagkuha ng mga mahahalagang impormasyon.

2. Pagtala ng mga mahahalagang impormasyon

3. Paggamit ng dayagram sa pagbabalangkas

**B.**

Madaling maitala ang nakalap na mahahalagang impormasyon o kaalaman tungkol sa nabasang o napakindinggang teksto.

(Tanggapin ang iba pang kasagutan)

### **Karagdagang Gawain**

- I. Pagdadalaga ni Mei Mei
- II. Nasa ika-apat na baitang
- III. Unti-unting lumalaki ang dibdib, nagkakaroong ng taghiyawat sa pisngi, nagkakaroong ng buhok sa kili-kili, pribadong bahagi ng katawan, lumalapad ang balakang, mabilis na pagtangkad, at pagkakaroong ng buwanang daloy o regla.
- IV. Maiging paglilinis ng katawan tuwing naliligo, pagkain ng masustansiyang pagkain, palagiang pagpalit ng bagong damit panloob kung kinakailangan upang mapanatiling mabango, at maiwasan ang pagkakaroong ng hindi kanais-nais na amoy sa katawan.

## ***Sanggunian***

Agarrado, P.J., Francia, M., Guerrero, P., & Cruz, G. (2016). *Alab Filipino 6* (1st ed). Quezon City: Vibal Group, Inc.

Diego, J., (2014), Balangkas ng Maikling Kuwento, November 30, 2014, from [https://www.slideshare.net/alyssa\\_kentdiego/balangkas-ng-maikling-kuwento-1](https://www.slideshare.net/alyssa_kentdiego/balangkas-ng-maikling-kuwento-1)

Mas mainam na makita o gamitin ang mismong libro ni J. Diego, hangga't maaari, para sa tamang *bibliographic entries* ng nasabing sanggunian sa halip na maging tuwirang batayan lamang ang *slideshare* na pinost sa *internet*. Sundin din ang tamang APA format (7<sup>th</sup> edition) para sa sanggunian. Magdagdag at gumamit pa ng ibang sanggunian na may kinalaman sa paksa ng modyul na ito.

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

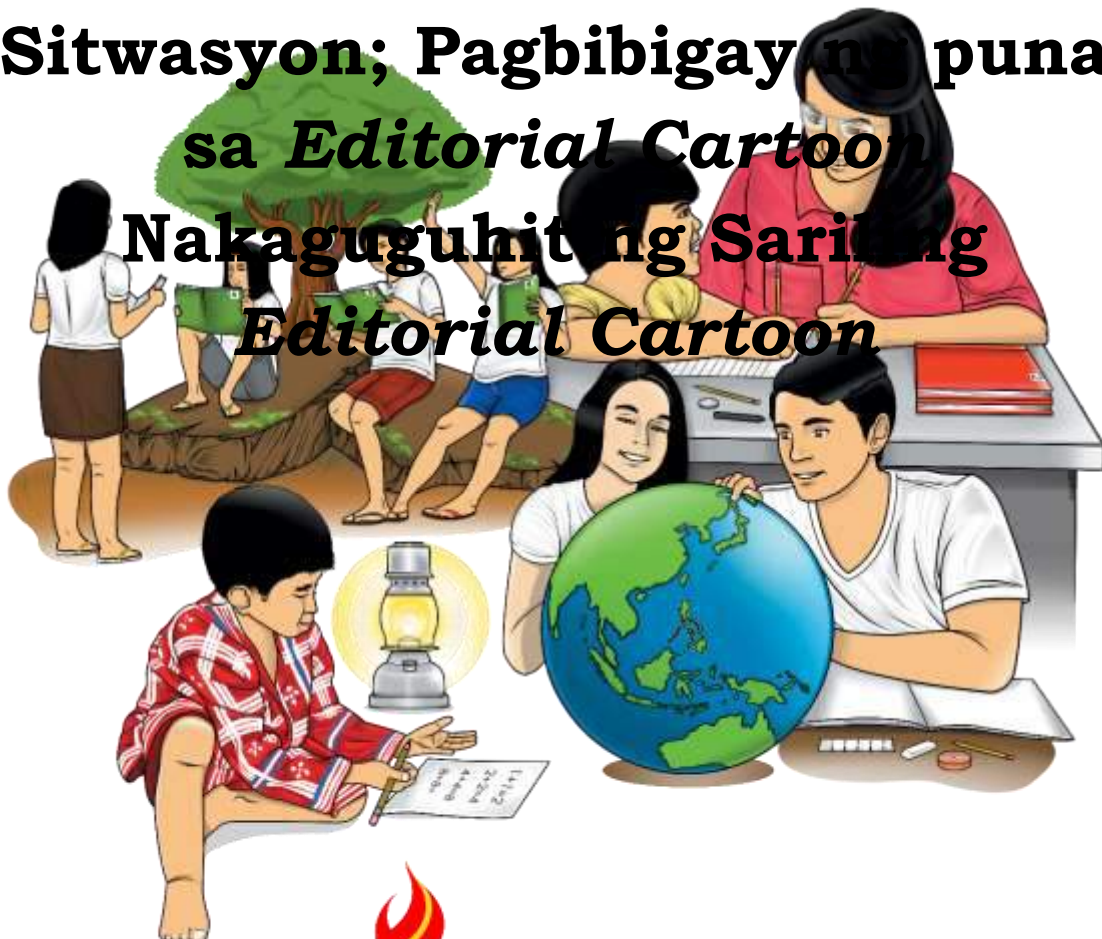
Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)

# Filipino

**Ikaapat na Markahan–Modyul 5:  
Nagagamit ang Magagalang na  
Pananalita sa Iba’t ibang  
Sitwasyon; Pagbibigay ng puna**

**sa *Editorial Cartoon***

**Nakaguguhit ng Sariling  
*Editorial Cartoon***



**Filipino – Ikaapat na Baitang****Alternative Delivery Mode****Ikaapat na Markahan – Modyul 5 – Nagagamit ang Magagalang na Pananalita sa Iba’t ibang Sitwasyon; Pagbibigay ng puna sa *Editorial Cartoon*; Nakaguguhit ng Sariling *Editorial Cartoon*****Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang ano mang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang ano mang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa ano mang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Joy V. Tibi	Rodrigo G. Embestro
<b>Editors:</b>	Laila C. Namoro	Ma. Theresa I. Cortez
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>		
<b>Tagalapat:</b>	Jerome B. Reynes	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili	Rechie O. Salcedo

Inilimbag sa Pilipinas ng \_\_\_\_\_

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Mobile Phone: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

**Ikatlong Markahan – Modyul 5**  
**Nagagamit ang Magagalang na**  
**Pananalita sa Iba't ibang**  
**Sitwasyon; Pagbibigay ng puna**  
**sa *Editorial Cartoon***  
**Nakaguguhit ng Sariling**  
***Editorial Cartoon***



## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.



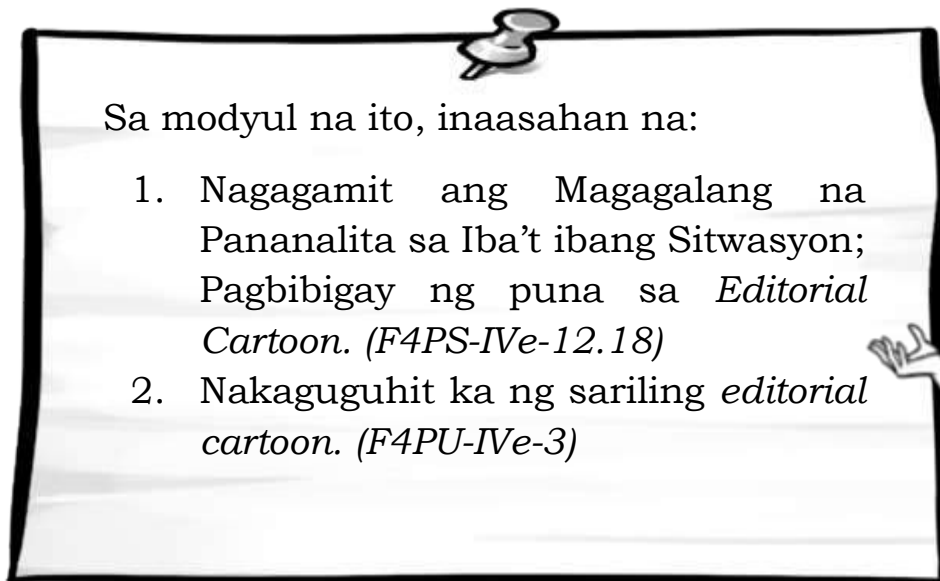
## **Alamin**

Isang mapagpala at magandang araw sa iyo.

Kumusta?

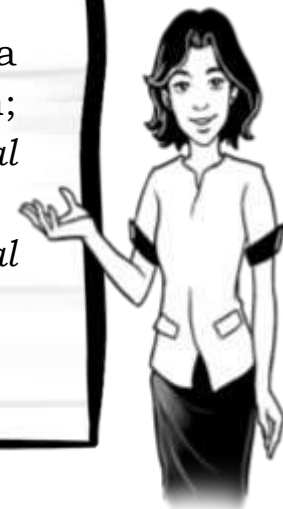
Mahilig ka bang magbasa ng pahayagan at hanapin ang *editorial cartoon*? Ano ang iyong nararamdaman kapag nakikita mo ang mga ito? Magaling! Dahil isa nanamang mahalagang aralin ang ating pag-aaralan sa modyul na ito. Iba't ibang pagsasanay ang inihanda upang makatulong sa iyong kasanayan sa pagbibigay ng puna gamit ang magagalang na pananalita isang *editorial cartoon* at magkaroon ng malawak na imahinasyon sa pagguhit mo ng sariling *editorial cartoon*.

Huwag kang mag-alala, sasamahan kitang tapusin at lakbayin ang mga bagong aralin.



Sa modyul na ito, inaasahan na:

1. Nagagamit ang Magagalang na Pananalita sa Iba't ibang Sitwasyon; Pagbibigay ng puna sa *Editorial Cartoon*. (F4PS-IVe-12.18)
2. Nakaguguhit ka ng sariling *editorial cartoon*. (F4PU-IVe-3)





## Subukin

Ano ang alam mo na tungkol sa *editorial cartoon*? Kaya mo bang magbigay ng puna at gumuhit ng *editorial cartoon*?

Subukin muna natin kung hanggang saan na ang alam mo.

**A. Panuto:** Pag-aralan nang mabuti ang *editorial cartoon* na nasa ibaba. Ano ang masasabi mo rito? Magbigay ng limang puna tungkol dito gamit ang magagalang na pananalita. Gawin ito sa iyong sagutang papel.



1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_
4. \_\_\_\_\_
5. \_\_\_\_\_

**B. Panuto:** Gumuhit ng sariling *Editorial Cartoon* tungkol sa paksang: “Ang Hagupit ng COVID-19”.



Gamitin mo ang rubriks para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong tagapag-alaga.

### Rubriks sa Pagguhit ng *Editorial Cartoon*

<b>Pamantayan</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>1</b>
<b>Nilalaman:</b> Akma ang iginuhit na <i>editorial cartoon</i> sa paksa.					
<b>Simbolong Ginamit:</b> Maayos at madaling maintindihan ang mga simbolong ginamit sa pagguhit. Bawat simbolong ginamit ay may kahulugan.					
<b>Kaayusan sa Pagguhit at Pagkamalikhain</b> Malinis ang pagkakagawa, nakikita ang ekspresyon ng mukha, damdamin, galaw at tamang shading nito. May orihinal na istilo sa pagguhit.					
<b>Pagpapaliwanag at Pagbibigay ng Kahulugan</b> Limitado lamang ang mga salita o label sa pagbibigay ng kahulugan sa larawan, at tama ang baybay ng mga salitang ginamit.					
<b>Kalinisan at Anyo ng Gawa</b> Kaakit-akit ang nagawang disenyo at <i>lay out</i> .					

Binabati kita. Natapos mo ang unang pagsubok. Alamin natin sa **pahina 17** ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

10-9 tamang sagot – NAPAKAHUSAY

8-6 tamang Sagot – MAGALING

1-5 tamang sagot – PAGBUBUTIHAN PA

0 tamang sagot – KAYA MO ‘YAN





## **Balikan**

*Magbalik-aral ka.*

Muli nating subukin ang iyong kaalaman kaugnay sa paksang tinalakay noong nakaraan aralin. Tara! Sagutin mo na ang pagsasanay sa ibaba.

**Panuto:** Basahin at unawain ang anunsiyo sa ibaba. Sumulat ng isang balangkas o dayagram mula sa mga impormasyong nakalap.

Ang samahan ng mga mag-aaral sa Paaralang Sentral ng Iriga ay magsasagawa po ng *clean up drive*. Ito po ay gaganapin sa ika- 12 ng Marso 2019. Layunin ng samahan na maging malinis at maganda ang paaralan para po sa nalalapit na ebalwasyon sa Marso 18, 2019.

Lahat ng kasapi sa nasabing samahan ay inaasahang makikiisa para sa pagtataguyod ng mga layunin ng paaralan.

### **Anunsiyo mula sa Paaralang Sentral ng Iriga**

- |               |          |
|---------------|----------|
| I. (Ano)      | -- _____ |
| II. (Sino)    | -- _____ |
| III. (Kailan) | -- _____ |
| IV. (Bakit)   | -- _____ |

Mahusay! Batid kong napansin mo rin ang mga magagalang na pananalitang ginamit sa talata sa pagbibigay ng impormasyon. Ang salitang **po**.

Ngayon naman, pag-aaralan natin sa modyul na ito ang tungkol sa pagbibigay ng puna sa isang *editorial cartooning* gamit ang magagalang na pananalita.

Tara, simulan na natin ang bagong paksa!

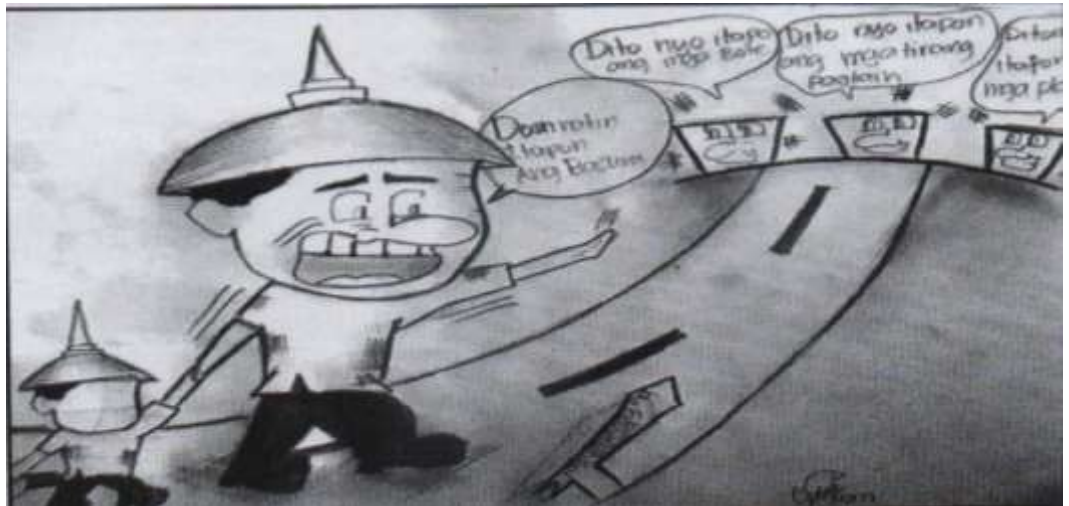
Basahin ang isang maikling diyalogo na nasa ibaba.





## Tuklasin

Masdan ninyo ang *editorial cartoon*. Ano ang inyong masasabi o puna sa larawang ito?



ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School

Ipinapahiwatig **po** ng larawan ang tamang pagtapon ng mga basura. Dapat gamitin **po** natin ang basurahan.

Tama lang **po** na gamitin natin ang basurahan upang mabawasan ang basurang nakakalat sa ating paligid na nagdudulot ng suliranin sa ating kapaligiran.

Kaya **po** bilang kabataan kailangan **po** nating sundin at pangalagaan ang ating kalikasan at suportahan **po** natin ang panawagang itapon nang tama ang ating basura.



Tingnan muli ang bawat usapan.  
Sagutin ang mga tanong tungkol dito.

1. Ano-ano ang pinag-uusapan ng guro at mag-aaral?
2. Itinatapon mo ba ng tama ang iyong basura?
3. Bakit kailangan natin itong itapon nang tama?
4. Sa iyong palagay, ano ang maaaring maidulot ng maling pagtapon ng basura?
5. Ano ang iyong napuna sa *editorial cartoon*?



Ang galing! Nasagot mo nang maayos ang mga tanong tungkol sa usapan.

Ang susunod nating gawain ay makatutulong na mas mapalalim ang iyong kaalaman tungkol sa kung papaano magbigay ng puna at pagguhit ng *editorial cartoon*.



### ***Suriin***

Balikan ang usapan sa bahaging tuklasin. Ano-ano ang magagalang na pananalita ang ginamit sa diyalogo habang nagbibigay ng puna sa kartung pang-editorial? Bilugan mo nga ang ginamit na magagalang na pananalita sa mga pahayag.

“Ipinapahiwatig **po** ng larawan ang tamang pagtapon ng mga basura. Dapat gamitin **po** natin ang basurahan”.

“Tama lang **po** na gamitin natin ang basurahan upang mabawasan ang basura sa ating paligid na nagdudulot ng suliranin sa ating kapaligiran”.

“Kaya **po** bilang kabataan kailangan **po** nating alagaan ang ating kalikasan at suportahan **po** natin ang panawagang itapon nang tama ang ating basura”.

Ang galing! Masarap pakinggan kung ginagamit natin sa pagbibigay ng puna ang magagalang na pananalita.

### **Tandaan Mo...**

Ano ang *Editorial Cartoon*?

Ang **Editorial Cartoon** ay larawang guhit-kamay ng isang *political cartoon* na nakabatay sa isang isyu, isang opinion, o isang pangyayaring napapanahon. Ito ay karaniwang gumagamit ng paraang *caricature* kung saan ay inilalagay na nakakatawa ang isang pangyayari/sitwasyon.

**Ang puna ay komento.** Ito ay nakakatulong para mapaunlad o mapagbuti ang isang gawain, proyekto o pamumuhay.

### **Sa pagbibigay ng puna dapat nating tandaan ang sumusunod na tuntunin:**

1. Hindi nagbibigay ng pintas para lamang masabing marunong o magaling.
2. Maging tapat o makatotohanan sa **pagbibigay ng puna**.
3. Ipahayag nang may paggalang ang mga pagsang-ayon at pagsalungat.
4. Papurihan ang mga mahuhusay na puntos.
5. Maglahad ng mga mungkahi kung paano mapauunlad o mapabubuti ang gawain.

Alam kong naunawaan mo na kung paano mabisang makapagbibigay ng puna sa isang nakaguhit na larawan o *editorial cartoon*. Kaya tara na! Magsanay ka pa!



Masdan at pag-aralan ang *Editorial Cartoon*. Ano-ano ang magagalang na puna ang sasabihin mo tungkol sa larawan? Ibahagi mo ito sa iyong magulang o kamag-anak na kasama sa bahay.



ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School, Tomo II Blg. 1



Magaling! Alam kong magagawa mo ito nang maayos. Ngayon, pag-aaralan naman natin kung papaano gumuhit ng isang *editorial cartoon*. Tara simulan na natin.

### **Mga hakbang sa paglikha ng Kartung Pang-Editoryal:**

1. Pagpili ng Paksa
2. Pag-iisip ng Konsepto
3. Pagguhit ng konsepto
4. Pagguhit ng *Final* na anyo ng kartun

### **Mga Dapat Tandaan sa Paggawa ng *Editorial Cartoon*:**

- ✓ Gumamit ng mga simbolong madaling maintindihan ng mga mambabasa.

*Halimbawa:*

<p>Larawan ng Salakot</p>	<p>Kalayaan, kapayapaan, demokrasya Juan Dela Cruz, mamamayang Pilipino, Ordinaryong Pilipino</p>
-------------------------------	---

Larawan ng  
lapis, pluma,  
pahayagan

Karapatan sa pamamahayag

Larawan ng  
buwaya

Paninikil sa kalayaan, pang-aapi, pang-aalipin

- ✓ Kung maaari, limitahan lamang ang iguguhit hanggang tatlong simbolo o ilustrasyon (*primary, secondary, tertiary elements*).
- ✓ Ang ekspresyon ng mukha, damdamin, galaw, at *shadings* ay dapat na bigyan ng pansin.
- ✓ Limitahan o iwasan ang paggamit ng mga salita o *labels*.
- ✓ Isulong ang iyong sariling istilo ng pagguhit.

***Mahusay!*** Ano ang napansin mo sa pabibigay ng puna at pagguhit ng *editorial*?

Gumamit ka ng magagalang na salita at may mga simbolo na ginagamit sa pagguhit, 'di po ba?





## Pagyamanin

Ipagpatuloy ang pagsasanay

- A. Panuto:** Piliin ang angkop na puna sa Hanay B tungkol sa *Editorial Cartoon* na nasa Hanay A. Isulat ang titik ng iyong sagot sa patlang. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

### Hanay A

\_\_\_1.



\_\_\_2.



\_\_\_3.



### Hanay B

- A.** Kailangan pong magsiyasat muna bago magbigay ng reaksiyon at gamitin po ng tama ang *social media platforms*.

- B.** Ang Proyektong *Build, Build, Build* ay nakatutulong po sa pagpapalago ng ating ekonomiya.

- C.** Ang larawang pong ito ay nagpapahayag ng pagiging matatag ng mga Pilipino sa anumang hamon na pinagdadaanan.

Ang mga *editorial cartoon* hango sa: ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School, Tomo III Blg. 1

**B. Panuto:** Masdan at pag-aralan ang *Editorial Cartoon*. Sumulat ng tatlong puna tungkol sa larawan gamit ang magagalang na pananalita. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

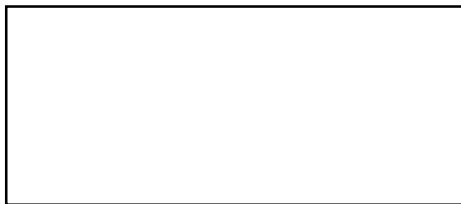


ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School, Tomo II Blg. 1

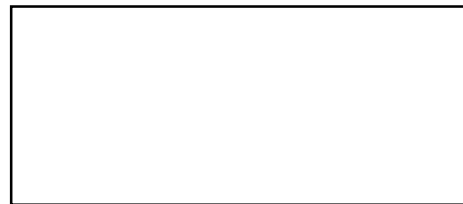
4. \_\_\_\_\_
5. \_\_\_\_\_
6. \_\_\_\_\_

**C. Panuto:** Iguhit ang sumusunod na simbolong ginagamit sa pagguhit ng *Editorial Cartoon*. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

7. alon/*waves*



8. COVID-19



9. edukasyon



10. kadena



**D. Panuto:** Gumuhit ng sariling *Editorial Cartoon* tungkol sa paksang: **“Ang Edukasyon sa Panahon ng Pandemya”**. Gamitin mo ang rubriks na nasa **pahina 3** para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

Ang galing-galing mo! Natapos mo ang Pagsasanay.  
Saang pagsasanay ka nahirapan? \_\_\_ Pagsasanay A, \_\_\_  
Pagsasanay B, \_\_\_\_\_ Pagsasanay C, \_\_\_\_\_ Pagsasanay D. ?

Gayunpaman, binabati kita sa iyong tagumpay. Iwasto ang iyong sagot sa **pahina 17**.



### ***Isaisip***

*Isiping mabuti...*

Sa bahaging ito isusulat mo ang iyong natutuhan. Dugtungan ng isang pahayag o paliwanag bakit ito ay mahalagang matutuhan.

1. Sa pagbibigay ng puna sa *Editorial Cartoon* ay gumagamit tayo ng \_\_\_\_\_ na salita.

2. Mahalaga ang pagiging magalang sa pagbibigay ng puna upang \_\_\_\_\_.

3. Ang 4 na hakbang sa paglikha ng kartung Pang-Editoryal ay:

a. \_\_\_\_\_

c. \_\_\_\_\_

b. \_\_\_\_\_

d. \_\_\_\_\_

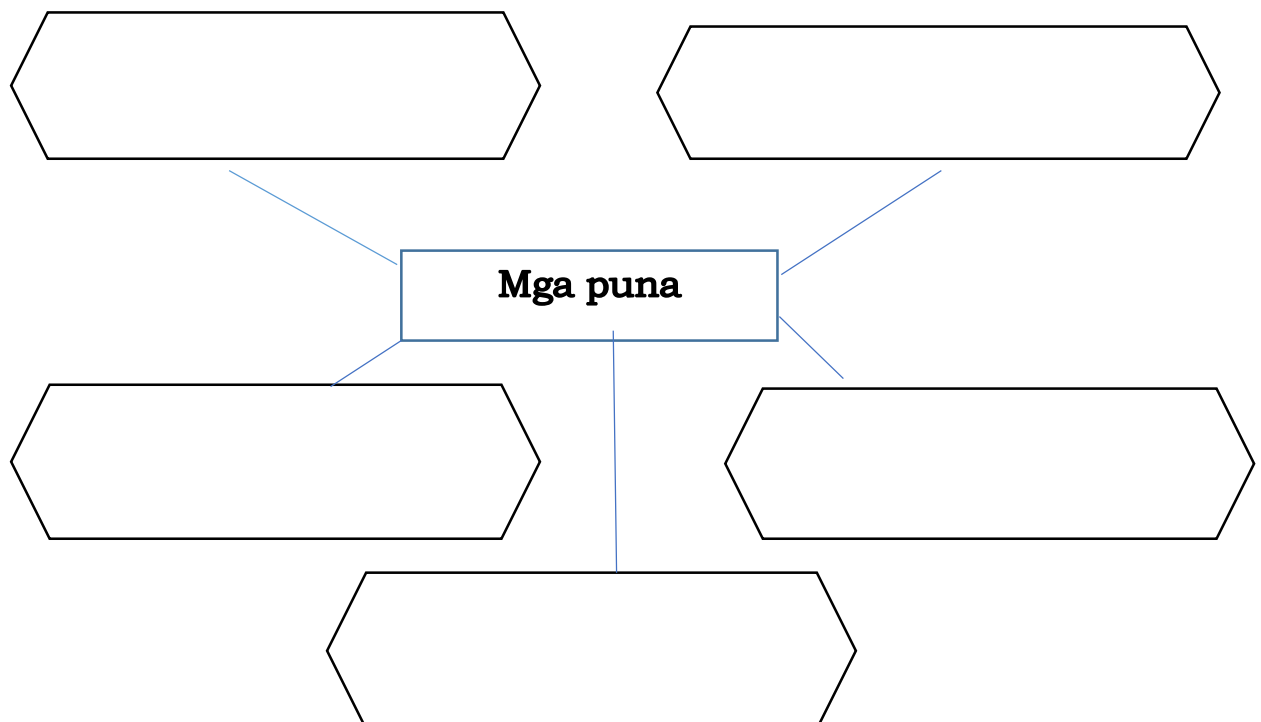


## Isagawa

**Panuto:** Sumulat ng magagalang na puna tungkol sa *Editorial Cartoon* na iyong nakikita sa ibaba. Isulat ang iyong sagot sa *Graphic Organizer*.



ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School, Tomo 1 Blg. 1



**B. Panuto:** Pagmasdan mo ang iyong lugar o barangay. Gumuhit ka ng isang *editorial cartoon* na naglalarawan nito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.



Gamitin mo ang rubriks na nasa **pahina 3** para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.



### **Tayahin**

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa pagbibigay paggamit ng magagalang na salita sa pagbibigay puna sa *editorial cartoon*?

**A. Panuto:** Tingnan at pag-aralan nang mabuti ang *editorial cartoon* na nasa ibaba. Isulat ang iyong puna tungkol dito gamit ang magagalang na pananalita. Gawin iton sa itong sagutang papel.



ANG BUKAL, Opisyal na Pahayagan ng Iriga Central School, Tomo III Blg. 1



Gamitin ang rubriks sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

**Rubrik Para sa Pagbigay ng Puna sa *Editorial Cartoon***

5	Napakalinaw na naibigay ang puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
4	Malinaw ang pagkabigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
3	Medyo malinaw ang pagkabigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
2	Di gaanong malinaw ang pagkabigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> at hindi masyadong nagamit ang magagalang na pananalita.
1	Hindi malinaw ang pagkabigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> at hindi ginamit ang magagalang na pananalita.

**B. Panuto:** Gumuhit ng sariling *Editorial Cartoon* tungkol sa paksang “Ang Pamahalaan sa Pagsugpo ng COVID-19”

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat na pagsasanay. Iwasto mo ang iyong mga kasagutan sa pahina \_\_\_\_.

Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?







## Karagdagang Gawain

Para hindi mo makalimutan, magsanay ka pa sa paggamit ng magagalang na salita sa pagpuna at pagguhit ng *Editorial Cartoon*.

**A. Panuto:** Sumulat ng magagalang na puna tungkol sa *Editorial Cartoon* na nasa ibaba. Isulat ang iyong puna sa sagutang papel.



“Sibol”. Hunyo - Octubre 2018. Iriga City: Mataas na Paaralan ng Zeferino Arroyo.

Mga Puna tungkol sa *Editorial Cartoon*.

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_
4. \_\_\_\_\_
5. \_\_\_\_\_

**C. Panuto:** Gumuhit ng sariling *Editorial Cartoon* tungkol sa paksang: **“Ang Kabataan sa Hamon ng Kasalukuyan”**

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.





## Susi sa Pagwawasto

**Subukin**

**A.1. Ang *Corona Virus* po ay nakakatatat na sakit.**

2. Maraming mamayang Filipino po ang naghirap dahil sa pandemya.

3. Maaari po siyang magkasakit ng COVID dahil wala siyang *face mask*.

4. Huwag maging *kampanante* sa paglabas ng bahay dahil po maaari mahawaan ng sakit na ito.

5. Mabilis ang pagkalat ng *virus* sa ating bansa.

(Tanggapin ang iba pang sagot.)

**B. Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 3.**

### Tuklasin

1. Tamang pagtapon ng basura.
  2. Opo
  3. Upang maiwasan ang anumang problema maaaring maidulot nito sa ating kapaligiran.
  4. Maaari itong magdulot ng pagbaha, magdala ng iba't ibang uri ng sakit at pagbaho ng hangin.
  5. Ipinahihiwatig po ng *editorial cartoon* na hinihikayat ang mga bata na tulad ko na dapat sundin ang panawagan na itapon ng tama ang mga basura.
- (Tanggapin ang iba pang sagot).

**Balikin**

**I. *Clean up Drive***

II. Samahan ng mga mag-aaral sa Paaralang Sentral ng Iriga.

III. Ika-2 ng Marso 2019

IV. Maging malinis at maganda ang paaralan para sa nalalapit na ebalwasyon.

**Isaisip**

1. Magagaling

2. Maipahayag nang may paggalang ang mga *pagasang-ayon* maging sa pagsalungat sa paglalahad ng mungkahit tungkol sa isyu o *editorial cartoon*.

3. a. Pagpiliing Paksa c. Pagguhit ng Konsepto b. Pag-iisip ng Konsepto d. Pagguhit ng *pinal* na anyo ng kartun

**Pagmanin**

A.1.C 2. A 3. B

**B.**

4. Ang pagiging mabuting lider ay taglay po ang pagiging tapat.

5. Ang pagiging mabuting lider ay maging modelo po sa mga kabataang tulad ko.

6. Ang pagiging lider ay gumagawa po ng tama para po sa magandang pamamahala.

(Tanggapin pa ang ibang sagot)

C.

7. larawan ng alon

8. larawan ng COVID 19 (*virus*)

9. larawan ng *torch*/lapis

10. larawan ng kadena

D. Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 3.

### Isagawa

1. Kailangan pong isaisip at isapuso ang pagiging isports sa anumang laro.
  2. Bilang manlalaro kailangan pong maging positibo sa anumang pagsubok.
  3. Sa anumang laro, *kailangan* mo pong maging matatag upang maabot ang tagumpay.
  4. Ang pagkapanalo sa anumang laro ay pinaghahandaan po ito nang matinding *pag-eensayo*.
  5. Maaabot ang tagumpay sa larangan ng isports kung taglay mo po ang pagiging disiplinado at determinado na manlalaro. (Tanggapin ang ibang sagot)
- B. Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 3.

## Tayahin

- A. Iwawasto gamit ang rubriks nasa pahina 14.
- B. Iwawasto gamit ang rubriks nasa pahina 3.

## Karagdagang Gawain

A

- (Mungkahing sagot)
1. Magkakaroon po ng bagong pag-asa ang mga tao sa probinsya.
  2. Ang mga gustong bumalik sa probinsya ay libre pong makauwi.
  3. Maraming galing po sa probinsya ang naghihirap lamang sa siyudad.
  4. Makikita pong muli ng mga magbabalik-probinsya ang kanilang pamilya.
  5. Maaring hindi **pa rin po** umunlad ang pamumuhay ng mga magbabalik-probinsya (Tanggapin pa ang ibang sagot)
- B. Iwawasto gamit ang rubriks sa pahina 3

## ***Sanggunian:***

Cruz, G. (2009). *Haraya Pagbasa At Wika 6*. 1st ed. Sta. Ana, Manila: Innovative Educational Materials, Inc.

May-akda. (Taon). *Ang Bagong Pamahayagan Sa Filipino*. 2nd ed. Mandaluyong City: National Bookstore.

May-akda. (Taon). *Cartooning*, TST JournSem. (2012). San Ildefonso, Bulacan. <https://www.slideshare.net>ronelcana>

San Jose E., (2015), *Paglikha ng Kartung Pang-Editorial*, Agosto 27, 2015, retrieved from [https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.scribd.com/doc/276487850/PAGLIKHA-NG-KARTUNG-PANG-EDITORIAL-docx&ved=2ahUKEwiAhGlx\\_HpAhVSIIgKHVukDIUQFjAZegQIARAB&usg=AOvVaw1i4ncacUkmAa6JB5wwRQFX](https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.scribd.com/doc/276487850/PAGLIKHA-NG-KARTUNG-PANG-EDITORIAL-docx&ved=2ahUKEwiAhGlx_HpAhVSIIgKHVukDIUQFjAZegQIARAB&usg=AOvVaw1i4ncacUkmAa6JB5wwRQFX)

Mangyaring ayusin ang sanggunian. Ilagay ang wastong *publishing house* at mga may-akda ng artikulo at aklat. Ayusin ito base sa tamang *APA format*. *Alphabetical* ang pagkakasunod-sunod ng mga ito.

## ***WEBSITE***

Author, A. (Year of Publication). *Title of Document*. Retrieved date, from name of website, <http://web address>

## ***AKLAT***

Author, A. (Year of Publication). *Title*. Location: Publisher

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

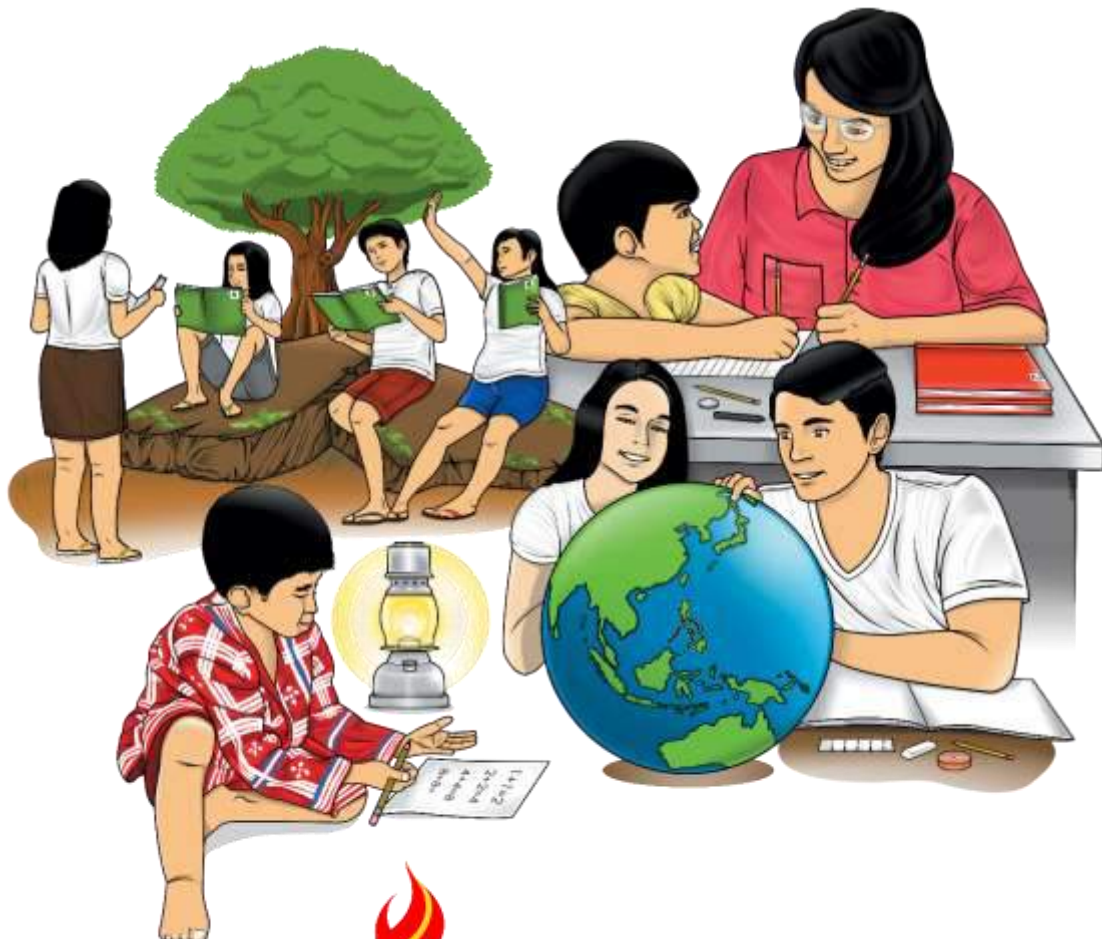
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)

# Filipino

## Ikaapat na Markahan – Modyul 6: Pormal at Di Pormal na Pagpupulong: Unawain



## Filipino – Grade 4

### Alternative Delivery Mode

#### Quarter 4 – Module 4: Pormal at Di-Pormal na Pagpupulong: Unawain Unang Edisyon, 2020

“Isinasaad ng **Batas Republika 8293, sekyon 176** na “Hindi maaaring magkaron ng karapatang-ari (sipi) sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito’y pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaringgawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.”

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand names, tatak o trademarks, palabras sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

#### **Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Jee Ann B. Dimaiwat at Melanie O. Laniog	
<b>Editor:</b>	Jee Ann B. Dimaiwat	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Mark Anthony O. Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	John Francis O. Tañamor, Analyn J. Madera	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	
	Francisco B. Bulalacao	Grace U. Rabelas
	Ma. Leilani R. Lorico	Nora J. Laguda
	Jerson V. Toralde	Rechie O. Salcedo
	Belen B. Pili	Randy A. Bona

#### **Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Telefax: 0917 178 1288

E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **Filipino**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 6:  
Pormal at Di-Pormal na  
Pagpupulong: Unawain**



## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.



## **Alamin**

Magandang araw sa iyo!

Madalas ka bang dumalo sa isang pagpupulong?

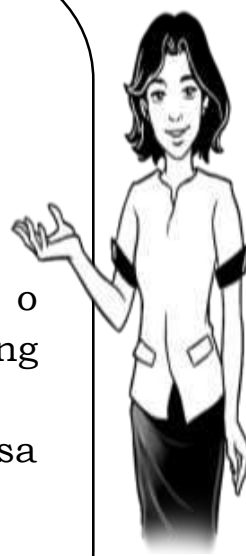
Ano-ano ang madalas ninyong napag-uusapan? Hindi mo man sabihin ngunit alam kong madalas ninyong mapag-usapan sa pulong ang tungkol sa mga gawaing pampaaralan tulad ng *Scouting*, patimpalak sa iba't ibang larangan, programang pampaaralan, pangkatang proyekto, at iba pa.

Ngunit, nagagamit mo ba nang tama ang mga uri ng pangungusap sa pagpapahayag ng iyong sariling opinyon o reaksiyon sa mga mga bagay o paksang inyong pinag-uusapan sa pulong? Kaya mo bang maisulat ang *minutes* (katitikan) ng pulong na iyong dinaluhan?

Huwag kang mag-alala, matutulungan ka sa araling ito.

Sa modyul na ito, inaasahan na:

1. Nasasagot mo ang mga tanong sa nabasa o napakinggang pagpupulong (pormal o di pormal), katitikan (*minutes*) ng pagpupulong. **(F4PN-IVd-g-3.3)**
2. Naipapahayag mo ang sariling opinion o reaksiyon batay sa napakinggang pagpupulong (pormal o di pormal). **(F4PS-IVf-g-1)**
3. Nagagamit mo ang mga uri ng pangungusap sa pormal na pagpupulong. **(F4WG-IVc-g-13.3)**
4. Nakasusulat ka ng *minutes* ng pagpupulong. **(F4PU-IVg-2.3)**





## Subukin

Subuking gawin ito.

Magaling ka bang umunawa sa iyong nabasang pagpupulong? Subukin muna natin kung hanggang saan na ang alam mo.

**A. Panuto:** Basahin at unawain ang di pormal na pagpupulong, sagutin ang mga tanong. Piliin ang letra ng tamang sagot at isulat sa sagutang papel.

### Pagpupulong ng MAPEH CLUB

Ang pamunuan ng Mapeh Club sa Paaralang Zeferino Arroyo ay naghahanda para sa darating na *School Intramurals*. Tumawag agad ng pulong ang pangulo kaugnay nito.

**Tagapangulo:** Magandang hapon. Tumahimik na ang lahat at magsisimula na tayo.

**Liza:** Nais ko na magkaroon tayo ng *Zumba Dance*. Upang makalikom ng pondo.

**Paula:** Sang-ayon ako besh sa mungkahi mo. Sigurado marami ang sasali rito.

**Raul:** Tagapangulo, tutol ako sa mungkahi ni Liza. Mas maganda kung magkaroon na lamang tayo ng *Basketball Tournament*.

**Tagapangulo:** Mga besh magaganda ang inyong mga mungkahi. Puwede namang gawin natin ito pareho. Sang-ayon ba kayo?

**Lahat:** Sang-ayon ang lahat.

**Sonny:** Maaasahan ninyo ang aking pakikiisa, puwedeng tapusin na natin ang pulong, hinahanap na ako ni erpat.



## Sagutin mo!

1. Sino ang nagpatawag ng pagpupulong?  
A. Paula  
B. Sonny  
C. tagapangulo  
D. Raul
2. Ano ang pinag-usapan sa pagpupulong?  
A. mga paaran upang maiwasan ang pagkalat ng COVID  
B. paghahanda sa darating na *School Intramurals*  
C. pagtatanim ng gulay sa bakuran  
D. pagbabawal ng paggamit ng *plastic*
3. Kaninong mungkahi ang tinutulan ni Raul?  
A. tagapangulo  
B. Paula  
C. Liza  
D. Sonny
4. Ano-anong mga gawain ang iminungkahi upang makalikom ng pondo?  
A. magkaroon ng *Zumba at Folk Dance*  
B. magkakaroon ng *Zumba at Basketball Tournament*  
C. magbebenta ng mga tanim na gulay  
D. magtatayo ng eksibit sa paaralan
5. Paano ipinakita ng bawat miyembro ang pagsuporta?  
A. pagtutol sa mga mungkahing ibinigay  
B. umalis ng walang paalam  
C. natutulong habang nagsasalita ang tagapangulo  
D. pagsang-ayon sa mga mungkahi

**B. Panuto.** Basahin ang pulong sa barangay. Sagutin ito sa pamamagitan ng pagbigay ng iyong opinyon o reaksiyon sa bawat pahayag. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat sa sagutang papel.

### **PULONG SA BARANGAY**

**Mang Ben:** Bakit nga po biglaan ang ating pulong ngayon, Kapitan Tasyo?

**Mang Tasyo:** Kahapon kinausap ako ng prinsipal ng ating paaralan. Nababahala siyang maraming mag-aaral ang hindi pumapasok. Nakikita raw silang gumagala sa parke o sa mga bilyarang at tila nakadroga. Itinanong niya sa akin kung alam natin ito. Kaya minabuti kong ipatawag kayo rito sa barangay. Baka ang inyong anak ay kasama sa mga kabataang ito.

**Aling Gloria:** Aba! Hindi po namin alam ito.

**Ginoong Cruz:** Dapat tayong kumilos sa problemang ito.

**Mang Tasyo:** Kaya nga hinihingi ko ang tulong ninyong lahat. Magkaisa tayo upang maiwasan ang pagkalulong ng ating mga anak sa droga.

**Aling Flor:** Iminumungkahi ko pong makipag-ugnayan tayo sa mga awtoridad at sa paaralan upang masugpo ang problemang ito.

**Mang Ben:** Kapitan, ang mungkahi ni Aling Flor ay pinapangalawahan ko.

**Mang Tasyo:** Salamat sa inyong pakikiisa sa bagay na ito.

A.  
Nagulat

B.  
Nalungkot

C.  
Natuwa

D.  
Dedma

1. **Mang Tasyo:** Kahapon kinausap ako ng prinsipal ng ating paaralan. Nababahala siyang maraming mag-aaral ang hindi pumapasok.

Opinyon o Reaksiyon: \_\_\_\_\_

2. **Aling Gloria:** Aba! Hindi po namin alam ito.

Opinyon o Reaksiyon: \_\_\_\_\_

3. **Mang Tasyo:** Salamat sa inyong pakikiisa sa bagay na ito.

Opinyon o Reaksiyon \_\_\_\_\_

**Kumusta?** Nasagot mo ba ang lahat ng mga tanong? Tingnan ang wastong sagot sa **pahina 20**.

Magaling! Maaari ka nang magpatuloy.



# Aralin 1

## Pag-unawa sa Pormal at Di Pormal na Pagpupulong



### **Balikan**

*Magbalik-aral ka.*

Naaalala mo pa ba ang **Paggamit ng Magagalang na Pananalita sa Pagbibigay-Puna sa Editorial Cartoon?** Ano nga ba ang puna? Bakit kailangang nating gamitin ang magagalang na pananalita sa pagbibigay nito?

Tama. Ang puna ay **komento o opinyon**. Kailangang maging magalang at malumanay sa pagbibigay ng puna upang maiwasan ang makapanakit ng damdamin ng iba. Ang puna ay nakakatulong para mapaunlad o mapagbuti ang isang gawain, proyekto, o pamumuhay.

Ngayon, balikan natin ang iyong natutuhan sa nakaraang aralin. Basahin at sagutin ang sumunod na gawain.

**A. Panuto:** Iguhit ang bituin (★) kung ang pangungusap ay nagpapahayag ng mga tuntunin sa pagbibigay ng puna at (X) kung hindi. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- \_\_\_\_\_ 1. Hindi nagbibigay ng pintas para lamang masabing marunong o magaling.
- \_\_\_\_\_ 2. Maging makakatotohanan sa pagpupuna.
- \_\_\_\_\_ 3. Ipahayag nang may paggalang ang mga pagsang-ayon at pagsalungat.
- \_\_\_\_\_ 4. Puriin ang mahuhusay na puntos.
- \_\_\_\_\_ 5. Maglahad ng mga mungkahi kung paano mapapaunlad o mapagbubuti ang gawain.



Source: <https://www.philstar.com/pilipino-star-ngayon/opinyon/2020/11/01/2053720/editorial-paghandaan-ang-super-typhoon>

**B. Panuto:** Pag-aralang mabuti ang *editorial cartoon* na nasa itaas. Ibigay ang iyong puna tungkol dito. Gawing gabay ang rubrik sa pagsulat ng puna.

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_

#### **Rubrik Para sa Pagbigay ng Puna sa *Editorial Cartoon***

5	Napakalinaw ng pagbibigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
4	Malinaw ang pagbibigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
3	Medyo malinaw ang pagbigbiay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> gamit ang magagalang na pananalita.
2	Di gaanong malinaw ang pagbibigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> at hindi masyadong nagamit ang magagalang na pananalita.
1	Hindi malinaw ang pagbibigay ng puna tungkol sa <i>editorial cartoon</i> at hindi ginamit ang magagalang na pananalita.





## Tuklasin

Ipabasa sa iyong magulang o nakatatandang kapatid ang pagpupulong sa ibaba. Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel



**Bb. Pangulo:** Bago tayo magsisimula sa ating talakayan ngayong hapon. Mangyari po bang basahin muna ng kalihim ang katitikan ng nakaraang pagpupulong.

**Bb. Shea:** (Babasahin ng kalihim ang katitikan (*minutes*) ng pagpupulong.)

Ang pagpupulong ay ginanap noong Setyembre 24, 2019 sa silid ng *Girls Scout*. Sinumulan ito sa ganap na ika-2 ng hapon. Ang pagpupulong ay pinangunahan ng pangalawang pangulo. Dalawampung miyembro ang dumalo sa pagpupulong. Isa sa mga napag-usapan ay tungkol sa natitirang pondo ng samahan. Iminungkahi ni Bb. Jema na ang natirang pera ay ilaan para sa mga kakailanganing kagamitan sa pagtatanim. Ang mungkahing ito ay malugod na tinanggap at sinang-ayunan ng lahat. Natapos ang pagpupulong sa ika- 4 ng hapon.

**Bb. Pangulo:** May nais pa ba kayong idagdag sa nakaraang pagpupulong? Kung wala, ay dadako na tayo sa ating pag-uusapan.

**Bb. Pangulo:** Ipinatawag ko kayo upang pag-usapan natin ang ilang planong proyekto para sa *Scouting*. Bilang ng mga kabataan na pag-asa ng bayan. Isa sa mga paraan upang mapangalagaan ang ating kalikasan para sa susunod na henerasyon ay ang pagtatanim ng puno. Ano ang masasabi ninyo rito?

- Bb. Jee Ann:** Wow! Napakaganda ng iyong plano Bb. Pangulo! Isang magandang hakbang ito upang maging malinis ang paligid at maiwasan ang pagbaha sa ating barangay. Kasama po ba natin ang mga kabataan sa barangay sa pagtatanim?
- Bb. Pangulo:** Opo, kasama natin sila sa pagtatanim. Magpapangkat tayo sa tatlong grupo upang sa ganitong paraan ay marami tayong maitatanim. May iba pa ba kayong mungkahi?
- Bb. Sky:** Iminumungkahi ko po na hingin din natin ang tulong ng mga opisyaes ng barangay.
- Bb. Jee Ann:** Sang-ayon po ako sa mungkahi. Matutulungan nila tayong mapapagaan at mapapadali ang gawain. Kayang-kaya ang isang gawain basta sama-sama ang lahat.
- Bb. Pangulo:** Sang-ayon ba kayo sa mungkahi? (*Pinangalawahan at sinang-ayunan ng lahat ang mungkahi*) Kung gayun ay ipagpapatuloy na natin ang talakayan.

### **Sagutin natin!**

Sagutin ang mga tanong. Isulat sa sagutang papel.

1. Anong grupo ang may planong proyekto ng pagtatanim?
2. Sino-sino ang kanilang katulong sa gawaing ito?
3. Bakit kailangan nilang magtanim ng puno?
4. Ano ang iyong opinyon o reaksiyon sa plano ng Pangulo?
5. Ikaw, sa paanong paraan ang gagawin mo upang mapangalagaan ang kalikasan?

Naunawaan mo na ba kung paano sagutan ang mga tanong sa nabasa o napakinggan pagpupulong (pormal o di pormal), katitikan (*minutes*) ng pagpupulong? Naipahayag mo ba ang iyong opinyon o reaksiyon? Kung gayon, sagutan mo ang sunod na gawain.



## **Suriin**

Batay sa iyong binasang pormal na pagpupulong, unawain natin itong mabuti gamit ang mga tanong at pangungusap mula rito.

**Bb. Jee Ann:** Wow! Napakaganda ng iyong plano Bb. Pangulo!

Isang magandang hakbang ito upang maging malinis ang paligid at maiwasan ang pagbaha sa ating barangay. Kasama po ba natin sa pagtanim ang mga kabataan sa barangay?

**Ano ang opinyon o reaksiyon ni Bb. Jee Ann sa plano ng pangulo?**

❖ Tama. Namangha at natuwa si Bb. Jee Ann sa plano ng pangulo.

**Anong bantas ang ginamit sa pangungusap na nagpapakita ng pagkamangha? Anong uri ng pangungusap ito?**

❖ Mahusay! Ito ay pangungusap na padamdam dahil ginamitan ng tandang padamdam.

Sa pangungusap na, ***Kasama po ba natin sa pagtanim ang mga kabataan sa barangay?*** Anong bantas ang ginamit? Anong uri ito ng pangungusap?

❖ Magaling! Ito ay ginamitan ng tandang pananong, kaya ito ay isang uri ng pangungusap na patanong.

## Paano isinulat ni Bb. Shea ang katitikan (*minutes*) ng pagpupulong?

- ❖ Tumpak! Isinulat niya ito sa pamamagitan ng pagsulat sa mahahalagang impormasyon tulad ng **Kailan** at **Saan** naganap ang pagpupulong, **Sino** ang mga dumalo, **Ano** ang pinag-usapan at **Kailan** nagsimula at natapos ang pagpupulong.

**Kumusta?** Nasagutan mo ba ng tamang ang mga tanong? Ano ang nakatulong sa iyo upang maunawaan ang nabasa o napakinggang pagpupulong?

### Tandaan Mo...

Mauunawaan lamang natin ang nilalaman ng nabasa o napakinggang pagpupulong kung nasasagot nang tama ang mga tanong. Gayundin, kapag naipahayag mo ang iyong opinyon o reaksiyon tungkol dito.

Tandaan na sa nabasa o napakinggang pagpupulong ito ay ginagamitan ng mga pangungusap. Ang pangungusap ay maaaring: **Pangungusap na Pasalaysay**, ito ay karaniwang naglalarawan, nagkukuwento o nagsasalaysay. Kadalasan ito ay ginagamitan ng bantas na tuldok (.) **Pangungusap na Patanong**, ito ay nagtatanong at ginagamitan ng tandang pananong (?). **Pangungusap na Pautos**, ito ay nagbibigay ng kautusan o kaya ay nakikiusap. Nagtatapos sa tuldok (.) o di kaya ay tandang pananong(?). **Pangungusap na Padamdin**, ito ay nagpapahayag ng matinding damdamin at ginagamitan ng tandang padamdin (!). Gamit ang mga pangungusap na ito ay makasusulat ka ng isang katitikan (*minutes*) ng pagpupulong.

Kung gayon, paano ba sumulat ng isang katitikan (*minutes*) ng pagpupulong? Tandaan lamang ang sumusunod:

1. Petsa, oras ng simula at pagtatapos ng pagpupulong, **KAILAN?**
2. Mga dumalo at di dumalo, **SINO?**

3. Lugar kung saan naganap ang pagpupulong, **SAAN?**
4. Paksang tinalakay, **ANO?**
5. Nagmungkahi at tumutol sa pagpupulong, **SINO?**
6. Pangalan ng naghanda ng katitikan (*minutes*) ng pagpupulong, **SINO?**

Ngayong naunawaan mo na kung ano ang mga uri ng pangungusap na ginamit sa pagpupulong. At nalaman mo na rin kung paano sumulat ng katitikan (*minutes*) ng pagpupulong. Kaya tara! Magsanay ka pa!



Ano ang mahahalagang impormasyon ang iyong nalaman?

Makatutulong kaya ang mga ito sa iyong pag-aaral?

Markahan sa ibaba ang antas ng iyong pagkaunawa:

\_\_\_\_\_ Lubos na nauunawan  
 \_\_\_\_\_ Naunawaan  
 \_\_\_\_\_ Naguluhan



## Pagyamanin

**A. Panuto:** Gamit ang mga salitang may salungguhit sa pormal na pagpupulong. Tukuyin kung anong uri ng pangungusap ito. Piliin ang titik ng tamang sagot sa loob ng kahon.

**A. PASALAYSAY**

**B. PATANONG**

**C. PAUTOS**

**D. PADAMDAM**

**Pangulo:** Magandang hapon sa inyong lahat. Ipinapatawag ko kayo ngayon upang pag-usapan ang nalalapit na halalan sa *Supreme Pupils Government*. **(1)** Lahat na ba ay narito Bb. Anna?

**Anna:** **(2)** Ginoong pangulo, labindalawa sa labintatlong opisyal ang narito po ngayon.

**Pangulo:** Salamat. **(3)** Bb. Jane, maaari mo bang basahin ang katitikan (minutes) ng nakaraang pulong?

**Jhon:** **(4)** Naku! Hindi na kailangan basahin iyan!

**Pangulo:** Sang-ayon ba kayo sa mungkahi ni Jhon na hindi na babasahin ang katitikan(minutes) ng nakaraang pulong? **(5)** May tutol ba sa mungkahi? (walang tutol) Kung wala, ay dadako na tayo sa ating pag-uusapan.

**B. Panuto:** Isulat ang nawawalang impormasyon upang mabuo ang katitikan (*minutes*) ng pagpupulong. Piliin ang angkop na sagot loob ng kahon at isulat ito sa sagutang papel.

(1) \_\_\_\_\_  
Pamagat ng pulong

(2) \_\_\_\_\_  
Petsa

Oras ng simula: 1:00 ng hapon

Bilang ng dumalo: (3) \_\_\_\_\_

Lugar ng pulong: (4) \_\_\_\_\_

Mga Paksang Napag-usapan:

1. Mga panuntunan sa patimpalak
2. Iba't ibang komite
3. Iba pang bagay

Ang pagpupulong ay pinangunahan ng pangalawang pangulo. Ito ay sinimulan ng eksaktong ala una ng hapon. Ang mga dumalo ay labintatlo at isa ang lumiban. Tinalakay sa pagpupulong ang mga gagawin para sa patimpalak sa paggawa ng parol. Iminungkahi ni G. Cristoni Diaz na (5) \_\_\_\_\_. Pinangalawahan ito ni Lorenz O. Chavez at sinang-ayunan ng lahat ng dumalo. Sinundan ito ng pagpapatala sa mga nakatalagang komite. Natapos ang pagpupulong sa ganap na 3:15 ng hapon.

Inihanda ni: **Bb. MELANIE O.**

**LANIOG**

Kalihim

Pinagtibay: **Gng. CAMILA F. FRATA**  
Tagapayo, YES-O Club

- *recyclable materials* ang gagamitin sa paggawa ng Parol para makatipid.
- 13 miyembro
- Silid ng YES-O Club
- Pagpupulong para sa Paligsahan sa Paggawa ng Parol
- Disyembre 1, 2020
- Pagpupulong para sa Paligsahan sa Pag-awit

**C. Panuto:** Basahin ang pagpupulong sa ibaba. Ibigay ang iyong opinyon o reaksiyon batay sa bawat pahayag. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

**Kapitan:** Magandang umaga sa inyong lahat.

Ipinapatawag ko kayo para sa mahalagang bagay na ating pag-uusapan sa nalalapit na kapistahan.

**Kagawad Lino:** Kapitan, maaari pobang basahin muna ang katitikan ng nakaraang pulong?

**Kapitan:** Bb. Lina, Pakikuha ng katitikan ng nakaraang pulong sa aking mesa.

**Bb. Lina:** (Kinuha at binasa ang katitikan ng nakaraang pulong)

**Kapitan:** May nais ba kayong liwanagin o idagdag sa nakaraang pulong?

**Kagawad Lino:** Kapitan, iminumungkahi ko na pagtibayin ang katitikan ng nakaraang pulong.

**Kapitan:** Sang-ayon ba kayo sa mungkahi ni Kagawad Lino?

**Lito:** Naku! Hindi ako sang-ayon sa mungkahi ni Kagawad Lino! May nais po sana akong liwanagin tungkol sa *Basketball Tournament*.

**Kapitan:** Bago tayo magpatuloy sa ating pag-uusapan. Liwanagin muna natin ang isyu tungkol sa sinasabi ni Lito.

**Lahat:** Handa po kaming makinig kapitan.



**Kapitan:** Ano ang nais mong liwanagin Lino?

**Lito:** Nais ko lang malaman kung saan natin kukunin ang pambayad sa *Referee* at ang mga trofeo nito?

**Kapitan:** Kukunin natin ito sa natitirang pondo at ang iba ay magso-*solicit* tayo.

1. Opinyon o reaksiyon \_\_\_\_\_

**Lito:** Iminumungkahi ko na ang bawat sa atin ay magbibigay ng limang daang piso ng sa ganoon ay hindi mauubos ang ating pondo?

2. Opinyon o reaksiyon \_\_\_\_\_

**Kagawad Lino:** Nauku! Tutol po ako sa mungkahi ni Lito. Mas mabuti kung ang bawat isa sa atin ay bibigyan ng tigilimang sobre para sa *solicitation*. Sa ganitong paraan ay hindi na natin kailangan gumastos pa. Ano sa palagay ninyo?

3. Opinyon o reaksiyon \_\_\_\_\_

**Kapitan:** Sang-ayon ba kayo sa mungkahi ni Kagawad Lino? (Pinangalawahan at sinang-ayunan ng lahat ang mungkahing ito)

Kung gayon ay dumako na tayo sa susunod na aytem.

Binabati kita. Natapos mo ang pagsubok. Alamin natin sa **pahina 22** ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

10 tamang sagot - NAPAKAHUSAY

8-9 tamang sagot - MAGALING

6-7 tamang sagot - PAGBUBUTIHIN PA

0-5 tamang sagot - KAYA MO 'YAN





## ***Isaisip***

Isulat ang iyong natutuhan sa aralin. Sagutin ang sumusunod sa iyong sagutang papel.

**A.** Punan ang sumusunod na talahanayan:

Ano ang iyong natutuhan sa: <i>Pagsagot sa mga tanong sa isang pagpupulong?</i>	Gaano ito kahalaga?
Ano-ano ang mga uri ng pangungusap ang ginagamit sa pagpupulong?	

**B.** Kumpletuhin ang pahayag:

Sa pagsulat ng *minutes* ng pagpupulong, napagtanto ko na \_\_\_\_\_



- Inihanda ni: MANILYN M. VILLARUZ  
Kalihim
- Pagpupulong para sa Pagdiriwang ng “*Teachers’ Day*”
- Oktubre 1, 2020
- Mga Paksang Napag-usapan:
  - ✓ Mga gawain sa *Teachers’ Day*
  - ✓ Pagpipili ng mga mag-aaral na magbibigay ng mensahe
- Oras ng Simula: ika-3 ng hapon
- Bilang ng dumalo: 13 opisyales ng klase
- Lugar ng pinagdausan: Silid-aralan ng Baitang 5
- Pinangunahan ni Kayla Perigrino, pangulo ng klase sa Baitang-5 ang pulong. Napag-usapan ang mga gagawin sa pagdiriwang ng “*Teachers’ Day*”. Sinundan ito ng pagpili ng mga mag-aaral na magbibigay mensahe para sa kanilang gurong tagapayo. Iminungkahi ni Abet na sa huling bahagi ng palatuntunan gagawin ang surpresang salo-salo upang sasakto ito sa oras ng meryenda. Agad naman itong sinang-ayunan ng lahat.

---

---

---

---

---

---

---

Pagbati sa matagumpay na gawain! Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama o mali sa **pahina 22**.



## Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa paglalahad at pagsulat ng mga hakbang ng isang gawain.

**A. Panuto:** Basahin ang isang pagpupulong sa ibaba. Punan ng angkop na pangungusap upang mabuo ang pagpupulong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

**Pangulo:** Magandang umaga sa inyong lahat.  
Ipinapatawag ko kayo ngayong umaga upang pag-usapan natin ang tungkol sa Buwan ng Nutrisiyon.

1. \_\_\_\_\_ (Patanong)

**Kalihim:** 2. \_\_\_\_\_  
(Pasalaysay)

**Pangulo:** Salamat. 3. \_\_\_\_\_  
(Pautos)

**Oliver:** 4. \_\_\_\_\_  
(Padamdam)

**Ann:** Sang-ayon po ako sa mungkahi ni Oliver.

**Pangulo:** May tutol ba sa mungkahi? Kung wala dadako na tayo sa ating pag-uusapan ngayon

1. **A.** Lahat na ba ay naririto Bb. kalihim?  
**B.** Lahat na ay naririto Bb. kalihim!

2. **A.** Ginoong pangulo, lahat na po ay naririto?  
**B.** Ginoong pangulo, lahat na po ay naririto.

3. **A.** Bb. kalihim, maaari mo bang basahin ang katitikan (*minutes*) ng nakaraang pulong?  
**B.** Bb. kalihim, maaari mo bang basahin ang katitikan (*minutes*) ng nakaraang pulong!

4. **A.** Naku! Ginoong pangulo, hindi na kailangan basahin iyan?  
**B.** Naku! Ginoong pangulo, hindi na kailangan basahin iyan.

**B. Panuto:** Lagyan ng **tsek (/)** ang bilang ng pangungusap na nagpapahayag ng reaksiyon sa isang pagpupulong at **ekis (X)** kung hindi. Isulat ang sagot sa sagutang papel

- \_\_\_\_\_ 1. Wow! Napakagaling ng mungkahi mo!
- \_\_\_\_\_ 2. Malugod ko pong sinang-ayunan ang mungkahi.
- \_\_\_\_\_ 3. Naku! Nandiyan na si Ma'am umupo na kayo.
- \_\_\_\_\_ 4. Bilang inyong pangulo, ipinapatawag ko kayo dahil mahalaga ang pag-uusapan natin ngayong umaga.
- \_\_\_\_\_ 5. Bakit mo kinain ang baon ko?

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat na pagsubok. Iwasto mo ang iyong kasagutan sa **pahina 22**.

Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?





## ***Karagdagang Gawain***

Ngayong malawak na ang iyong kaalaman, magsanay pa sa pagsulat ng *minutes* ng pagpupulong.

**Panuto:** Sumulat ng *minutes* ng pagpupulong gamit ang impormasyon na nasa loob ng kahon. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

- Pagpupulong Para sa Buwan ng Nutrisyon
- Bilang ng dumalo: 20 miyembro
- Inihanda Ni: FELICITY O. LANIOG  
Kalihim
- Lugar ng pinagdausan: Silid ng *Home Economics*
- Pinangunahan ni Gng. Ana, pangulo ng Samahan ang pulong. Sinang-ayunan ng lahat ng dumalo ang ilang mungkahi para sa patimpalak. Pinagtibay naman ito ng pangulo. Huling tinalakay ang iba pang mga bagay. Natapos ang pagpupulong sa ganap na ika-10 ng umaga.
- Petsa: Hunyo 13, 2020
- Oras ng Simula: ika-8 ng umaga

Sa wakas ay narating mo ang dulo ng aralin. Ang saya-saya ko at napagtagumpayan mo ang mga pagsasanay at gawain.

***Ang husay mo, kid!***





## Susi sa Pagwawasto

<p><b>Subukin A</b></p> <p>1. C 2. B 3. C 4. B 5. D</p>	<p><b>Subukin B</b></p> <p>1. B 2. A 3. C</p>	<p><b>Balikan A</b></p> <p>1.  2.  3.  4.  5. </p>	<p><b>Balikan B</b></p> <p>Gawing gabay ang kalakip na rubrik para sa pagwawasto</p>
<p><b>Tuklasin</b></p> <p>1. Grupo ng amga kabataang Scout 2. Opisyal ng barangay 3.- mapangalagaan ang kalikasan - maging malinis ang kapaligiran at maiwasan ang pagbaha 4-5 maaaring iba-iba ang sagot ng mga bata</p>		<p><b>Pagymanin A</b></p> <p>1. Patanong 2. Pasalaysay 3. Patanong 4. Padamdang 5. Patanong</p>	
<p><b>Pagymanin B</b></p> <p>1. Pagpupulong para sa Paligsahan sa Paggawa ng Parol 2. Disyembre 1, 2020 3. 13 miyembro 4. Silid ng YES-O Club 5. recyclable materials ang gagamitin sa paggawa ng parol para makatipid.</p>			
<p><b>Pagymanin C</b></p> <p>Maaaring iba-iba ang sagot ng mga bata</p>	<p><b>Isaisip</b></p> <p>Maaaring iba-iba ang sagot ng mga bata</p>		

Pagpupulong Para sa Buwan ng Nutrisyon  
Paksa: Hunyo 13, 2020

Oras ng Simula: Ika-8 ng umaga  
Bilang ng dalalo: 20-miyembro  
Lugar ng pinagdausan: Silid ng Home Economics

Pinangunahan ni Gng. Ana, pangulo ng Samahan ang pulong. Sinang-ayunan ng lahat ng dumalo ang ilang mukahi para sa patimpalak. Pinagtibay naman ito ng pangulo. Huling tinalakay ang iba pang mga bagay. Natapos ang pagpupulong sa ganap na ika-10 ng umaga.

Inihanda ni: FELICITY O. LANIOG  
Kalihim

Tayahin A	Tayahin B
1. A	1. /
2. B	2. /
3. A	3. X
4. B	4. /
	5. X

**Isagawa**

Pagpupulong para sa Pagdiriwang ng “Teachers’ Day”  
Oktubre 1, 2020

Oras ng Simula: Ika-3 ng hapon  
Bilang ng dumalo: 13 opisyal ng klase  
Lugar ng pinagdausan: Silid-aralan ng Baitang 5

Mga Paksang Napag-usapan:

- ✓ Mga gawain sa Teachers’ Day
- ✓ Pagpipili ng mga mag-aaral na magbibigay ng mensahe

Pinangunahan ni Kayla Perigrino, pangulo ng klase sa Baitang-5 ang pulong. Napag-usapan ang mga gagawin sa pagdiriwang ng “Teachers’ Day”. Sinundan ito ng pagpili ng mga mag-aaral na magbibigay mensahe para sa kanilang gurong tagapayo. Iminungkahi ni Abet na sa huling bahagi ng palatuntunan gagawin ang surpresang salo-salo upang sasakto ito sa oras ng meryenda. Agad naman itong sinang-ayunan ng lahat.

Inihanda ni: **MANILYN M. VILLARUZ**  
Kalihim



## ***Sanggunian:***

Cruz, T., (2015), *Biyaya ng Filipino 4*. Quezon City: FNB Educational Inc.

Kontektuwalisadong Banghay-Aralin. (2019), Filipino 4. Ikaapat na Kwartar, Linggo 7, Araw-2.

Lalunio, L., & Ril, F., (2010), *Hiyas sa Wika 4*. 2nd ed. Quezon City: LG & M Corporation.

Sauco, J., Sison, N., Ranchez, A., & Samson, A., (2010), *Mga Banghay Aralin sa Filipino 5*. 1<sup>st</sup> ed. Malate, Manila: Reevee Book Supply.

**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpdp@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpdp@deped.gov.ph)

# Filipino

## Ikaapat na Markahan–Modyul 7: Pag-unawa sa *Radio Broadcasting* at Teleradyo



**Filipino– Ikaapat na Baitang****Alternative Delivery Mode****Ikaapat na Markahan – Modyul 7: Pag-unawa sa *Radio Broadcasting* at Teleradyo Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa aklat na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Ma. Theresa I. Cortez	
<b>Editor:</b>	Girlye Marie L. Penales	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Mark Anthony Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	Rey Antoni S. Malate, Niño D. Jacobe	
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao, Jr.
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Belen B. Pili	

**Inilimbag sa Pilipinas ng Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500

Telefax: 0917 178 1288

E-mail Address: [region5@deped.gov.ph](mailto:region5@deped.gov.ph)

# **Filipino**

**Ikaapat na Markahan – Modyul 7:**

**Pag-unawa sa**

***Radio Broadcasting* at**

**Teleradyo**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan



## **Alamin**

Isang magandang araw sa iyo.

Kumusta ka na?

Pangarap mo bang maging isang *scriptwriter* o makasama sa *Radio Broadcasting Team* ng inyong paaralan?

Tara pag-aralan natin ang modyul na ito sapagkat ito'y ginawa para matulungan kang maragdagan ang iyong kaalaman at ang iyong pag-unawa sa kung paano sumulat ng isang iskrip panradyo at telebisyon.

Simulan na natin ang ating talakayan.

Sa tulong ng modyul na ito, inaaasahan na:

1. Nasasagot mo ang tanong sa binasang iskrip ng *radio broadcasting* at teleradyo. (F4PB-IVg-j-101)
2. Nakasusulat ka ng iskrip para sa *radio broadcasting*. (F4PU-IVg-2.7.1)
3. Naibabahagi mo ang obserbasyon sa iskrip ng *radio broadcasting* at teleradyo. (F4PS-IVh-j14)
4. Nagagamit mo ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasagawa ng *radio broadcast*. (F4WG-IVd-h-13.4)
5. Naibibigay mo ang buod o lagom ng tesktong *script* ng teleradyo. (F4PB-IVf-j-102)





## **Subukin**

*Subuking gawin ito.*

Alamin muna natin kung hanggang saan ang iyong kaalaman sa **pagsulat at pagbuod ng isang iskrip panradyo o teleradyo gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap?**

Basahin ang balitang iskrip panradyo o teleradyo na nasa ibaba.

*DWIC 87.5 Teleradyo Central  
Nobyembre 27, 2019  
1:00 – 2:00 NH*

### **CES Project, Isinusulong ng SDO Iriga**

Isinusulong ng *Schools Division Office* o SDO ng Iriga ang bagong proyekto na “*Championing Excellence in Service*” o CES ngayong taon upang makatulong sa layunin ng DepEd sa pagbibigay ng de-kalidad na edukasyon sa mga mag-aaral.

Ayon kay Dr. Cecille Bernadette P. Rivera, *Schools Division Superintendent* ng SDO Iriga, na malaking isang hamon ang haharapin ng Iriga City Division para makamit ang tagumpay at layunin ng proyektong CES upang matulungan ang bawat mag-aaral na katuwang ang komunidad, mga magulang, kaguruan at iba't ibang ahensya upang makapagbigay ng de-kalidad na serbisyo na matugunan ang pangangailanang ng isang mag-aaral.

Dagdag pa niya, ang programang ito ay magkaroon ng positibong pananaw sa pagsulong nang de-kalidad na serbisyong pang-edukasyon sa bawat paaralang nasasakupan ng SDO, Iriga.



**A. Panuto:** Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Sa binasang iskrip panradyo o teleradyo, ano ang proyektong isinusulong ng SDO Iriga?

A. *Project CES*

C. *Project DEAR*

B. *Project Noah*

D. *Project WINS*

2. Kailan isinusulong ang proyekto?

A. Taong 2018

C. Taong 2020

B. Taong 2019

D. Taong 2021

3. Bakit isinusulong ang proyektong CES ng SDO Iriga?

A. Layunin nitong magkaroon ng de-kalidad na edukasyon sa lahat ng paaralang nasasakupan nito.

B. Maihanda lamang ang mga paaralang nagbibigay ng karangalan.

C. Isinusulong ito para sa sariling kapakanan.

D. Mabigyang pansin ang iba't ibang ahensiya sa pagsulong nito

4. Anong hamon ang haharapin ng *Iriga City Division* sa pagsulong ng proyektong ito?

A. Maipahayag lamang ang proyektong ito.

B. Makamit ang layunin at tagumpay ng proyektong ito para sa mga bata.

C. Ang *CES project* ay para lamang sa mga matatalino.

D. Makatawag pansin sa komunidad upang tangkilikin ang proyekto.

5. Saka-sakaling isinusulong din ang *Project CES* sa inyong paaralan. Bilang isang mag-aaral, papaano ka tutugon sa proyektong ito?

- A. Hahayaan ko lang na magkaroon ng proyektong CES sa aming paaralan.
- B. Positibo kong gagampanan ang aking tungkulin bilang isang mag-aaral na gagawin ko ang mga gawaing pampaaralan at mag-aaral nang mabuti.
- C. Okey lang ang ganitong programa kaya't makikisabay sa uso.
- D. Wala po akong gagawin sa pagtugon sa programang ito.

**B. Panuto:** Ibigay ang buod o lagom ng balitang iskrip na binasa gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap.

---



---



---



---

Gamitin mo ang rubrik sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

**Rubrik sa Pagsulat ng Buod o Lagom/*Infomercial* ng Panradyong/Teleradyong Iskrip**

<b>Marka</b>	<b>Pamantayan</b>
5 Napakahusay	Napakalinaw nang pagkakasulat ng buod o lagom/ <i>infomercial</i> ng panradyo o teleradyong iskrip na ginamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagbigay ng mga sumusuportang detalye sa pagsulat ng balitang iskrip.
4 Mahusay	Makikita sa isinulat na buod o lagom/ <i>infomercial</i> ng panradyo o teleradyong iskrip na ginamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagbigay ng mga sumusuportang detalye sa pagsulat ng balitang iskrip.

3 Katamtaman	Medyo makikita sa isinulat na buod o lagom/ <i>infomercial</i> ng panradyo o teleradyong iskrip na ginamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagbigay ng mga sumusuportang detalye sa pagsulat ng balitang iskrip.
2 Di Gaanong Mahusay	Hindi gaanong malinaw ang isinulat na buod o lagom/ <i>infomercial</i> ng panradyo o teleradyong iskrip na ginamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagbigay ng mga sumusuportang detalye sa pagsulat ng balitang iskrip.
1 Magsanay pa	Hindi malinaw ang isinulat na buod o lagom/ <i>infomercial</i> ng panradyo o teleradyong iskrip na ginamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagbigay ng mga sumusuportang detalye sa pagsulat ng balitang iskrip.

## Aralin 1

# Pag-unawa sa *Radio Broadcasting* at Teleradyo



## ***Balikan***



Napag-aralan natin sa nakaraang aralin ang tungkol sa **katitikan o minutes ng pagpupulong**.

Naalala mo pa ba kung papaano ito isulat gamit ang mga uri ng pangungusap sa pormal na pagpupulong? Sige nga't gawin natin ang pagsasanay sa ibaba.

**Panuto:** Sumulat ng *minutes* ng pagpupulong gamit ang impormasyon na nasa loob ng kahon. Sundin ang natutunang pormat sa pagsulat nito. Gawin ito sa iyong papel.

- Pagpupulong Para sa DSPC 2019
- Bilang ng dadalo: 15 miyembro
- Inihanda ni: Ma. Theresa I. Cortez (Kalihim)
- Lugar ng pinagdausan: Silid ng Grade 6- Bonifacio
- Pinangunahan ni Gng Jester N. Bona, tagapag-ugnay ng Dyornalismo ng Paaralang Sentral ng Iriga ang pulong. Ipinaliwanag niya ang kahalagahan ng pagsasanay sa larangan ng pamamahayag. Kaya't nagbigay siya ng iskedyul sa mga batang manunulat upang hasahin ang kanilang talento sa pagsulat ng balita, lathalain, isports, editorial at iba. Sinang-ayunan ng lahat ng dumalo ang ilang mungkahi para sa paghahanda sa *Division Schools Press Conference*. Pinagtibay naman ito ni Gng. Bona. Tinalakay rin ang iba pang mahahalagang impormasyon. Natapos ang pagpupulong sa ganap na ika-3 ng hapon.
- Petsa: Agosto 10, 2019
- Oras ng simula: Ika-1 ng hapon



Nakuha mo ba nang tama ang pagsulat ng *minutes* sa pagpupulong? Alam kong nagawa mo ito. Kaya naman, ihanda na ang sarili sa bagong aralin na mas lalo kang masisiyahan sa ***pagsagot at pagsulat ng isang iskrip panradyo o teleradyo gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap.***



## ***Tuklasin***

Basahin at pag-aralang mabuti ang panradyo o teleradyong iskript na nasa ibaba at pagkatapos ibahagi ang iyong obserbasyon tungkol dito.

### **Iskrip na Panradyo**

1. **STATION ID.** D-Z-F-C 75. 7 Radyo Filipino!
2. **STINGER MSC UP FOR 5 SECS AND UNDER**
3. **ANCHOR:** Wow! Isang napakagandang umaga ang bumabati sa inyong lahat mga tagapakinig. Narito na naman po kami upang maghatid ng sariwa at mainit na balita. Ito ang inyong lingkod Marie Cortez. Samahan ninyo kami sa panlunes na edisyon ng Radyo Filipino.
4. **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**
5. **ANCHOR:** At ngayon sa ulo ng mga pangunahing balita.
  1. Bagyong Rolly nagdala ng malaking pinsala sa Lungsod ng Iriga
  2. DRMM-LANDIA *drill* isinulong, mag-aaral ng ICS sinubukan
6. **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**
7. **ANCHOR:** Sa detalye ng mga pangunahing balita. Bagyong Rolly nanalanta sa buong kabikolan. Lester, kamusta na ba ang mga kapatid natin diyan sa barangay San Ramon?

8. **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**

1. **REPORTER 1:** Sa katunayan Marie, hindi maganda ang kalagayan ng ating mga kapatid dito sapagkat winasak ang kani-kanilang bahay matapos manalanta ni Bagyong Rolly sa ating lugar noong nakaraang Linggo.

Ayon sa *City Disaster Risk Reduction Management Council* o CDRPMC ng Lungsod ng Iriga, halos lahat ng barangay ay may naiulat na marami ang nasiraan ng bahay at sa kasalukuyan may mga lugar pa dito sa atin ang lubog pa rin sa baha.

Dagdag pa rito, aabot sa 5 milyong pisong halaga ang napinsala sa agrikultura at infrastruktura. Ito po ang iyong kabalitaan Lester Umali.

2. **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**

3. **ANCHOR:** Salamat Lester, Muling magbabalik ang D-Z-F-C pagkatapos ng isang paalala.

4. **INFOMEICIAL:** (TUNOG NG PINTONG BINUBUKASAN)

**NANAY:** *Naku! anak bawal lumabas ng walang face mask.*

**ANAK:** *Bakit naman po Inay?*

**NANAY:** *Kasi anak, delikado ang COVID-19 maaari ka nitong mahawaan at magkasakit. Kailangan nating sundin ang health protocol.*

*Pahalagahan ang kalusugan, Para sa ating kinabukasan!*

*Isang mensahe mula sa IATF at ng himpilang ito.*

5. **ANCHOR:** Muling nagbabalik ang D-Z-F-C Radyo Pilipino. Patuloy po tayo sa ating balitaan, DRMM-LANDIA drill isinulong, mag-aaral ng ICS sinubukan, ating pakinggan ang balitang hatid ni Sarah Fe.

6. **REPORTER            2....PLUG            IN...ISINULONG            PLUG**  
**OUT...NAGUULAT...**

7. **ANCHOR:** Salamat Sarah. Inyong napakinggan ang mga isyung pinag-uusapan ng sambayanan, hanggang sa muli nating pagsasama. Maraming salamat sa inyong pakikinig.

Isinulat ni: Ma. Theresa I. Cortez



## **Suriin**

Alam mo ba na ang binasa mo sa Tuklasin ay isang halimbawa ng panradyo o teleradyong iskrip.

Ano ang iyong napansin o naobserbahan sa pagsusulat ng isang panradyo o teleradyong iskrip?

Tara, alamin natin sa ating talakayan.

### **Ano ang iskrip?**

Iskrip – ay isang uri ng manuskripto na ginagawa para sa *radio broadcasting* upang maging gabay sa pagkakasunod-sunod ng mga programang panradyo. Ito ay naglalaman ng mahahalagang impormasyon na nais ipaabot sa mga tagapakinig.

#### **Tatlong Bahagi ng Iskrip Panradyo**

- **Pangkalahatang Iskrip**- ay tinatawag din na ‘**Master Script**’ na ginagamit ng *announcer*, *host*, o *anchor* sa isang *radio station* upang alam niya ang pagkakasunod-sunod niyang gawin sa pag-ere sa radyo.

Halimbawa:

**PANRADYONG ISKRIP NG RADYO PILIPINO D-Z-F-C 75.7**  
**STATION ID.** D-Z-F-C 75. 7 Radyo Pilipino!

#### **STINGER MSC UP FOR 5 SECS AND UNDER**

**ANCHOR:** Wow! Isang napakagandang umaga ang bumabati sa inyong lahat mga tagapakinig. Narito na naman po kami upang maghatid ng sariwa at mainit na balita. Ito ang inyong lingkod Marie Cortez. Samahan ninyo kami sa panglunes na edisyon ng Radyo Pilipino.

### **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**

**ANGKOR:** At ngayon sa ulo ng mga pangunahing balita.

1. Bagyong Rolly nagdala ng malaking pinsala sa lungsod ng Iriga
2. DRMM-LANDIA *drill* isinulong, mag-aaral ng ICS sinubukan

### **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**

**ANCHOR:** Sa detalye ng mga pangunahing balita. Bagyong Rolly nanalanta sa buong kabikolan. Lester, kamusta na ba ang mga kapatid natin diyan sa barangay San Ramon?

### **STINGER MSC UP FOR 2 SECS AND UNDER**

**REPORTER 1 ...PLUG IN...BAGYONG ROLLY PLUG OUT...NAGBABALITA**

**ANCHOR:** Salamat Lester, Muling magbabalik ang D-Z-F-C pagkatapos ng isang paalala

**INFOMERCIAL...PLUG IN...NAKU! PLUG OUT... ITO**

**ANCHOR:** Muling nagbabalik ang D-Z-F-C Radyo Pilipino. Patuloy po tayo sa ating balitaan, DRMM-LANDIA *drill* isinulong, mag-aaral ng ICS sinubukan, ating pakinggan ang balitang hatid ni Sarah Fe.

### **REPORTER 2 ...PLUG IN...ISINULONG PLUG OUT...NAGUULAT...**

**ANCHOR:** Salamat Sarah. Inyong napakinggan ang mga isyung pinag-uusapan ng sambayanan, hanggang sa muli nating pagsasama. Maraming Salamat sa inyong pakikinig.

**Balitang Iskrip** - ay naglalaman ng mga impormasyon ukol sa mga pangyayaring nagaganap sa loob at labas ng ating bansa. Ito ay maaring Balitang nasyonal, lokal, isports, *showbiz* at iba pa.

Halimbawa:

#### **BAGYONG ROLLY NAGDALA NG MALAKING PINSALA SA LUNGSOD NG IRIGA**

Hindi maganda ang kalagayan ng ating mga kapatid dito sapagkat winasak ang kani-kanilang bahay matapos manalanta ni Bagyong Rolly sa ating lugar noong nakaraang Linggo.

Ayon sa *City Disaster Risk Reduction Management Council* o CDRPMC ng lungsod ng Iriga, halos lahat ng barangay ay may



naiulat na marami ang nasiraan ng bahay at sa kasalukuyan may mga lugar pa dito sa atin ang lubog pa rin sa baha.

Dagdag pa rito, aabot sa 5 milyong pisong halaga ang napinsala sa agrikultura at infrastruktura.

- **Infomercial** - ay isang uri ng paglalahad ng impormasyon na nagbibigay ng paalala o payo sa pamamagitan ng pagsasadula.
  - Ginagamit ang *infomercial* sa telebisyon maging sa radyo upang mailahad ang mensaheng nais iparating sa mga tagapakinig gamit ang iba't ibang uri ng boses depende sa karakter na nais nilang iparinig mula.
  - Pagsulat ng *Infomercial*:
    - Alamin ang tema ng *infomercial* na iyong gagawin.
    - Pupukaw sa interes ng tagapakinig.
    - Napupulutan ito ng aral.
    - Huwag mahaba ang pagkakasulat, maging maikli lamang na madaling maintindihan ang mensahe nito.

Halimbawa:

**NANAY:** Naku! anak bawal lumabas ng walang *face mask*.

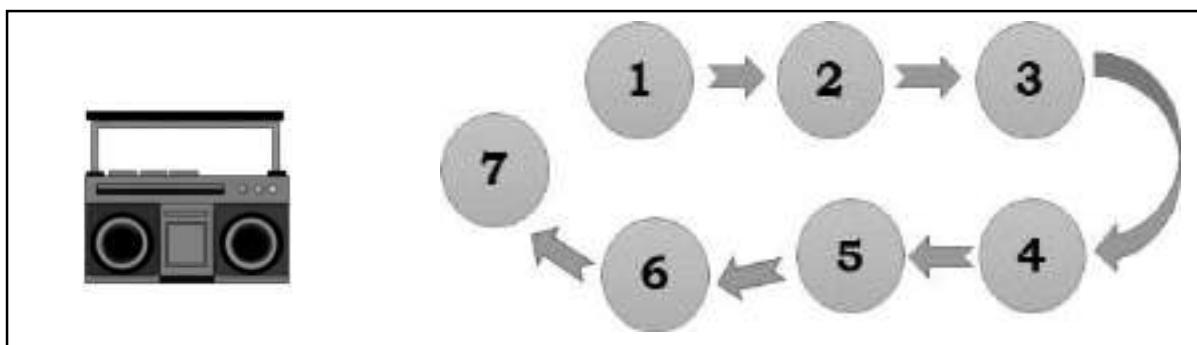
**ANAK:** Bakit naman po inay?

**NANAY:** Kasi anak, delikado ang *COVID 19* maaari ka nitong mahawaan at magkasakit. Kailangan natin sundin ang *health protocol*.

Pahalagahan ang kalusugan, Para sa ating kinabukasan  
Isang mensahe mula sa IATF at ng himpilang ito.

### **Ano-ano ang dapat natin isaalang-alang sa pagsusulat ng iskrip sa panradyo o teleradyo?**

Dapat isaalang-alang sa pagsusulat ng pangkalahatang iskrip panradyo ang sumusunod na detalye.



1. Pagbanggit ng *station ID*
2. Pagsabi ng oras ng pagsasahimpapawid o *broadcast*.
3. Pagbibigay galang, pagbanggit ng petsa at pagpapakilala ng mga *anchor*, o tagapag-broadcast.
4. Paghahandog ng *infomercial*
5. Paglalahad ng mga pangunahing ulo ng mga balita
6. Paglalahad ng mga detalye ng mga pangunahing balita.
7. Pag-*plug out* o *Extro*.

- *Station ID*- Pangalan ng istasyon at *Frequency* ng radyo.  
Hal. DZMM, DZKI, DWEB
- *Anchor* - Tagapagbalita, *Announcer*
- *Headline* - Tumutukoy ito sa mga ulo o pangunahing balita.
- *Stinger/Music Bed* - Musika o tugtog/ *Music background*
- *Plug In* - Simula ng pagsasahimpapawid
- *Plug Out*- Pagtatapos ng pagsasahimpapawid



Alamin naman natin kung papaano nasasagot ang mga tanong tungkol sa nabasang pangkalahatang iskrip, balitang iskrip, at *infomercial*.

**Dapat tandaan sa pagsagot ng mga tanong sa nabasang iskrip.**

1. Sagutin ang mga literal na mga tanong na kung saan makikita ang sagot ay nasa mismong teksto o balitang binasa. Sasagutin ang tanong na Sino, Saan, Kailan, at Ano.

**Halimbawa:**

\*Sino ang naapektuhan sa pananalanta ng Bagyong Rolly ayon sa balitang binasa? Sagot: Ang ating mga kapatid na taga-Iriga.

\*Kailan nangyari ang pananalanta ni Bagyong Rolly?

Sagot: noong nakaraang linggo

\*Saan nangyari ang pananalanta ng bagyo, ayon sa balita?

Sagot: sa Lungsod ng Iriga.

Ano-ano ang mga nasira ng bagyo? Sagot: mga bahay, imprastraktura at agrikultura.

2. Sagutin din ang mga tanong na pagsusuri at paghihinuha. Ang mga sagot dito ay hindi matatagpuan sa teksto. Kailangan mong ipaliwanag ng maayos ang iyong sagot o hinuha bilang tanda ng iyong lubusang pagkaunawa sa binasa mo.

Halimbawa:

**\*Papaano mo masasabing marami ang naapektuhan ng bagyo?**

Sagot: Ayon sa CDRRMC maraming bahay ang nasira at lubog sa baha. Napinsala rin ang agrikultura at imprastraktura.

**\*Bakit kailangang ibalita ang nangyaring pananalanta ng bagyong Rolly?**

Sagot: Upang malaman ng tao ang nangyari at tunay na katayuan ng isang lugar na nasalanta ng bagyo. Sa pamamagitan ng pagbabalita ay makakarating ang mga tulong na maaaring ibigay sa mga nangangailangan.



Pag-aralan naman natin kung papaano sumulat ng isang iskrip sa *radio broadcasting* o teleradyo at ang pagbubuod nito. Tara, simulan na natin.

### **Mga Paalala sa Pagbuo ng Iskrip sa isang *Radio Broadcasting*.**

- a. Umiisip ng napapanahon at kawili-wiling paksa.
- b. Gumamit at pumili ng mga salitang madaling maintindihan ng mga tagapakinig o angkop sa lahat ng edad na para ka lang nakikipag-usap sa iyong tagapakinig.
- c. Iwasan ang paligoy-ligoy at paulit-ulit sa iyong sinasabi.
- d. Sa pagsulat ng balitang iskrip kailangan na ang bawat talata ay katumbas ng isang pangungusap.
- e. Tiyaking mabigkas nang maayos ang mga salitang ginamit.
- f. Isaalang-alang ang tamang gramatika at baybay ng salita at bantas.
- g. Isusulat sa malalaking titik ang mga salitang hindi babasahin.

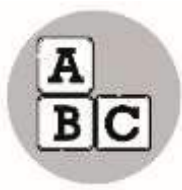
### **Ano ang Buod o Lagom?**

- Ang buod o lagom ay ang pinaikling bersiyon na pinipili ang mahahalagang ideya at sumusuportang ideya o datos sa tekstong binasa o napakinggan.
- Mahalaga ang pagtutok sa lohikal at kronolohikal na daloy ng mga ideya ng binuod na teksto.

### **Ano-ano ang dapat tandaan sa pagsulat ng lagom o buod?**

1. Basahin nang mabuti ang teksto.
2. Tukuyin ang paksa/tema o *key words* ng binasang teksto.
3. Pag-ugnayin ang mga paksa o ideya.
4. Tiyakin ang organisasyon ng teksto.
5. Huwag magbigay ng sariling opinyon sa pagbubuod.
6. Gabay sa pagbubuod, tingnan ang halimbawa sa ibaba.

<b>BUOD</b>	
Pamagat:	Bagyong Rolly nagdala ng malaking pinsala sa Lungsod ng Iriga
Paksa:	<p>Hindi maaayos ang kalagayan ng mga taga-Iriga matapos manalanta ni Bagyong Rolly.</p> <p>Sinabi ng CDRRMC, halos lahat ng bahay ay nasira at kasalukuyan may mga lugar pang lubog sa baha.</p> <p>Umaabot sa 5 milyong piso ang napinsala sa agrikultura at imprastraktura.</p>



### ***Pagyamanin***



Unti-unti mo nang nakikilala ang pagsulat ng *script* sa *radio broadcasting*, kaya't ipagpapatuloy mo pa ang mga pagsasanay.

**Panuto:** Basahin nang mabuti ang panradyong iskrip. Sagutin ang sumusunod na gawaing nasa ibaba.

DWJB...1

1. **STATION ID:** DWJB 95.5 Radyo Bikolano!

2. **MSC UP AND UNDER**

3. **HOST:** Magandang, Magandang Hapon mga tagapakinig. Oras ala- una ng hapon. Narito na naman ang Radyo Bikolano upang magbigay ng mga balitang bago at isyung pinag-uusapan ng sambayan. Ito po ang inyong lingkod Che-Che Cortez.

4. **MSC UP AND UNDER**

5. **HOST:** At ngayon sa ulo ng mga nagbabagang balita. **(STINGER)**

Balitang Lokal: *Remote Enrolment* sa *DepEd Iriga*,  
isinusulong na

Balitang Isports: Andrada nasungkit ang *Silver Medal* sa  
*Lawn Tennis*

6. **MSC UP AND UNDER**

7. **HOST:** Nais ninyong malaman ang mga detalye ng aming balita? Sa aming pagbabalik pagkatapos nang isang paalala.

8. **INFOMERCIAL:**

**Ate:** Oy! (3) Dina kunin mo nga ng mga gamit ko.

**Dina:** Sandali ate, may ginagawa pa po ako.

**Ate:** O sige pakatapos mo diyan kunin mo.

**Dina:** Salamat ate.

*Huwag maging mapang-abuso sa kapatid.*

*Igalang at mahalin ang bawat miyembro ng pamilya.*

*Isang paalala mula sa himpilang ito.*

## 9. **MSC UP AND UNDER**

10. **HOST:** Patuloy tayo sa ating balitaan...

Isinulong ng DepEd Iriga ang *Remote Enrolment* simula noong Hunyo 1, 2020 hanggang Hunyo 15, 2020 upang maiwasan ang pagdagsa ng mga magulang na pumunta sa kani-kanilang paaralan kung saan magpapatala ang kanilang mga anak.

Ayon kay *Schools Division Superintendent* Cecille Bernadette P. Rivera, sa pamamagitan ng *Online Enrolment* maiiwasan ang pagtitipon-tipon ng mga tao na maaaring magdulot ng pagdami ng COVID 19 na kaso sa ating lungsod.

Kaya pinapayuhan ang lahat na kung maaari mayroon lang naman na *internet* sa kanilang bahay ay mainam na gawin ang *online enrolment*.

Habang iyong iba ay maaaring magpatala sa kani-kanilang barangay at sagutin ang mga hinihinging impormasyon sa ibibigay na *enrolment form*.

## 11. **MSC UP AND UNDER**

12. **HOST:** Oras po natin, ala una singkweta ng hapon.

Hanggang sa muli ninyong pakikinig sa Radyo Bikolano.

Maraming Salamat!

-End-

**Gawain A:** Sagutin ang sumusunod na tanong. Gawin ito sa iyong papel.

1. Ano ang dalawang ulo ng balita sa nabasang iskrip?  
a. \_\_\_\_\_  
b. \_\_\_\_\_
2. Anong oras nagsimula ang programang pagbabalita ng DWJB Radyo Bikolano?  
\_\_\_\_\_
3. Ano ang mensahe ng *infomercial* na iyong nabasa?  
\_\_\_\_\_
4. Sa palagay mo, bakit nagkaroon ng *remote enrolment* ngayong taon?  
\_\_\_\_\_
5. Batay sa iyong obserbasyon, ano ang napansin mo sa nabasang iskrip? Ibahagi ang sagot iyong magulang o kapatid.

**Gawain B:** Sumulat ng isang *infomercial* gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Pumili ng tema na nakasulat sa ibaba. Gawin ito sa iyong papel.

- Kampanya sa pangangalaga ng kapaligiran.
- Kampanya sa pagsulong ng de-kalidad na edukasyon.
- Kampanya sa pangangalaga ng kalusugan

*Infomercial*



**Gawain C:** Sumulat ng isang buod tungkol sa nabasang iskrip na nasa itaas. Gawin ito sa iyong papel.

---

---

---

---

---

Ang galing-galing mo! Natapos mo ang Pagsasanay.

Saang pagsasanay ka nahirapan?

\_\_\_ Gawain A

\_\_\_ Gawain B

\_\_\_ Gawain C

Gayunpaman binabati kita sa iyong tagumpay.



### ***Isaisip***

Magaling! Sinikap mong gawin ang lahat ng pagsasanay upang maunawaang mabuti ang *Radio Broadcasting* at Teleradyo. Tingnan naman natin kung ano pa ang iyong mga natutunan mo kaugnay dito.

Ngayon, sagutin mo ang sumusunod na tanong para matukoy mo ang iyong natutuhan.

Tingnan naman natin kung ano pa ang iyong mga natutunan mo kaugnay dito.

<b>Tanong</b>	<b>Ang Aking Sagot</b>
Ano ang dapat gawin upang masagot mo nang maayos ang mga tanong tungkol sa binasang iskrip?	
Batay sa iyong obserbasyon paano isinusulat ang isang panradyo o teleradyong iskrip?	
Sa iyong palagay, mahalaga bang gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsulat ng panradyong iskrip? Bakit?	
Magbigay ng isang paalala sa pagsulat o pagbuo ng isang iskrip sa <i>radio broadcasting</i> ?	
Mahalaga bang sundin ang dayagram sa pagbubuod ng panradyo o teleradyong iskrip? Bakit?	



## ***Isagawa***

**Panuto:** Mangalap ng impormasyon sa pamamagitan ng isang panayam sa inyong pamilya o kamag-anak tungkol sa kalagayan ng COVID 19 sa inyong lugar. Pagkatapos, sumulat ng panradyong iskrip gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Sundin ang iyong obserbasyon sa pagbuo ng iskrip. Gamitin ang rubrik sa **pahina 4** at gawin ito sa iyong sagutang papel.

### **A. Pangkalahatang Iskrip**

### **B. Balitang Iskrip**

### **C. Infomercial**



## **Tayahin**

**A. Panuto:** Basahin at unawaing mabuti ang balitang iskrip at pagkatapos sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

### **Andrada nasungkit ang *Silver Medal* sa *Lawn Tennis***

Nasungkit ni Rachel Andrada mag-aaral ng ICS ang *silver medal* sa larong *lawn tennis* noong September 29, 2019 ng *PHILTA-Junior Tennis Tournament* sa Naga City.

Ayon kay Andrada, kahit pangalawa lang siya sa kompetisyon naipakita pa rin niya ang kaniyang lakas, liksi at bilis laban sa kaniyang katunggali.

Sa pangalawang *set* nang laban, sadyang maliksi ang galaw ni Rowena Mercado na nagpakawala ng *forehand smash* na nagpamangha sa lahat at nakuha ang iskor na 6-4.

1. Sino ang nakasungkit ng *silver medal* sa larong *lawn tennis*?  
A. Rachel Andrada                      C. Rowena Andrada  
B. Rowena Mercado                    D. Rachel Mercado
2. Sino ang nakatunggali ni Rachel Andrada sa *tournament*?  
A. Rachel Andrada                      C. Rowena Andrada  
B. Rowena Mercado                    D. Rachel Mercado
3. Kailan at saan naganap ang *PHILTA-Junior Tennis Tournament*?  
A. September 28, 2019, Legazpi City  
B. September 28, 2020, Naga City  
C. September 29, 2019, Naga City  
D. September 29, 2020, Legazpi City

4.Saan naganap ang PHILTA-*Junior Tennis Tournament*?

A. Naga City

C. Legazpi City

B. Iriga City

D. Sorsogon City

5. Ano ang naging iskor ng dalawang manlalaro?

A. 5-4

C. 7-5

B. 6-4

D. 8-6

**B. Panuto:** Gamitin ang mga pangungusap sa loob ng kahon upang makabuo ng *infomercial* sa *radio broadcasting*. Gawain ito sa iyong sagutang papel.

A. Sori ma'am. Sori klasmeyt.

B. Andito na si Negro!

C. Mga bata mali 'yang ginagawa ninyo.

**Mag-aaral:** Andito na si Negro! (6) \_\_\_\_\_

**Guro:** (7) \_\_\_\_\_. Maaari kayong maparusan niyan.

**Mag-aaral:** (8) \_\_\_\_\_. Hindi na po mauulit.

*Anti-bullying* paigtingin. Batas palaganapin.

**C. Panuto:** Ibuod ang balitang iskrip na iyong nabasa sa isa itaas. Gawin ito sa iyong papel. (9-10)

\_\_\_\_\_  
*Pamagat*

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_.

**D. Panuto:** Sumulat ng isang buong iskrip sa *radio broadcasting* gamit ang binuod na balitang iskrip at *infomercial* na nasa itaas. Sundin ang mga natutunan o mga obserbasyon sa pagbuo nito. Gawin ito sa iyong papel. (11-15)

*Iskrip na Panradyo*

**Mahusay!** Batid kong alam mo nang sumulat ng sariling talambuhay. Ipagpatuloy ang pagsagot sa karagdagang gawain.



## **Karagdagang Gawain**

Upang lubusang malinang ang iyong kakayahan sa pagsulat ng *script* sa *radio broadcasting* magsanay ka pa.

**Panuto:** Sumulat ng sariling panradyong iskrip gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap. Humingi ng tulong sa magulang o kasama sa bahay. Gamiting muli ang rubriks sa **pahina 4** sa pagbuo nito.

### ***Pangkalahatang Iskrip***

**Station ID.**

**Host:**

*Anchor:*

1. Balitang Nasyonal:

2. Balitang Lokal:

*Anchor:*

**Reporter 1:**

*...Plug in...Plug out...*

*Anchor:*

*Infomercial*

*Anchor:*

**Reporter 2:**

*...Plug in...Plug out...*

*Anchor:*

**Malugod na pagbati!** Napagtagumpayan mo ang mga gawain sa modyul na ito. Maaari ka nang magpatuloy sa susunod na modyul.



## Susi sa Pagwawasto

### Subukin

#### A.

1. A 2. B 3. A 4. B 5. B

**B.** Pamagat: CFS Project, isinulong ng SDO Iriga

*Buod:* Isinulong ng SDO Iriga ang project CFS sa pangunguna ng School Division Superintendent na si Dr. Cecille Bernadette P. Rivera ang programa upang makapagbigay ng dekalidad na edukasyon para sa mga mag-aaral ng lungsod ng Iriga. Layunin ng programang magkaisa ang mga ahensiya at komunidad sa Iriga na makapagbigay ng serbisyong pang edukasyon sa lahat.

### Tuklasin

1. Bagyong Rolly nagdala nang malaking pinsala sa lungsod ng Iriga.

DRMM-Landia Drill isinulong, mag-aaral ng ICS sinubukan.

2. Opo. Upang malaman ng mga tagapakinig kong anong radio station ang naghahatid ng balita.

3. Pagpapahalaga ng kalusugan at sundin ang Health Protocol.

4. Opo.

-Pasalaysay- Narrito na naman po kami upang maghatid ng sariwa at mainit na balita.

-Patanonng- Kamusta na ba ang mga kapatid natin diyan?

-Padamdang- Nakul! Anak bawal lumabas na walang face mask.

-Pautos- Kailangang sundi natin ang Health Protocol.

### Balikan

Pagpupulong sa DSPC 2019

Petsa: Agosto 10, 2019

Oras ng simula: Ika – 1 ng hapon

Bilang ng dumalo: 15-miyembro

Lugar ng pinagdauusan-Silid ng Grade 6 SSES

Pinangunahan ni Gng. Jester N. Bona, tagapag-ugnay ng Dyonalismo ng Paaralang Sentral ng Iriga ang pulong. Sinang-ayunan ng lahat ang ilang mungkahì para sa paghahanda sa Division Schools Press Conference. Pinagtibay naman ito ni Gng. Bona. Tinalakay din ang iba pang mahahalagang impormasyon. Natapos ang pagpupulong sa ganap sa ganap na ika-3 ng hapon.

Inihanda: Ma. Theresa I. Cortez  
Kalihim



**Pagyamanin****Gawain A**

- 1.a. Remote Enrolment sa DepEd, isinulong na
- b. Andrada nasungkit ang Silver Medal sa Lawn Tennis
2. Ala-una ng hapon
3. Mahalin natin ang ating kapatid o kapamilya
4. Dahil sa COVID 19
5. Mayroon itong station, frequency, oras, petsa, ulo ng balita, detalye ng balita, infomercial, music bed, plug in and out at Extro.

**Gawain B at C.**

Tingnan ang rubriks sa pahina 4 pagwawasto.

**Isaisip**

1. Sagutin ang mga tanong na literal, pagsusuri at paghihinuha upang mauunawan ang binasang iskrip na panradyo o teleradyo.
2. Isinusulat ito ng may Station ID, frequency, oras, petsa, balita, infomercial, music bed, extro.
3. Opo. Dahil sa iba't ibang uri ng pangungusap malinaw na maihahatid ang kahulugan ng mensahe ng balita lalong lalo na binibigkas ito at pinakikinggan ng mga tagapakinig.
4. Dapat ito ay kawili-wili, gumamit ng mga salitang madaling maunawaan ng tagapakinig, iwasan ang paligoy-ligoy at paulit-ulit, bawat talata katumbas ay isang pangungusap. Isaalang-alang ang gramatika at baybay ng mga salita. Isusulat ng malalaking titik ang mga salitang hindi bibigkas.
5. Opo. Upang mas madali mong magawa ang buod ng iskrip.

**Isagawa**

Gamitin ang rubriks sa pagwawasto sa pahina

**Tayahin**

**A.** 1.A 2.B 3. C 4.A 5.B

**B.** Mag-aaral – 6. Andito na si Negro!

Guro: 7. Mga bata mali ang ginagawa ninyo.

Mag-aaral – 8. Sori Ma'am. Sori Klasmate

**C at D**

Tingnan ang rubriks na nasa pahina 4 sa pagwawasto

**Karagdagang Gawain**

Tingnan ang rubriks na nasa pahina 4 sa pagwawasto.

## ***Sanggunian***

Calatrava, S., et.al. (2015). Yaman Ng Lahi Wika At Pagbasa Sa Filipino 4.

1st ed. Pasig City: Sunshine Interlinks Publishing House, Inc.

Franco, R., (2019), Pagsulat ng Iskrip ng Programang Panradyo, Pebrero 12,

2019, mula sa

[https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.slideshare./mobile/reinaantonette/pagsulat-ng-iskrip-programang-panradyo&ved=2ahUKEwjlvsmtwo\\_pAhXBdd4KHYwQBdYQFjAAegQIAhAB&usg=AOvVaw1uBc5zvXnHWTr5Ve2YzCD0&cshid=1591526407345](https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.slideshare./mobile/reinaantonette/pagsulat-ng-iskrip-programang-panradyo&ved=2ahUKEwjlvsmtwo_pAhXBdd4KHYwQBdYQFjAAegQIAhAB&usg=AOvVaw1uBc5zvXnHWTr5Ve2YzCD0&cshid=1591526407345)



**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

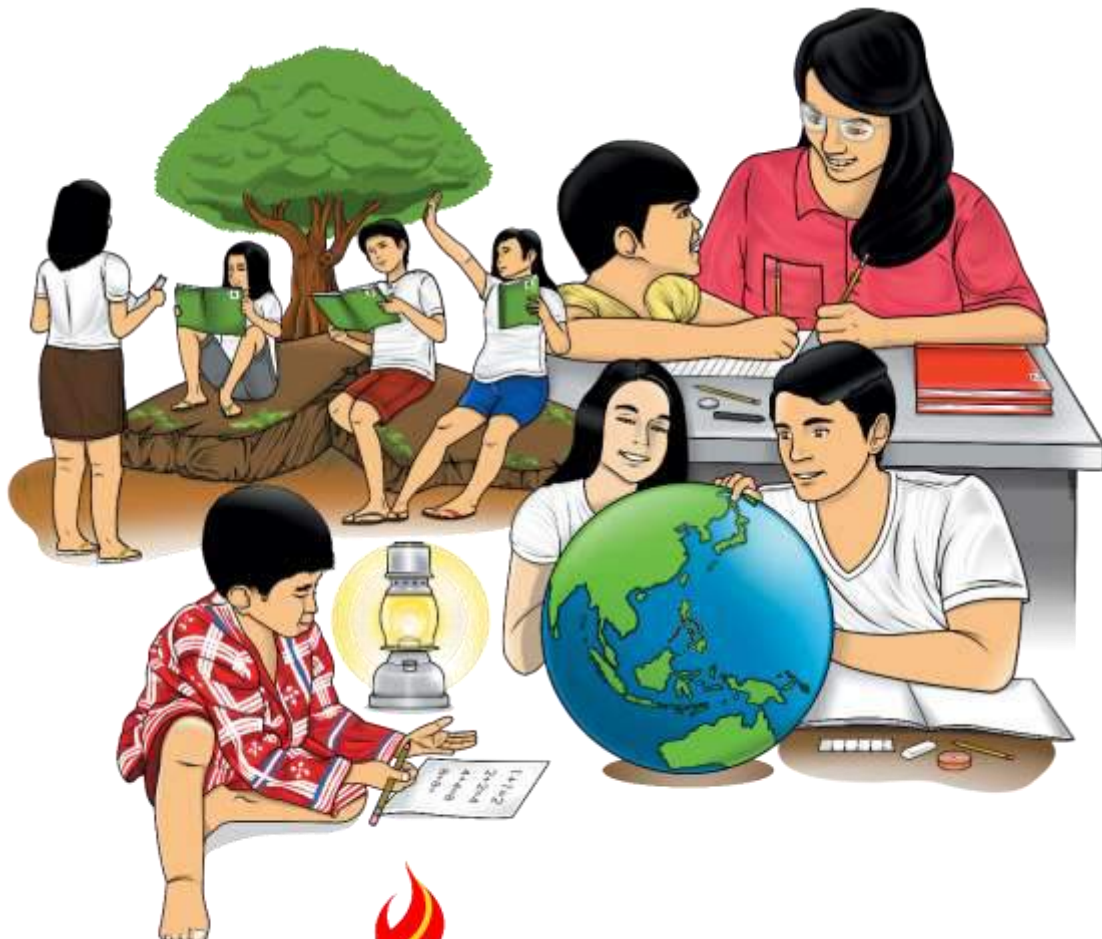
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrpd@deped.gov.ph](mailto:blr.lrpd@deped.gov.ph)

# Filipino

## Ikaapat na Markahan–Modyul 8: Debate: Mga Paglalapat



**Filipino – Ikaapat na Baitang**  
**Alternative Delivery Mode**  
**Ikaapat na Markahan – Modyul 8: Debate: Mga Paglalapat**  
**Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon  
Kalihim: Leonor Magtolis Briones  
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

**Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**

<b>Manunulat:</b>	Jesusa Niña C. Ampongan	Baby Elsie M. Jove
<b>Editor:</b>	Ma. Theresa I. Cortez	
<b>Tagasuri:</b>	Rechie O. Salcedo	
<b>Tagaguhit:</b>	Mark Anthony O. Taduran	
<b>Tagalapat:</b>	Rey Antoni S. Malate	Leomel B. Ledda
<b>Tagapamahala:</b>	Gilbert T. Sadsad	Francisco B. Bulalacao
	Grace U. Rabelas	Ma. Leilani R. Lorico
	Nora J. Laguda	Jerson V. Toralde
	Rechie O. Salcedo	Belen B. Pili
	Randy A. Bona	

**Inilimbag sa Filipinas ng Department of Education – Region V**

**Department of Education – Region V**

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500  
Telefax: 0917 178 1288  
E-mail Address: region5@deped.gov.ph

# **FILIPINO**

## **Ikaapat na Markahan–Modyul 8: Debate: Mga Paglalapat**

## **Paunang Salita**

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.





## **Alamin**

Kumusta?

Maraming pangyayari sa ating kapaligiran ang kailangang pag-usapan o mga isyung dapat bigyan ng pansin. Nandiyan ang epekto ng *quarrying*, pagputol ng mga puno sa kagubatan, at pagtatapon ng basura kahit saan na sanhi ng pagbaha sa kapatagan at kabahayan.

Nakikita at naririnig natin sa radyo at telebisyon ang pagbibigay ng kaniya-kaniyang opinyon na nauuwi sa pagdedebate.

Ano-ano ang dapat isaalang-alang sa isang debate? Paano makabubuo ng isang debate? Mapaghahambing mo ba ang iba't ibang debateng iyong napanood?

Sa modyul na ito, lalo mong mapalalawak ang iyong kaalaman sa pagtugon sa mga sumusunod na layunin:



- Naibabahagi mo ang obserbasyon sa mga taong kabahagi ng debate. (*F4PS-IVh-j-14*)
- Nagagamit mo ang mga uri ng pangungusap sa pakikipagdebate tungkol sa isang isyu. (*F4WG-IV-h-j-13.6*)
- Naibibigay mo ang buod o lagom ng debateng binasa. (*F4PB-IVf-j-16*)
- Nakapaghahambing ka ng iba't ibang debateng napanood. (*F4PD-IV-g-i-9*)

Halika, umpisahan mo na.



## **Subukin**

### **Subuking gawin ito.**

Halika't basahin mo at ng iyong kapatid, pinsan o kalaro ang debate sa ibaba. Bumuo ng dalawang pangkat.

### **Sino ang dapat umaksiyon upang masolusyonan ang suliranin sa pagbaha – tao o pamahalaan?**



**Tagapamagitan:** Magandang araw po sa inyong lahat! Ating tunghayan ang palitan ng saloobin ng dalawang pangkat na kapuwa nawalan ng tahanan dahil sa bagyong dumaan. Naging dahilan ito nang labis na pagbaha sa kanilang. Sino nga ba ang dapat umaksiyon upang masolusyonan ang suliranin sa pagbaha - tao o pamahalaan? Atin nang pakinggan ang opinyon ng dalawang pangkat.

**Pangkat 1 (Tao):** Magandang araw po sa inyo. Alam ko po ang labis na hinagpis na nararamdaman ng mga tao sa aming lugar dahil sa hindi inaasahang pangyayari tulad ng mawalan ng bahay, masira ang mga kabuhayan, pananim, at nagtitiyaga na tumira sa *evacuation center*. Alam kong malalagpasan ng bawat isa ang pagsubok na ito dahil nasa dugo ng mga Pilipino ang pagiging matapang. Muli silang babangon sa anumang unos na dumating sa buhay. Pero kailan tayo matututo sa ating mga kamalian? Hihintayin pa ba natin na mawalan ng buhay ang ating mga minamahal? Sana hindi na ito humantong sa malalang sitwasyon ng ating buhay na wala na tayong matatakbuhan. Kumilos na po tayo, mag-isip ng mga solusyon upang maiwasan ang pagbaha.

Sundin ang mga batas tulad ng pagtatapon ng basura sa tamang lalagyan, paghihiwalay ng mga basura, at pagtigil ng ilegal na pamumutol ng mga puno. Gawin na po natin ito para sa ating kaligtasan.

**Pangkat 2** (Pamahalaan): Isang nakahahabag na damdamin sa aking katunggali! Hindi ko po matanggap ang iyong sinabi na para bang kasalanan ng mga tao kung bakit sila ay nasa ganitong sitwasyon. Ano ang ginagawa ng pamahalaan upang masolusyonan ang problema sa pagbaha? Di ba, taon-taon na lang na may balitang pagbaha sa iba't ibang lugar? Ito ay isa sa mga suliranin ng ating bansa. Kung magkakaroon lamang ng tamang hakbang upang masolusyonan ang problemang ito, susundin naman ito ng mga tao. Sigurado akong maiiwasan ang ganitong mga trahedya. Pamahalaan ang lakas ng mga tao, kaya't batas ay paigtingin at solusyon ay pairalin.

**Tagapamagitan:** Mukhang nagkakainitan ang pagtatalo ng dalawang pangkat. Ngayon suriin natin ang kanilang pahayag. Sino nga ba ang dapat umaksiyon upang masolusyonan ang suliranin sa pagbaha - tao o pamahalaan? Kayo na po ang humusga.

**A. Panuto:** Ibahagi ang inyong obserbasyon sa binasang debate. Pagkatapos, sagutin ang sumusunod na tanong. Piliin lamang ang letra ng tamang sagot at isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Ano ang paksang kanilang pinagtalunan?
  - A. Ang isyu ay tungkol sa suliranin sa pagbaha.
  - B. Dapat bang maging kampante kapag may pagbaha?
  - C. Ang nararamdamang kaba tuwing may pagbaha.
  - D. Pananaw ng dalawang pangkat sa pagbaha.
2. Ano ang pananaw na ipinapahayag ng unang pangkat?
  - A. Walang magawa ang mga tao sa mga nangyayari sa paligid.
  - B. Tao ang dapat gumawa ng solusyon sa suliranin sa pagbaha.
  - C. Tanggap ng mga tao ang problema sa pagbaha.
  - D. Nawalan ng pag-asa ang mga tao sa nangyaring trahedya.

3. Ano ang pananaw na ipinahayag ng ikalawang pangkat?
  - A. Pamahalaan ang gumawa ng paraan upang suliranin sa pagbaha ay masolusyonan.
  - B. Dapat tao ang umaksiyon sa problema sa pagbaha.
  - C. Wala ng solusyon sa pagbaha.
  - D. Tanggapin na lamang ang mga problema.
  
4. Ano-ano ang uri ng pangungusap na ginamit sa usapan ng dalawang pangkat?
  - A. pasalaysay at padamdang lamang
  - B. patanong lamang
  - C. pautos at pakiusap lamang
  - D. lahat ng nabanggit
  
5. Ano ang pangunahing diwa ng debate?
  - A. Palitan ng pananaw ng dalawang pangkat tungkol sa pagbibigay ng solusyon sa suliranin sa baha.
  - B. Damdamin ng mga tao sa sinapit nila dahil sa labis na pagbaha.
  - C. Ang pananaw ng dalawang pangkat tungkol sa pagbangon sa sinapit na pagbaha.
  - D. May dalawang pangkat na nag-uusap tungkol sa pagbaha.

**B. Panuto:** Ibigay ang buod o lagom ng debateng binasa gamit ang mga uri ng pangungusap. Gawin ito sa iyong sagutang papel. Gamitin mo ang *rubrics* sa ibaba para sa kabuoang ayos ng iyong ginawa. Ipamarka ito sa iyong magulang o kapatid.

**Rubrik sa Pagbubuod ng Debateng Nabasa**

Marka	Pamantayan
5 Napakahusay	Napakalinaw na naisulat ang buod o lagom ng debateng nabasa.
4 Mahusay	Makikita sa isinulat ang buod o lagom ng debateng nabasa.
3 Katamtaman	Medyo makikita sa isinulat ang buod o lagom ng debateng nabasa.
2 Di-Gaanong Mahusay	Hindi gaanong malinaw ang buod o lagom ng debateng nabasa.
1 Magsanay pa	Hindi malinaw ang isinulat na buod o lagom ng debateng nabasa.

## Aralin

# 1

## Debate: Mga Paglalapat



### **Balikan**

Natutuhan mo sa nakaraang aralin ang paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasagawa ng *radio broadcast*. Balikan natin ang araling ito. Anong uri ng pangungusap ang mga nakasalungguhit?

**Anchor:** (1) Magandang araw bayan! Ngayon ay Pebrero 11, 2020.  
(2) Hinihikayat ang lahat na pakinggang ang ihahatid naming pinakahuling balita sa araw na ito.

**Anchor:** *Live ngayon sa Iriga City si Krystelle para bigyan tayo ng pinakatampok na updates sa Tinagba Festival.*

**Reporter:** Makukulay na *Floats* Tampok sa *Tinagba Festival* sa Iriga City.

Pumarada sa mga kalsada ng Lungsod Iriga, Pebrero 11, 2020 ang makukulay at naggagandahang *floats*, kasabay ng pagdiriwang ng *Tinagba Festival*. (3) Nagsilbing inspirasyon ng bawat Irigueño ang mga palamuti at disenyo mula sa magandang ani, mitolohiya, at malusog na pamumuhay ng mga tao.

(4) Ayon kay Madelaine Y. Alfelor, mayor ng Iriga City, tinatayang nasa halos limang daang libo ang bilang ng mga nakisaya sa pista ngayong araw.

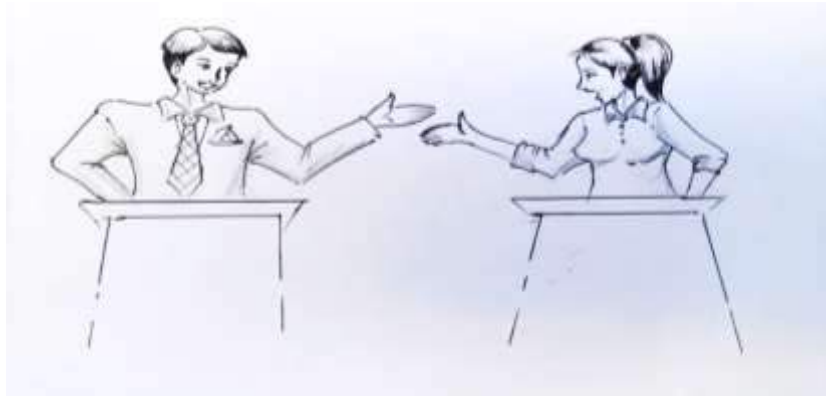
(5) Kani-kaniyang diskarte ang mga Irigueño at mga taong dumayo pa mula sa ibang lugar para matunghayan ang festival ngayong taon. Inaasahang mas lalong pagagandahin ang selebrasyon sa mga susunod na taon.

Ngayon, malinaw na nasuri ang mga pangungusap sa isang *radio script*. Pagtutuunan naman natin ng pansin ang paggamit nito sa pakikipagdebate tungkol sa isang isyu.



## **Tuklasin**

Halika at basahin mo ang debate.



**Tema:** Dapat bang paluin o hindi dapat paluin ang mga batang katulad mo bilang paraan ng pagdidisiplina?

**Tagapamagitan:** Magandang araw po! Sa oras na ito ay ating matutunghayan ang debate ng dalawang panig tungkol sa ugaling pinahahalagahan ng limang magkakapatid na daliri, sa temang “Dapat bang paluin o hindi dapat paluin ang mga batang katulad mo bilang paraan ng pagdidisiplina?” Simulan na ang pagtatalo.

**Dapat Paluin (Bata1):** Magandang umaga! Sa sitwasyon ng limang magkakapatid na daliri, dapat sigurong isaalang-alang ang magandang ugaling pinahahalagahan nila kahit na naranasan nila ang “gutom” dahil sa hirap ng buhay.

**Hindi Dapat (Bata1):** Oo nga, ang pagpapahalaga ay naririyan. Subali’t hindi kailangang humantong sa sakitan upang disiplinahin si Hinlalaki sa kaniyang ginawang pagnanakaw. Siya

ay gumawa lang ng paraan upang maibsan ang kanilang gutom na nararanasan.

**Dapat Paluin (Bata 2):** Ano ba kayo? Di ba masama ang pagnanakaw? Paano kung paulit-ulit na gawin ito ni Hinlalaki? Dapat siyang bigyan ng parusa dahil sa kaniyang ginawa. Dapat sa kaniya'y paluin upang matuto nang tama.

**Hindi Dapat (Bata 2):** Alam ninyo sa pagdidisiplina, hindi kailangan ang kamay na bakal o pagpalo ika nga. Bakit hindi na lang natin pagsabihan? Kasi sigurado akong susunod naman si Hinlalaki. Malay natin magbago siya.

**Dapat Paluin (Bata 3):** Kailangang paluin si Hinlalaki para matuto! Bakit hindi siya gumawa nang tamang paraan ng paghanap ng pagkain gaya ng kaniyang mga kapatid na daliri? Alam naman niya na ang pagnanakaw ay masama.

**Hindi Dapat (Bata 3):** Hindi pagpalo ang sagot sa paraan ng pagdidisiplina kay Hinlalaki. Maaari mo naman siyang pagsabihan at paliwanagan na lamang upang matuto at hindi na muling gumawa nang masama.

**Hindi Dapat Paluin (Bata 4):** Ang batang pinapalo ay nagtatanim ng galit sa kanilang puso't isipan. Habang sila ay lumalaki't nabubuhay hindi nila ito nakalilimutan.

**Dapat Paluin (Bata 4):** Wala namang masama kung paluin mo, basta nasa tamang lugar ang pagpalo gaya ng sa puwit, nang sa ganoon, tumino na sa kaniyang ginagawa.

**Tagapamagitan:** Naku, parang humahaba na yata ang inyong debate! Para sa akin ang inyong iba't ibang katuwiran ay mahalaga at may punto. Dapat lang na paliwanagan si Hinlalaki para sa kaniyang hindi magandang ginawa. Kung pagpalo naman ang solusyon sa kaniyang ginawa, kailangan din muna ng paliwanag bago paluin. Ang pagpalo ay dapat nasa tamang lugar ng katawan, para maisip niya na ang kaniyang ginawa ay hindi tama.

### ***Sagutin Natin!***

1. Ano ang isyung pinagtalunan ng dalawang panig?
2. Ano ang ginawang kamalian ni Hinlalaki na ikinabahala ng kaniyang mga kapatid?
3. Aling pangkat kaya ang may katuwiran sa paksang pinagtalunan?
4. Gumamit ba ng iba't ibang uri ng pangungusap sa pagdedebate?
5. Ano-anong uri ng pangungusap ang ginamit sa debate?



Sa araw-araw nating pakikipag-usap, minsan nagkakaroon tayo ng hindi pagkakaunawaan sa isang isyu kaya patuloy ang ating sagutan at palitan ng pahayag. Kaya humahantong ang dalawang pangkat sa isang debate. Ito ay isang masining na pagtatalo sa paraang tagisan ng dalawang koponan na magkasalungat ang panig hinggil sa isang isyu o paksa.





## ***Suriin***



**Ano-ano ang dapat isaalang-alang ng kabahagi sa debate?**



Marami ka na bang napanood na debate sa inyong lugar o sa telebisyon? Ano ang iyong mga napapansin kapag nagpapalitan ng pananaw o nangangatuwiran ang mga tagapagsalita sa bawat pangkat? Nais mo bang malaman ang mga ito?

Dapat alamin ng kabahagi sa debate kung ano ang dapat nilang gawin upang mapatunayan na ang kanilang pananaw ay may katotohanan at paniniwalaan ng mga tagapakinig. Kaya't dapat isaalang-alang ng mga miyembro ng debate ang sumusunod:

- Ipinaglalaban nila ang kani-kanilang paninindigan.
- Malinaw nilang ipinapaliwanag ang kani-kaniyang pinaniniwalaan at saloobin sa masining na paraan.

Sa tagapamagitan naman, siya ang pumapagitna at sinisiguro niya ang kaayusan ng bawat grupo, upang magkaroon ng tumpak na solusyon sa isyung pinag-uusapan. Siya rin ang nagbibigay ng kabuoang kaisipan sa isyu.

Sa dalawang koponan, ipinapaliwanag ang ipinaglalabang saloobin o paniniwala sa isyu.



**Sa iyong obserbasyon sa kanilang palitan ng pahayag, ano ang napansin mong ginamit sa pagpapaliwanag?**

Gumamit sila ng iba't ibang pangungusap tulad ng pasalaysay, patanong, padamdang, pautos, at pakiusap sa kanilang pangangatuwiran upang mas maihayag ang kanilang damdamin sa isyung pinag-uusapan.

Paggamit ng Uri ng Pangungusap sa Pakikidebate

- 1. Pasalaysay**- ginagamit ito kung ipinapahayag ang kanilang pananaw tungkol sa isyu.

Halimbawa:

Siya ay gumawa lang ng paraan upang maibsan ang kanilang gutom na nararanasan.

- 2. Patanong** - ginagamit naman ito kung ang mga koponan ay nagpapahayag ng patanong tungkol sa isyu.

Halimbawa:

Paano kung paulit-ulit na gawin ito ni Hinlalaki?

- 3. Padamdang** - ito ay ginagamit kung nagpapahayag ng masidhing damdamin ang mga kalahok sa debate.

Halimbawa:

Kailangang paluin si Hinlalaki para matuto!

- 4. Pautos** - ginagamit ang pangungusap na pautos sa debate upang ipahayag sa mga tagapakinig na ang kanilang sinasabi tungkol sa isyu ay obligasyon na dapat sundin.

Halimbawa

Dapat siyang bigyan ng parusa dahil sa kaniyang ginawa.

**5. Pakiusap** – ito ay ginagamit upang hikayatin at kausapin ang mga tagapakinig na paniwalaan ang kanilang katuwiran.

Halimbawa:

Maaari mo naman siyang pagsabihan at paliwanagan na lamang upang matuto.



**Paano isinusulat ang buod o lagom ng debate?**

Ang paglalagom o pagbubuod ay **paraan ng pagpapaikli** ng anumang teksto o babasahin. Ang lagom o buod ay mas maikli sa orihinal na teksto na naglalaman ng diwa o mga pangunahing ideya ng teksto. Ginagamit dito ang iba't ibang uri ng pangungusap. Sa pagsulat ng lagom o buod, kinakailangang maunawaang mabuti ang paksang pinaglalaman ng bawat panig upang maisulat nang tama ang buod nito gamit ang mga uri ng pangungusap.

Narito ang halimbawa ng buod o lagom ng debate” na Dapat bang paluin o hindi dapat paluin ang mga batang katulad mo bilang paraan ng pagdidisiplina?”

*Ang nagbigay ng pagbati, pagpakilala ng mga kalahok at nagbukas ng debate ay ang **tagapamagitan**. Siya rin ang nagbigay ng kabuoang kaisipan sa hulihan ng debate para sa pagbuo ng pagpapasiya.*

*Malinaw na ipinaliwanag sa pangkat ng Dapat Paluin, ang magandang ugaling pinahahalagahan sa gitna ng gutom at*

*kahirapan. Giit nila na ang parusa ay isang hakbang upang matuto nang tama at makilala ang kasamaan.*

*Sa panig naman ng Hindi Dapat, ang pangkat ay naninindigan na hindi kailangang humantong sa sakitan para disiplina hin ang isang tao bagkos siya ay pagsabihan at paliwanagan upang matuto at hindi na gumawa ng masama.*

Sa mga debate na inyo nang nasaksihan sa mga pagpupulong o napanood sa telebisyon, ano-ano ang pagkakaiba nito?

Nagkakaiba ito sa mga paksang tinatalakay, ang bilang ng pangkat ay nagkakaiba-iba depende sa mga kalahok. Ang daloy ng debate at pamantayan ay naaayon sa patakaran ng namumuno ng debate.

***Mahusay!*** Sana ay maliwanag na sa inyo ang mga katangian ng isang debate at maaari na kayong gumamit ng iba't ibang uri ng pangungusap sa debate.



## ***Pagyamanin***

Ipagpatuloy ang pagsasanay.

Maaari kayong magdebate ng inyong kapatid o pinsan sa pamamagitan ng pagbasa ng teksto na nasa ibaba. Ibahagi ang inyong naobserbahan sa inyong kadebate pagkatapos ng gawain.

**Paksa:** *Stay at Home*: Dapat o Di Dapat

**Tagapamagitan:** Magandang araw sa inyo. Sa oras na ito muli na naman nating matutunghayan ang tunggalian ng dalawang panig sa temang *Stay at Home*: Dapat o Di Dapat. Pakinggan ang kani-

kanilang pahayag na ipinaglalaman. Tatawagin ko na ang unang panig na magsasalita.

**Dapat:** Ngayong panahon ng pandemya, dapat ang lahat ay nasa bahay muna kung wala namang mahalagang gagawin o bibilhin sa labas upang maiwasan ang *virus* na *COVID*. Ito’y mapanganib na sakit kaya’t lahat ay pinapayuhang pumirmi sa bahay para iwas sakit.

**Di-Dapat:** Sa tatlong buwan na pamamalagi sa bahay, lahat ay gusto nang makalabas upang makapagtrabaho. Hindi kasi sapat ang naibigay na ayuda. Kailangang maghanap na ng trabaho para sa sikmurang nagugutom. Kayo nararanasan n’yo rin ba ang magutom?

**Dapat:** Kapag ikaw naman ay naging positibo, hindi ka rin makapagtatrabaho. Maoospital ka o kaya naman ay dadalhin ka sa lugar ng kuwarantin upang obserbahan ng 14 na araw. Maging ang iyong pamilya at iba mo pang nakasalamuha ay oobserbahan din. Kaya binabalaan ang lahat na mag-ingat! *Stay at Home* para *safe* at iwas *COVID*. Ikaw gusto mo bang maging ligtas sa sakit na ito?

**Di-Dapat:** Mabuti ang sitwasyong ito sa mga taong maykaya at nakapag-ipon. May panustos sa ilang buwang walang labasan, pero ang kagaya naming mahirap ay hindi sapat ang natanggap na ayuda mula pamahalaan. Paano na kaming nawalan ng trabaho? Kaya ngayon hindi na dapat nasa bahay lamang. Mag-isip na ng paraan para kumita. Maghanap na rin ng ikabubuhay para sa naghihirap na pamilya. Kinakailangan na lang siguro ang doble ingat. Sundin ang sinasabing *safety measure* upang sa gayon panganib sa labas ay maiwasan.

**Tagapamagitan:** Sa narinig kong pahayag tila lahat ay may maayos na katuwiran, lahat ay may katanggap-tanggap na pahayag subali’t kailangan talagang mag-ingat sa ating ginagawa, sundin ang *safety measure* gaya ng *social distancing*, pagsusuot ng *face mask* at iba pa upang maging ligtas sa panahon ng pandemyang ito.

**A. Panuto:** Hinahangaan mo ba ang mga taong kasama sa debate? Ibahagi ang inyong saloobin tungkol sa dalawang pangkat kung paano nila ipinahayag ang kanilang pananaw sa isyu. Iguhit sa loob ng kahon ang iyong magiging damdamin ukol dito.

Dapat	Tagapamagitan	Di Dapat

**B. Panuto:** Gamitin ang iba't ibang uri ng pangungusap na hango sa debate sa itaas upang masagot ang katanungan o sitwasyon na ibibigay.

1. Ano ang sinasabi tungkol sa COVID-19?

---

---

2. Ayon sa panig ng Dapat, ano ang kailangan nating gawin sa panahon ng pandemya?

---

---

3. Anong mabisang reaksiyon ang iyong maibibigay upang maiwasan ang COVID-19?

---

---

4. Anong tanong ang ginamit ng panig ng Dapat na ibinigay sa kaniyang katunggali para pag-isipan?

---

---

5. Ano ang mungkahi ng nasa panig na Di Dapat sa mga taong nakararanas ng gutom sa panahon ng pandemya?

---

**C. Panuto:** Ibigay ang buod o lagom ng debate sa paksang *Stay at Home*: Dapat o Di Dapat. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

[illegible]

**Magaling!** Matapos mong sagutin ang mga pagsasanay, tingnan kung tama ang iyong mga kasagutan at buod sa pahina ng susi ng pagwawasto sa hulihan.



## **Isaisip**

Alam kong nasagot mong lahat ang mga pagsasanay tungkol sa debate. Ngayon naman, palawakin pa natin ang iba mo pang natutuhan sa araling ito. Gawin ang mga sumusunod sa iyong sagutang papel.

### **A. Punan ang sumusunod na talahayanan:**

Ano ang iyong mga natutuhan?	Gaano ito kahalaga sa iyo?

### **B. Kompletuhin ang sumusunod na pahayag.**

Mahalagang matutuhan ang kasanayan sa pagbibigay ng buod o lagom sa binasang debate gamit ang mga uri ng pangungusap dahil

---

---

---





## ***Isagawa***

Ikaw ay kabilang sa pangkat ng nagtutunggaling mag-aaral sa pakikipagdebate ng isang tema. Batay sa mga dapat obserbahan ng isang kabahagi sa debate, gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap ay punan ang sinimulang pagpapaliwanag ng bawat pangkat.

**Tema: Alin ang mas Mabuting Ikatututo ng Mag-aaral-Maghapon o Kalahating Araw na Pagpasok?**

**Tagapamagitan:** Magandang araw sa ating lahat! Muli na naman natin tunghayan ang debate ng dalawang panig tungkol sa temang “Alin ang mas mabuting ikatututo ng mag-aaral-Maghapon o Kalahating Araw na Pagpasok?” Sila ngayon ay narito, ang pakay ay ibahagi ang kanilang katuwiran. Atin naman itong pag-isipan at bigyan ng paglilinaw. Una kong tatawagin ang panig na magtatanggol sa pag-aaral nang maghapon at sasagutin ito ng kabilang panig. Atin po silang bigyan ng masigabong palakpakan.

**Maghapon:** Isang pagbati sa inyong lahat. Pumapanig ako sa maghaponing pag-aaral.

---

---

---

---

---

---

---

---

**Kalahating Araw:** Talagang itong katuto ko’y mahina ang pakiramdam! Di marunong magtipid at magpahalaga sa oras, gustong-gustong magbabad sa paaralang hinihiyas.

---



---



---



---



---

**Tagapamagitan:** Bawat inilahad ninyong katuwiran ay pawang hamon sa mataas na isipan. Malaking tulong sa guro’t magulang itong ating *long session plan*, may oras sa bawat gawain na kailangan ng mag-aaral at pagkatuto’y ganap din.

Ang maghaponing pag-aaral ay napakainam din dahil ganap na pagkatuto ay umiiral. Kagalingan ay talagang makakamtan pati kamangmangan ay maiiwasan. Kaya’t hiling ko sa lahat, isipin at timbangin lahat ng katuwiran upang tamang desisyon ay makamtan.

Gamiting gabay sa inyong gagawin ang pamantayan sa ibaba:

<b>Marka</b>	<b>Pamantayan</b>
5 Napakahusay	Naipaliwanag nang malinaw ang tema gamit ang mga uri ng pangungusap.
4 Mahusay	Hindi masyadong malinaw ang pagpapaliwanag ng tema gamit ang mga uri ng pangungusap.
3 Katamtaman	Naipaliwanag ang tema gamit ang ilang uri ng pangungusap.
2 Di Gaanong Mahusay	Hindi masyadong maintindihan ang pagpapaliwanag ng tema gamit ang ilang uri ng pangungusap.
1 Magsanay pa	Hindi mahusay ang pagpapaliwanag ng tema at may kakulangan sa mga gamit ng pangungusap.

**Magaling!** Matapos mong sagutin ang pagsubok, tingnan kung ito ay tama o mali sa pahina ng susi sa pagwawasto sa **pahina 24**.



## **Tayahin**

*Hanggang saan na ba ang iyong kahusayan sa pagdedebate?*

**Panuto:** Muli kang magbasa ng debate. Pagkatapos, sikaping maibahagi ang iyong obserbasyon sa mga taong kabahagi ng debate at maibigay ang buod o lagom nito.

**Tema:** *Cellphone*: Bawal o Di bawal sa Paaralan?

**Tagapamagitan:** Isang magandang araw po sa lahat. Sa oras na ito matutunghayan na naman ninyo ang isa pang debate na may temang “*Cellphone*: Bawal o Di bawal sa Paaralan.”

Ating namnamin at pag-isipan ang katuwiran ng bawat panig upang madaling maunawaan ang karapat-dapat na solusyon sa isyung ito. Tatawagin ko ang unang panig upang ipagtanggol ang kanilang katuwiran pagkatapos ay sasagot ang kabilang panig. Atin silang bigyan ng pagpupugay.

**Bawal:** Isang pagbati sa inyong lahat. *Cellphone*, isang bagay na kinahuhumalingan ng lahat, isang bagay na pampalipas oras dahil sa marami nitong *features* na kinagigiliwan ng lahat. Subalit sa mag-aaral na tulad ko, malaking disturbo ito sa pag-aaral. Oo nga’t malaking tulong ito sa pananaliksik, paghahanap ng talahuluganan at iba pa. Subali’t ang hindi alam ng mga guro at magulang, iba na pala ang napatutunguhan ng paggamit ng *cellphone*. Kaya sa aming panig ipinagbabawal ang paggamit nito. Dahil sa halip na mag-aral, makinig at makibahagi sa talakayan, hayun nasa isang sulok na. Tutok na tutok na sa paglalaro at paggamit ng *cellphone*. Di ba malaking kawalan iyon sa pagkatuto? Nagiging tamad at wala sa kondisyon dahil walang ibang nasa isip kundi *cellphone*. Kaya para sa amin, ang gadyet na ito ay dapat ipagbawal.

**Di Bawal:** Sa aming panig, di bawal ang *cellphone* sa paaralan dahil may kaukulang gamit ito sa buhay ng mag-aaral. Oo nga

may mga laro at musika ito subali't nasa disiplina na lang ng bawat bata ang paggamit nito. Paano kung may importanteng pakay ang guro o magulang na nasa malayong lugar? Di ba, sayang ang oras at pagod na gugugulin kung pupuntahan mo pa sa malayong silid-aralan, pero kung may *cellphone*, isang pindot mo lang hayan kausap mo na. Dapat sigurong may alituntuning paiiralin sa bawat klase sa paggamit ng *cellphone*. Mahalaga sa mga mag-aaral ang paggamit ng *cellphone* sa paaralan.

**Tagapamagitan:** Mukhang bawa't katuwirang inilahad ng dalawang panig ay mahalaga. Ngayon mga kaibigan kayo ang humusga?

**A. Panuto:** Hango sa iyong obserbasyon sa mga kabahagi ng debate, piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Sino sa mga kasama ng debate ang naging tagapamagitan sa dalawang nagtutunggaling panig?
  - A. Tagapamagitan
  - B. Pangkat ng Bawal
  - C. Pangkat ng Di Bawal
2. Sino ang nagsabi na ang *cellphone* ay hindi kailangan sa paaralan?
  - A. Tagapamagitan
  - B. Pangkat ng Bawal
  - C. Di Bawal
3. Alin sa mga impormasyon ang ipinahiwatig ng pangkat ng Bawal?
  - A. Mahalaga ang katuwiran ng dalawang panig.
  - B. Disiplina ang kailangan sa paggamit ng *cellphone* sa pag-aaral.
  - C. Hindi ginagamit sa tamang oras ang *cellphone* na nagdudulot ng pagkasira sa pag-aaral.

**D. Panuto:** Ano ang iyong naintindihan sa debate? Ibigay ang buod o lagom ng debateng binasa. (5 puntos). Gawin ito sa iyong sagutang papel.

---



---



---



---

**E. Panuto:** Magkaroon ng debate sa loob ng bahay tungkol sa temang: ***Alin ang mas mabuti, Malaki o Maliit na pamilya?***

Gamitin ang rubriks para sa pamantayan.

<b>Pamantayan</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>1</b>
Malinaw, maayos at wastong naipahayag ang pananaw o damdamin tungkol sa isyu.					
May sapat na katibayan sa pangangatuwiran.					
Gumamit ng iba't ibang pangungusap sa pagpapahayag ng saloobin.					
May tiwala sa sarili sa pagpapahayag ng pananaw tungkol sa isyu.					
Tama at wasto ang pagkakabigkas ng mga salita.					
Kabuoang Puntos					
5- Napakahusay 4- Mahusay	3- Katamtaman 2- Di-gaanong Mahusay		1-Magsanay pa		

**Mahusay!** Batid kong alam mo na ang mga uri ng pangungusap. Ipagpatuloy ang pagsagot sa ilan pang karagdagang gawain.



## Karagdagang Gawain

Mula sa iba't ibang debateng mapapanood mo sa telebisyon, gumawa ka ng *venn diagram* upang mapaghambing mo ang mga ito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Gamiting gabay ang pamantayan sa ibaba para sa iyong gagawin.

Rubrik sa Paghahambing mga Debateng Napanood

5	4	3	2	1
Nakapagbi-bigay ng napakalinaw at napakahusay na paghahambi ng ng iba't ibang debate na napanood sa telebisyon.	Nakapagbi-bigay ng malinaw at mahusay na paghahambing ng iba't ibang debate na napanood sa telebisyon.	Nakapagbi-bigay ng katamtama ng linaw sa paghahambing ng iba't ibang debate na napanood sa telebisyon.	Nakapagbibigay ng hindi gaanong linaw sa paghahambi ng ng iba't ibang debate na napanood sa telebisyon.	Nakapagbi-bigay ng hindi malinaw at walang kahusayan sa paghahambi ng ng iba't ibang debate na napanood sa telebisyon.

**Malugod na pagbati!** Napagtagumpayan mo ang mga gawain sa modyul na ito. Maaari ka nang magpatuloy sa susunod na modyul.



## Susi sa Pagwawasto

**Subukin**

A.

1. A
2. B
3. A
4. D
5. A

B. Gamitin ang rubriks na nasa pahina 5 para sa pagwawasto.

**Balikan**

1. padamdang
2. pakiusap
3. pasalaysay
4. pasalaysay
5. pasalaysay

**Tuklasin**

1. Ang isyung pinag-uusapan ay dapat bang paluin ang isang batang nakagawa ng kamalian bilang paraan ng pagdisiplina.
2. Ang ginawang pagnakaw ni Hinlalaki upang maibsan ang gutom na naramdaman.
3. Ang dalawang pangkat ay may punto sa kanilang sinasabi ang mahalaga paluin man o hindi ay dapat baguhin ni Hinlalaki ang kanyang pagkakamali.
4. Opo
5. Pasalaysay, Patanong, Padamdang, Pakiusap at Pautas

**Pagyamanin**

A. **Dapat**-Mahinahon niyang ibinahagi ang kanyang opinyon tungkol sa isyu **Hindi Dapat**-Pursigido at may himig hinaklit sa kanyang pagsasalita tungkol sa pinag-uusapan.

**Tagapamagitan**-Patas ang kanyang paghugas sa dalawang panig.

(Tanggapin pa ang ibang sagot)

B.

1. Ang sakit na COVID ay napaka-mapanganib kaya lahat ay pinag-iingat.

**Pagyamanin**

2. Ang mga tao ay dapat nasa bahay lang kung wala namang mahalagang gagawin sa labas upang maiwasan ang pagkalat ng virus na COVID
3. Kaya binabalaan ang lahat na mag-ingat!
- Paano na kaming nawalan ng trabaho?
- Ano ang gagawin namin? nagugutom kung hindi kami lalabas ng bahay?
- Kayo nararansan nyo na rin bang magutom?
- Paano maiibsan ang aming nararamdamanang gutom?
5. Kailangang maghanap ng paraan o trabaho para sa sikmurang nagugutom.
- (Tanggapin ang iba pang sagot)
- C. Iwawasto gamit ang rubriks na nasa pahina 5.

**Isagawa**

A.

1. Naiibabahagi ko ang aking obserbasyon sa mga taong kabahagi ng debate.
2. Nagagamit ko ang mga uri ng pangungusap sa pakikidebate tungkol sa isang isyu.
3. Nakakabuod ako ng debaten ng nabasa.
- Mahalaga ito sapagkat nahahasa ang aking kakayahang na maibahagi ang aking kaalaman tungkol sa isyung pinag-uusapan.
- B.
- Nagagawa ko nang maayos ang pagsulat ng buod o lagom tungkol sa nabasang debate gamit ang iba't ibang uri ng pangungusap.
- (Tanggapin pa ang ibang kasagutan)

**Isagawa**

(Depende sa sagot ng bata, guro ang magtatama sa bahaging ito gamit ang rubriks)

**Tayahin**

A.

1. A
2. C
3. C

B. Gamitin ang rubriks sa pagwawasto ng buod na nasa pahina 5

C. Paggamit ng rubriks para sa pamantayan at pagtatama)

**Karagdagang Gawain:**

(Depende sa sagot ng bata gamit ang rubriks)

## ***Sanggunian***

Lazaro, P., (2011), The Modern Teacher, Volume 60, June 2011 No.01

Santos, R., & Lindayag, M. E., (2010) Gintong Sinag 4 Wika Binagong Edisyon, Trinitas Publishing Inc.Trinitas Complex, Pantoc Road, Meycauayan City.



**Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:**

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex  
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: [blr.lrqad@deped.gov.ph](mailto:blr.lrqad@deped.gov.ph) \* [blr.lrp@deped.gov.ph](mailto:blr.lrp@deped.gov.ph)